

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

13. II 1987. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIX • 150 ДИН • БРОЈ 1833

Санта Малтесе

ВОЂА
ЈЕ
РОЂЕН

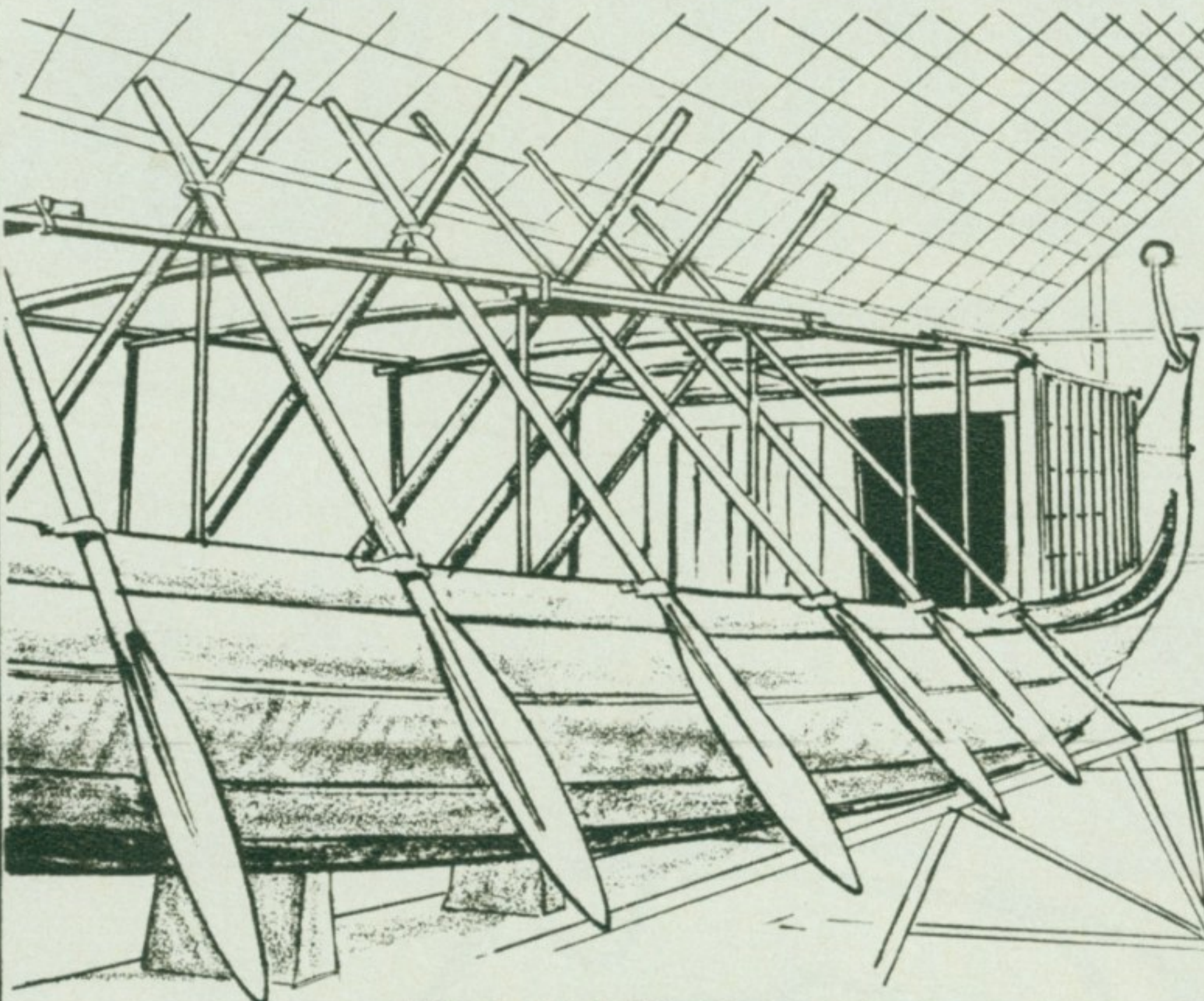

Фирма

Веровати или не!

ЉИЉАН КОБРА

ЈЕ БИЉКА МЕСОЈЕДЕР ИЗ СЕВЕРНЕ АМЕРИКЕ. ИНСЕКТЕ ПРИВЛАЧИ МИРИСОМ И БОЈОМ, А ЛИЦИ НА ЖУТО-ЗЕЛЕНУ КОБРУ СПРЕМНУ ДА НАПАДНЕ.

СУНЧАНИ БРОД

ОТКРИВЕН У КЕОПСОВОЈ ПИРАМИДИ 1954. ГОДИНЕ БИО ЈЕ САГРАЂЕН ДА БИ ТЕЛО ФАРАОНА КЕОПСА „ПРЕНЕО НА НЕБО“. У ОДЛИЧНОМ ЈЕ СТАЊУ ИАКО СЕ 4600 ГОДИНА НАЛАЗИО У ФАРАОНОВОЈ ГРОВНИЦИ.

© 1986 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

Ескимма

ЈЕ СВЕ МАЊЕ. ЊИХОВ БРОЈ СМАЊИО СЕ ЗА 90% ОД КАДА СУ У 19. ВЕКУ ДОШЛИ У ДОДИР СА ЕВРОПЈАНИМА. ОВИ СУ ИМ ДОНЕЛИ БОЛЕСТИ НА КОЈЕ СУ ЕСКИМИ НЕОТПОРНИ.

У ОКАЈУ (САД) ИМА 3427 СТАНОВНИКА, А 425 ПОРОДИЦА ПРЕЗИВА СЕ **MILER.**

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

● ● ● таксисти из Булаваја, града на југу Зимбабвеа својим дебелим и добро подгојеним муштеријама наплаћују већу тарифу него мршавима. Разлог је што они са вишком килограма углавном заузимају место за двојицу.

● ● ● пси који свакодневно путују градским саобраћајем у Хагу стекли су право на претплатну карту, исту коју купују

ђаци и омладина. Једини услов је да око врата носе неку врсту личне карте са својим именом, фотографијом и именом власника.

● ● ● Совјетски Савез има 11 часовних зона. Сви возови и авиони крећу искључиво по московском времену. Тако путник који треба да пређе велике раздаљине и неколико пута пре-

седа, често носи по два часовника како би могао лакше да се придржава реда возње.

● ● ● од 10 милиона јелки колико се прошле године појавило уочи новогодишњих празника, милион је стигло на пијацу заједно с кореном упакованим у пластичну масу. Тако стабло остаје

дуже свеже и, што је најважније, после празника може се посадити испред куће.

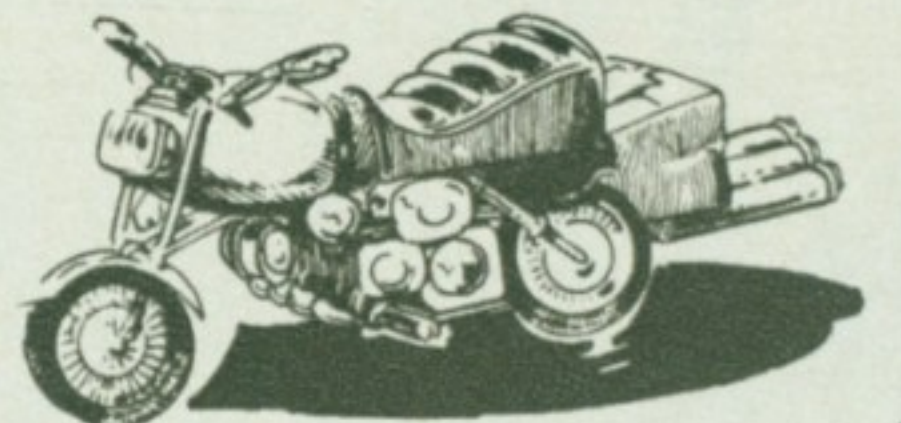
● ● ● што су метеорити тежи, то мања количина доспева на површину Земље.

● ● ● недавно је на аукцији у Њујорку једна Дегаова слика продата за 3,3 милиона долара (око 150 милијарди старих динара), Реноарово платно за 2,5 милиона, док је холандски сликар Мондриан прошао нешто слабије – 2 милиона долара, а

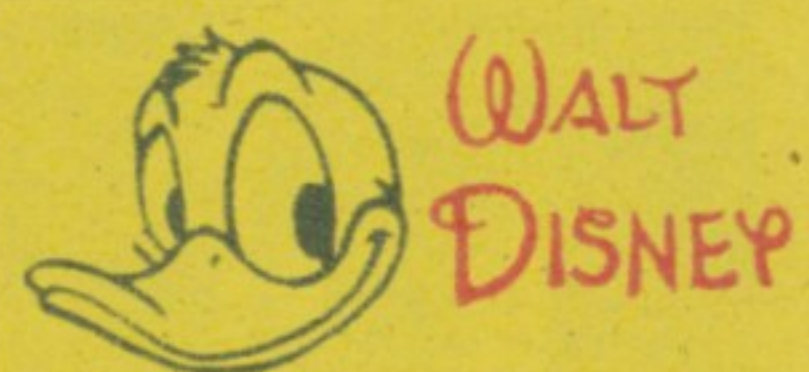
Хуан Миро је отишао за „свега“ 1,5 милиона долара, што ће рећи за преко 60 милијарди наших старих динара.

● ● ● неке јапанске фирме почеле су да производе мотоцикле који су права чудовишта, тешка и по 250 килограма. Да би зауставила бесмислену трку за престижом, јапанска полиција ће убудуће издавати возачку дозволу само под условом да

власник мотоцикла може да га подигне. И то из лежећег положаја.

● ● ● у библиотеку града Терисберга, у Пенсилванији, ових дана враћена је књига узета пре – 160 година! То је Зборник енглеских закона издат 1657. године. Књигу је поштом послао потомак заборавног читаоца, али није дао ни име ни адресу. Очигледно бојао се да му библиотека не наплати казну.

ПАЈА ПАТАК

КАКО ЈЕ УБИЈЕНА ИНДИРА ГАНДИ

Фанатични Сики убили су Индиру Ганди, јер им је ова храбра жена стајала на путу стварања сепаратне државе на северу Индије. Сам чин атентата био је и акт освете због гушења побуне у Златном храму, светилишту Сика... За читаоце новина све је јасно: Индира Ганди је убијена зато што се испречила комадању Индије од стране ове верске секте. Но, кад су у питању атентати, неумесно је доносити „логичне“ закључке, јер они обично воде на погрешан пут. Да би се дошло до одговора, морамо се упитати – коме је највише користила смрт Индире Ганди, великог лидера Индије, али и великог лидера несврстаног покрета, који њеном смрћу губи и последњу каризматичну личност? По свему судећи да кроз верски фанатизам пуцају много „хладније“ главе, које сваком убиству приступају као „техничкој операцији“.

Сплетке око Мадам

Бука делхијског саобраћаја брујала је у ушима Сатванта Синга, док је лагано стављао аутомат у сошку.

– Да ли си очистио аутомат? – зачу се глас. Сатвант Синг, млади полицајац, Сик по вероисповести, стар само 21 годину, већ двадесет месеци чувар код Индире Ганди, брзо се окренуо. Иза његових леђа тихо као мачка изронио је полицијски подинспектор Беант Синг, кога је дотад познавао само површно.

– Здраво, шалио сам се, хоћеш ли да одемо на један чај, кад се разоружаш?

Сатвант Синг остави свој кратки аутомат „стен“ у сошку. Претходно је оквир за метке ставио у торбицу, како налажу прописи. Зној му се цедио низ руке и заустављао се на сребрној гривни коју ноше сви Сики. Јесен је била ужасно топла. Вентилатор у суседној официрској канцеларији покушавао је да ускумеша ваздух, али без успеха. Младом полицајцу импонувао је позив старијег колеге. Виђали су се повремено и разговарали. Мада је подинспектора мало познавао, спајала их је иста верска припадност. У разговорима млади полицајац је обично ћутао, бојао се провокација. Но, желео је да чује нове „дворске“ сплетке око „Мадам“, како су Индиру често називали. Објашњавање разних догађаја из историје за младог полицајца је било шокадно. Често је био збуњен, дезоријентисан...

Беант Синг, полицијски подинспектор, већ је био спреман за излазак у град. Био је 17. октобар, он се сети да код куће има малу прославу, готово је заборавио на њу... Решио је да младог колегу поведе у свој стан. План који је имао са њим много ће лакше остварити у кућној атмосфери.

– Крећемо „цимену“ велике Индије! – рече старији полицајац, благонаклоно се смешкајући. – Идемо мојој кући, жена је спремила неку малу гозбу!

Док су седели у великој гостинској соби и пили хладан чај, старији полицајац изненада рече:

– Сатванте, ти си прави лав, млад си, способан, али мислим да ти нешто недостаје... Шта је то?

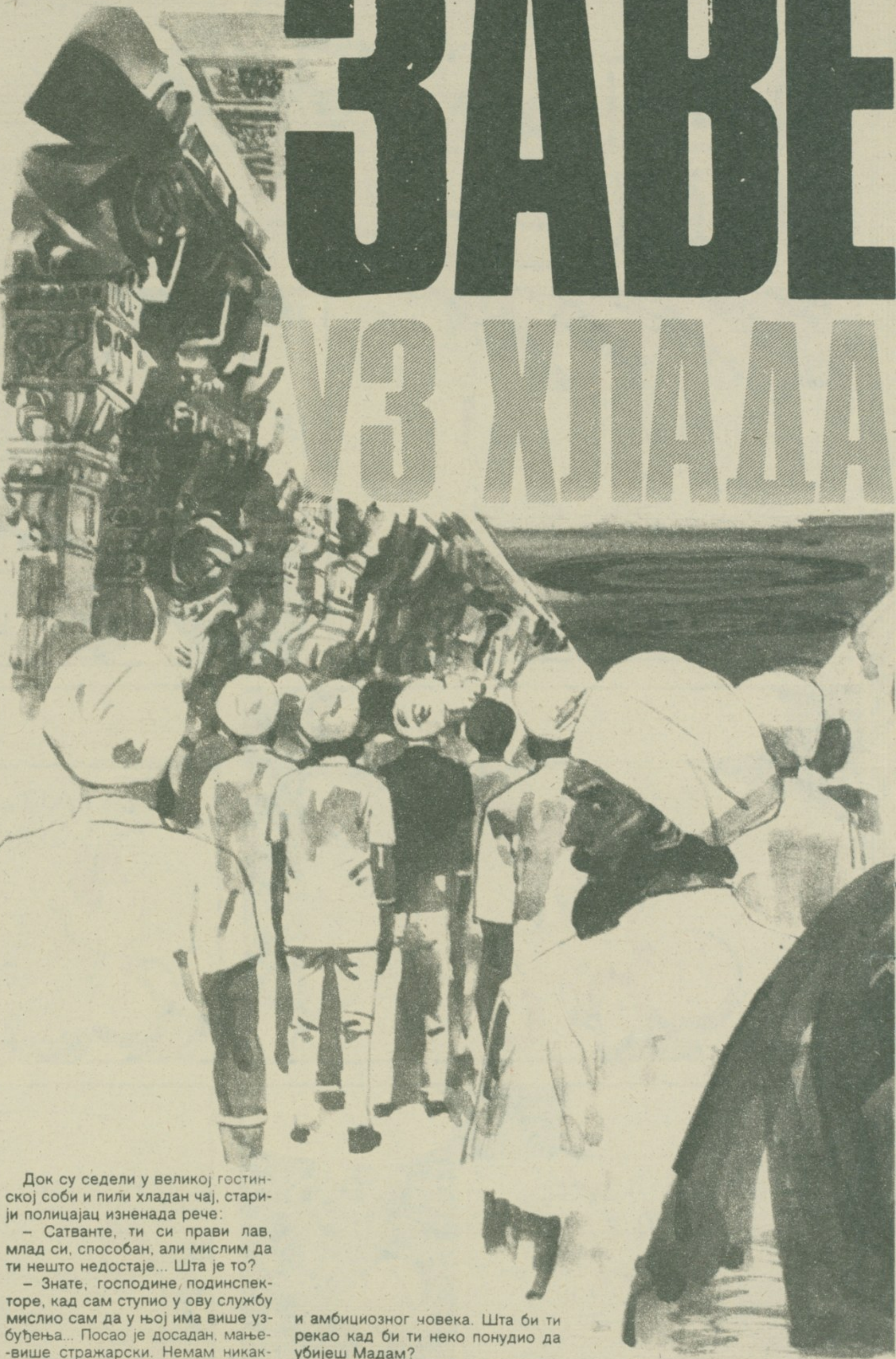
– Знате, господине, подинспекторе, кад сам ступио у ову службу мислио сам да у њој има више узбуђења... Посао је досадан, мање-више стражарски. Немам никаквих прилика да се истакнем, да напредујем, да постанем нешто. Чини ми се да нисам Синг (лав) већ обичан пас чувар, то ме убија!

– Да, посао је грозан за младог

и амбициозног човека. Шта би ти рекао кад би ти неко понудио да убијеш Мадам?

У том тренутку у собу је ушла супруга Беанта. Старији полицајац из обезбеђења Индире Ганди ућута. Пред женом није спомињао свој или туђи план атентата.

Млађи полицајац био је збуњен. Речи свог колеге прихватио је као неукусну шалу. Или можда – провокацију?

ЗАВЕ

УЗ ХЛАДА

РА

МНОГЕ НАПРАСНЕ СМРТИ РЕЗУЛТАТ СУ ДЕЛОВАЊА СПЕЦИЈАЛНИХ ОДЕЉЕЊА ОБАВЕШТАЈНИХ СЛУЖБИ. КО ОДЛУЧУЈЕ О ЛИКВИДАЦИЈИ А КО И КАКО ИЗВРШАВА? ДА ЛИ ЈЕ УБИСТВУ ИНДИРЕ ГАНДИ КУМОВАЛА И НЕКА ТАЈНА СЛУЖБА? КОЛИКО СУ ФАНАТИЦИ – ФАНАТИЧНИ, А КОЛИКО ЗАВЕДЕНИ?

НЧАЈ

Већ сутрадан су се срели у једном храму Сика у Њу Делхију, али нису разговарали о убиству. Међутим, реченица о атентату као да је

висила у ваздуху. Млади Сатвант Синг почео је да размишља о њој. Разлоге за убиство могао је да има. Неко огорчење је осећао према Индири јер је она наредила акцију у храму где су погинули побуњеници. Но, као полицајац, као

Индијац патриота, знао је да је то било последње решење. Индира га није радо донела.

То је наша шанса

Деведнаестог октобра Сатван је отишао на краћи одмор. На дужност се вратио пет дана касније. Истог дана Беант га је одвео у један од бројних храмова Сика у Њу Делхију. Старији колега почео је да се понаша као отац.

Ушли су у велики храм украшен прекрасним фигурама. Унутра је било много света. Сви су носили

браде, турбане, гривне, сви су имали презиме Синг, што значи лав... За појасом, сваки мушкарац имао је нож. Сики су ратници, одлични ратници. Песма Сика га је најезила, осећао се поносним што припада овим храбрим људима. У том тренутку, његов друг, његов претпостављени Беант, рече му да дигне десну руку. Овај га послуша.

– Понављај за мном! Ја, Сатвант Синг, син народа и следбеник вере Сика, заклињем се својом крвљу...

Млади полицајац, као хипнотисан, понављао је речи које ће тражити нешто што се крши са његовом војничком заклетвом. Но, погазио је две претходне заклетве. Овде, у овом храму Сика, заклео се да ће убити Индиру Ганди... Зашто? То ни сам није знао. Слушао је свог колегу. Није знао ни ко стоји иза овога, ни ко је заврбовао његовог друга. Да ли је то неко из полицијских или војних врхова? Можда је у питању атентат чији конци иду преко Пакистана и даље? Или Вијетнам? Млади полицајац Сатван ништа није знао...

Два дана касније, у суботу 27. октобра, Беант је Сатванта поново одвео својој кући и испричао му да је стигао програм рада и кретања премијера за идућу недељу. Неки раније планирани састанци и посете отказани су, тако да је најпогоднији дан за извршење акције 31. октобар. Тог дана ће, како је Беант испричао Сатвану, ирска телевизијска екипа снимати Индиру Ганди и биће интервју са Питером Устиновом, па ће она „три до четири пута проћи истим путем“.

– То је наша шанса! – рекао је заверенички тихо полицајац који је бринуо о безбедности индијског премијера.

У среду у седам часова ујутру Сатвант Синг је био на стражарском месту крај капије, на стази која је водила из куће у којој је Индира живела до суседне зграде у којој је обављала део својих званичних дужности. Индира Ганди се у пратњи неколико најближих сарадника и помоћника појавила на стази око 9.15 сати. Само убиство млади полицајац Сатвант Синг, овако је описао:

– Индира Ганди је била на седам до осам корака од нас, кад је Беант направио два корака и испалио четири или пет метака из свог револвера. Ја сам ставио 20 метака у свој аутомат и све их испалио у премијера. Неки су је погодили. Она је пала чим ју је погодило прво зрно. Пуцао сам и даље! Кад је нестало муниције, бацисао сам аутомат на земљу и подигао руке. Тада су притрчали припадници других војних јединица и пуцали су на нас...

Историја ће показати чија је то била замисао.

Дејан Лучић

Илустровао Брана Јовановић

У ВРТУ ЖИВОТА

**ЈЕДАН НОВИНАР И ЈЕДАН НАУЧНИК
ПРЕДЛАЖУ ВАМ НАЈНЕВЕРОВАТНИЈЕ
ОД СВИХ МОГУЋИХ ПУТОВАЊА:
МИКРОСКОПОМ КРОЗ УНУТРАШЊОСТ
ЉУДСКОГ ТЕЛА**

Д а ли сте знали да у нама постоји прави врт? Ћелије са великим латицама као онеко тропско цвеће, нервна влакна елегантна као лијане, неурони који личе на алпски цвет. Као да је неки уметник насликао савршени механизам живота, којим себи скрива све мистерије и чуда природе. Невероватно устројство које нам омогућава да видимо, осећамо, дишемо, трчимо, рађамо потомство, које нам пружа прилику да живимо и волимо, тако је суптилно и чудесно да се не може поредити ни са једним технолошким проналаском.

Иако смо много о њему научили, ипак не познајемо све тајне нашег тела. Само истраживачи знају све детаље, префињеног распореда ћелија у јетри, драгоцене филтере које има бубрег. Само хирург може да каже да је видео кратере сличне месечевом пејсажу у жучној кеси, испреплетану прашуму нервних влакана, набрекле ћелије желуца или жбунове густе траве који чине трахеје. Не постоји узбудљивији, напетији и невероватнији пут него што је онај кроз људско тело. Али, којим редом кренути? На коју се страну пре окренути у том блештавом врту живота? У остваривању ове авантуре помажу нам један италијански новинар и један научник који су издали књигу фотографија и открили нам тајне нашег организма.

Аутори су Пјеро Анђела, водитељ телевизијске серије „Кварк“ и професор Пјетро Мота, директор на катедри за анатомију Медицинског факултета у Риму. Снимљене електронским микроскопом и вештачки обојене да би видљивост била јаснија, слике из књиге „Пут кроз људско тело“ имају вредност правог научног открића, привлачност уметничког дела и непосредност једног савременог учила. Ове фотографије које објављујемо само у неколико етапа тог невероватног пута: сугестивне боје и огромно микроскопско увећање једног бескрајно малог дела ћелијског света помажу нам у дешифровању „ситног веза“ од којег су начињена наша ткива.

Како у уводу своје књиге пишу Пјеро Анђела и Пјетро Мота, „Пут кроз људско тело“ настао је сасвим случајно.

Аутори фотографија објашњавају да су се служили скен-микроскопијом која даје тродимензионалну слику. Једино што на овим сликама није исто као у природи су боје које су много израженије него у нашем телу. Скен микроскопија је као и обична микроскопија, само што се захваљујући снопу електрона добија рељефност и открива свака „тајна“ ткива које се снима. Да би се избегло да електрони евентуално оштете ткиво, оно се подвргава нарочитом поступку метализације који га штити. Увећања су од 10 до 30 хиљада пута.

1 Овде смо сви почели живот – материца

Детаљ трепљастих ћелија трахеје. Ове имају праву правцату функцију пречишћавања ваздуха: чисте га, влаже, греју, да би се избегло да хладан и сув стигне у плућа

3 Магични тренутак оплођења: сперматозоиди „опседају“ јајну ћелију да би продрли у њу

Материца спремна да прими оплођено јајашце. Мембрана која је изнутра обилаже је набубрела: ћелије су се увећале по запремини и умножиле да би прихватиле и могле да хране плод који ће овде стићи пет-шест дана после зачећа

5 Ово су жлезде које луче желудачне сокове

6 Фина структура ретине

7 Влакна нервног система која као неки „каблови“ повезују мозак са целим телом

С ДОБИТНИКОМ

„ЗАБАВНИКОВЕ” КЊИЖЕВНЕ НАГРАДЕ

СВАКО ИМА СВОЈУ ТРЕШЊУ

БЕЛИЗАР ЈЕ
КРИОМИЦЕ
ГЛЕДАО
АНУ СКИТНИЦУ,
МАРИНА
И РАДОВАН СУ СЕ,
ПОВРЕМЕНО,
ДРЖАЛИ ЗА РУКЕ,
А ОНДА ЈЕ АЊА
НЕОПОЗИВО
ЗАВОЛЕЛА
ПЕТРА...

Палма
Каталинић
снимљена у
децембру 1986,
на једној
књижевној
вечери у Трогиру

Жири је био једногласан: за најбоље дело дечје и омладинске литературе за 1986. књижевна награда „Политикиног забавника” додељује се Палми Каталинић за роман „Ања воли Петра”. Јер, поред осталог, „ова књига душевношћу и топлином делује као да је стигла из неког бољег света него што је наш”.

Палма Каталинић, закорачила у шездесето пролеће, Трогиранка из Загреба, испишује следеће речи: „Негдје на свијету, можда баш у нашем граду, постоји необична улица. Ако тамо дођеш у правом тренутку, а поготово у пролеће, може ти се догодити чудо. Једноставно, неопазиве, пређеш ону границу... Границу између стварности и приче, између сна и јаве... И тако се нађеш у бајци. У бајци све живи, ништа не умире...”

Међутим, уважени жири, у образложењу своје одлуке, устврдиће и да „није реч само о бајци. „Ања воли Петра” је изразито савремен роман, модерне структуре у обликовању времена и простора... А опет јесте реч о бајци јер је поред свега, и у свему, логика маште. Све видљиво у овом роману је жива савременост: наши дани, град, лица с ожиљцима нашег вре-

мена: Ања, десетогодишња девојчица из дома за нахочад, Петар, син разведених родитеља, Петров отац који живи у Диселдорфу, усамљеник Себастијан, милиционер Желимир, Петрова бака која је остављена у селу да живи од својих успомена...”

Дакле, прошло је време (зар већ?!), кад су Ане волеле Миловане, на ред су стигли и Петр(ов)и. И Ање. А нашу Ању су „нашли под расцвалом трешњом, тога јутра, кад је већ било одскочило сунце. А кад на тај начин дођеш на свијет, значи да је твој почетак везан с неком тајном. Великом тајном. Тко зна хоћемо ли је у овој причи уопће размрсити. Али покушат ћемо...”

Да ли је покушај Палме Каталинић, имена доскора препознатљивог са шпица емисија Телевизије Загреб као уредника многих програма, успео остаје читаоцима за одгонетање. Нама преостаје да, у најкраћем, заголићемо радозналост будућих читача књиге.

Ању су нашли у Улици приземница, тамо на периферији вароши, испод трешње у цвату. Баш испред куће часовничара Себастијана, осамљеника у чијој соби „куд поглед заплочи,

њишу се клатна, путују казальке. Кад велика и мала стигну до пуног сата, догађа се право чудо. Зазвоне звонца, ударе батићи, загугућу трлице, закукају кукавице... необична музика која се кроз отворени прозор прелије у врт и плови даље Улицом приземница, као нека сребрна ријека”.

Кад се Ања заплакала, збуњени и уплашени часовничар појурно је у милицијску станицу и ушуткану бебу предао дежурном Желимиру. Ништа мање уплашен и збуњен, друг у плавом је смотуљак, кмекав и топао, однео у Дом за нахочад. Међу сто тридесет и пет сличних судбина.

Даље се прича преплиће. Ту је и Петар, десет дана старији од Ање, дечкић кога је сваког јутра будила очева музика с клавира, све док није пукло међу родитељима. И онда је Петар заволео Ању. И Ања Петра... Следи, даље, нитат из књиге:

– Петре – рече једнога дана Ања Петру – наслони ми ухо на груди и слушај!

– Неудобно ми је! – рече Петар.

– Наслони, кад ти кажем! Не устручавај се!

Петар је послуша и она радост коју доживи Ања при сваком сусрету с Петром, сад поста не још снажнија, а с њом и она сребрна ријека што је пристизала из дубина. Преко њених необичних звукова појачано је ударало Ањино срце: тик-так, тик-так...

– Ти мора да си нека лутка! – рече Петар задивљено.

Све то Петар исприча мами још истога дана.

– Ти си, сине, заљубљен!...

УМАЛО ДА БУДУ ПРВИ

Жири књижевне награде „Политикин забавник” за најбоље дело дечје и омладинске литературе за 1986. годину (у саставу: Владимир Миларић, председник, Нови Сад; Велимир Милошевић, Сарајево; др Милан Црнковић, Ријека; др Јоже Погачник, Осиек; др Христо Георгијевски, Алексинац; др Слободан Калезић, Титоград; и Недељка Сташић, Политикин забавник) прегледао је 33 дела које је послало 18 југословенских издавача. За најуспешнијег издавача у 1986. жири је прогласио загебачку „Младост”.

После више састанака у ужи избор ушла су (по азбучном реду) следећа дела: „Бонтон” Звонимира Балоба – „Младост”, Загреб; „Изум професора Леополда” Анте Гардаша – „Младост”, Загреб; „Бубњари око мене” Славице Јовановић – „Дневник”, Нови Сад; „Пјетлић, сврака и пролеће” Насихе Хоџић-Капић – „Веселин Маслеша”, Сарајево; „Ања воли Петра” Палме Каталинић – „Младост”, Загреб; „Тајни живот животиња” Споменке Крајчевић – „Нолит”, Београд; „Како браћа Маркс читају браћу Грим” Слободана Новаковића – „Просвета”, Београд; „Мама је глагол од глагола радити” Моша Одаловића – Књижевна задруга „Другар”, Сарајево; „Дјечак са кључем око врата” Љубице Остојић – „Веселин Маслеша”, Сарајево; „Чудо од чуда” Мирјана Стефановић – „Вук Караџић”, Београд; и „Лево раме” Владе Стојиљковића – СКЗ, Београд...

У жестокој конкуренцији, прва кроз циљ је протрчала Палма Каталинић и њен роман „Ања воли Петра”.

Одгонетање тајне, рекли смо већ, остављамо будућим читачима. За крај, још, само о ро- дама и деци. Ањи је причала Петрова бака. И то овако:

BIBLIOTEKA VJEVERICA

Насловна страна награђене књиге „Ања воли Петра“ у издању загребачке „Младости“ а у библиотеци „Вјеверице“ која ове године слави тридесет година постојања

– То и јесте она права прича о родима, а ону другу људи су измислили. Путују тако те добре птице над градовима и водама, над пустињама и цунглама, и над ратиштима путују. Па кад наиђу на неко зло, зауставе се и круже, не би ли однекуд чуле усамљени дјечји плач. Зачују ли га, слијеће читаво јато да би се спасило мало нејако створење. Послије тога, помажући једна другој, оне лете што могу брже и успут траже најљепши, најмирнији кутак на кугли земаљској. Најсретније су ако је то у близини родног гнијезда...

Палма Каталинић, данас већ пензионер, била је поприлично збуњена кад је из Забавника стигао абер да је добитник награде. За њом су већ биле књиге за децу „Дјетињство Вјетра капетана“ (1962), те „Причање Цврчка морепловца“ (1969) – оно из поднаслово о Белизару и Ани Скитници, па Марини и Радовану – мноштво прича насељених по бројним нашим листовима.

Први пут је Палма у писању напустила приморски крај и погодила „право, у сриду“. Питање које се, у разговору, прво намеће је, свакако, откуд Ања и ко је она?

– „Ања“ је посљедица посматрања живота дјецe у великом граду, али и неких слика које

носим из дјетињства – прича за Забавник овогodiшњи првонаграђени. – Памтим у разреду неколико дјечака и дјевојчица који су живјели у Дому, нису знали за родитеље, дјеловали су суморно и затворено... Нисам хтјела такву Ању! Живот узима и надокнађује. Ања је морала наћи своју љепоту у животу. И то је та бајка, написана о Ањи и за Ању. И бајка о граду који новим гломазним насељима губи љепоту својих вртова и приземница, али у животу увијек остаје нека трешња... Неки комадић љепоте од којег живимо и који увијек у себи налазимо, као што Ања налази дио своје прошлости, али одлучује се за садашњост, за љубав с Петром.

На почетку књиге, упут за будуће читаче, стоји посвета: „Весни и Року“. Ко су ти срећници који су запосели почетак књиге?

– „Ању“ сам посветила Весни и Року. Ја немам своје дјеце, али сам увијек имала неку дјецу с којом сам се дружила, којој сам измишљала приче и причала им у ухо... Весна и Роко су моји нећаци. Живе у Трогиру и броје дане кад ће доћи тетка с причама и поклонима. Они никад не траже већ познате приче, него моле да им измислим нову. А онда они измишљају са мном. Роко сад, на примјер, жели причу о дјечаку коме су „вадили“ крв из рука-

вице... Он има осам година, а Весна ће ускоро четири... Ето, Весна и Роко су моја инспирација, уз помоћ њих спознајем дјечји начин мишљења, снове, жеље... Често сам им захвална...

Даровити ученик, писања што се тиче, једног Бранка Ћопића, Арсена Диклића, Мире Алечковић, Душана Радовића и, не дозвољава да се заобиђе, Косте Степановића, књижевника и уредника Дечје стране „Политике“ који јој је још 1952. објавио прву причу, Палма Каталинић тврди да не зна како ствара. Једнос-

ДОСАДАШЊИ ДОБИТНИЦИ

Установљена недавно, 1979. књижевна награда „Политикин забавник“ за најбоље дело намењено деци и омладини стекла је врло брзо углед и значајно место у нашој књижевности.

Прве, 1979. године награду су, равноправно, поделили Гроздана Олујић за књигу „Седфна ружа и друге бајке“ и Енес Кишевић за збирку песама „Мачак у траперицама“.

Године 1980. награду је добио Анто Станичић за роман „Галебово гнездо“.

Следеће године награђен је Љубиша Ђокић за збирку драмских текстова „Позоришне бајке“.

Јоже Хорват је добио награду 1982. за роман „Операција стонога“.

Године 1983. ово признање је припало Миловану Витезовићу за књигу „Шешир професора Косте Вујића“.

Павао Павличић је 1984. добио нашу награду за роман „Тројица у Трњу“.

Године 1985. лауреат је био Градимир Стојковић и његов „Хајдук у Београду“.

И најзад, књижевна награда „Политикиног забавника“ за 1986. припала је Палми Каталинић за роман, причу или бајку „Ања воли Петра“.

тавно, каже, негде јој се у машти најпре јаве главни ликови, или само главни лик; онда осети ритам, музику приче. И почне да бележи на папире и, кад су јој ликови довољно јасни, прича сама тече. То је као пустоловина, пут у непознато, на почетку књиге ни близу нема идеју о њеном крају.

Велики је посао за шездесет пролећа опослила Палма Каталинић. Памте то многи слушаоци, гледаоци и, да-како, читаоци. Живот вреднији живота. А све у Улици Ружмаринка 17/5, задња пошта Загреб. Ко је негда свемоћној уредници ТВ Загреб уредник, онај пре штампања?

– „Ању“ и моје претходне књиге прва је прочитала моја сестра, иначе наставник књижевности и језика – тврди другарица Каталинић. – Што се „Ање“ тиче, брзо је стигла до руку уреднице „Младости“ Вере Барић... И обје су биле задовољне... Међутим, морам рећи да сам ја прва свој читалац. Рукопис мора неко вријеме да одлежи, затим га узимам и читам у једном даху... Ако тада узмем ваздух, знам да на причи ваља још радити...

Ања је неопозиво заволела Петра, и Петар њу, онда кад су се осетили усамљеним. Следеће питање за Палму Каталинић могло би да гласи шта то у нашем времену чини децу усамљеном?

– Живот... Родитељи запослени, станова мали, нема зелених површина гдје би се дјеца састајала. Бадава им скупе играчке, потребнија је људска топлина! Али, дијете увијек улаже напор да дјетињство учини љепшим, као и Ања... Мрзим пароле о срећном и несрећном дјетињству... Дјетињство је живот, с лијепим и ружним искуствима...

Будућим читачима књиге „Ања воли Петра“ преостаје одгонетање „велике тајне“. Палма Каталинић се чини да је Ању одувек познавала, али је убеђена да је „Ања“ изишла из њеног срца... А наставак приче могу, по жељи, да допишу читачи.

ПЕТАР ЧИЛАТОВИЋ

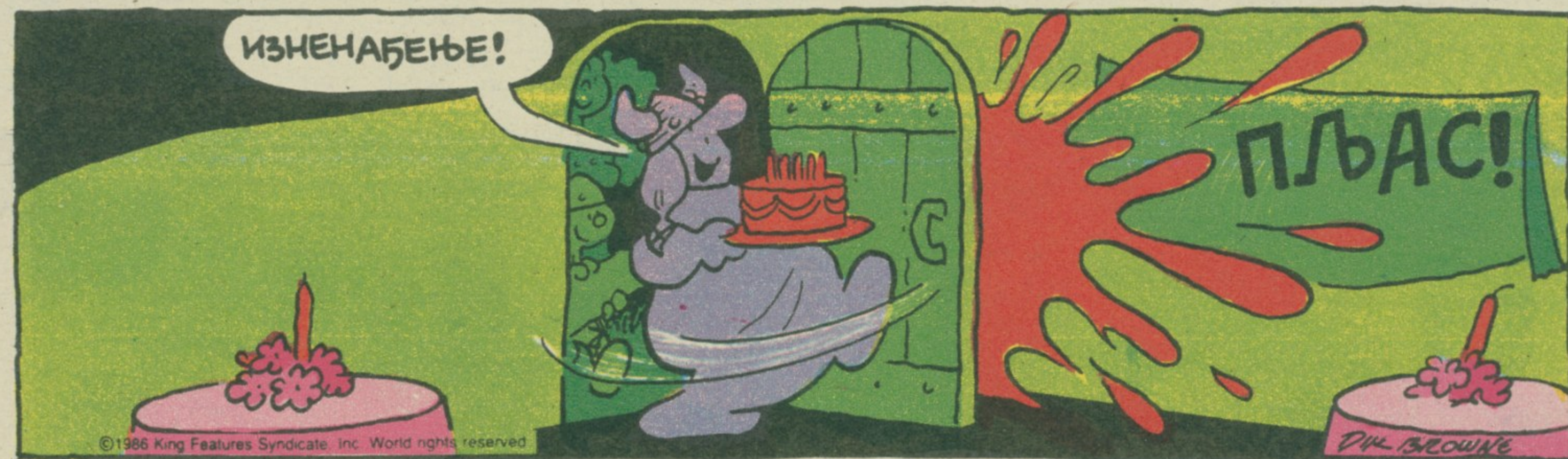
(у поверењу: нигде Ање на видуку)

13.2.1987. ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК 9

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

Губљење и налажење длака

ЗА ЧИТАЊЕ
НА ГЛАС

У борби против прагматизма и ужасне тенденције ка постизању користи, мој најстарији братучед предлаже следећи поступак: треба истргнути једну велику длаку из главе, направити јој чвор на средини и пустити је да меко падне у рупу на лавабоу. Ако се длака закачи на решеткици, која се обично поставља на дотичне рупе, довољно је мало одврнути славину па да се изгуби из вида.

Не губећи ни тренутка, треба почети акцију проналажења длаке. Прва операција била би демонтажа колена лавабоа, да се провери није ли длака остала закачена на неком набору цеви. Ако је ту нема, треба отворити део цеви између колена и главне одводне цеви. У том делу ће се свакако наћи много длака и биће потребно позвати у помоћ и породицу, да би прегледали длаку по длаку, тражећи ону с чворићем. Ако длака не буде пронађена, искрснуће занимљив проблем:

БЕЛЕШКА О ПИСЦУ

Хулио Кортасар рођен је у Бриселу 1914. године. Убрзо његови родитељи прелазе у Аргентину где је Кортасар живео до 1951. када одлази у Париз.

Поред романа написао је голему дивну причу, од којих вам поклањамо две.

Сматрају га једним од највећих писаца Јужне Америке. Критичари нису били шкрти пишући о његовим делима. За њега су рекли да је: доктор за хазардне игре, шаловичина и визионар, писац случајних мисли, претеча надреализма...

да се разбије водовод до приземља, али то захтева знатно већи напор, односно, требало би следећих осам до десет година радити у неком министарству или трговачкој фирми, да би се уштедело довољно новца за куповину сва четири стана испод стана мог најстаријег братучеда, уз огроман ризик да се, радећи тих 8-10 година, не може избећи мучан утисак да длака више није у цевима, и да постоји још само најмања вероватноћа да се задржала на неком зарђалом испупчењу цеви.

И доћи ће дан када ћемо

моћи разбити цеви свих станова, па ћемо месецима живети окружени лаворима и сличним посудама, пуним мокрих длака, са помагачима и просјацима којима ћемо издашно плаћати да претражују, одвајају, разврставају и доносе длаке које долазе у обзир, док не будемо сигурни да смо нашли жељену. Ако не нађемо, длаку, ући ћемо у много нејаснију и сложенију фазу, јер следећи део пута одводи нас у велике

успоставили односе и којима ћемо морати дати велики део новца зарађеног дању у неком министарству или трговачкој фирми.

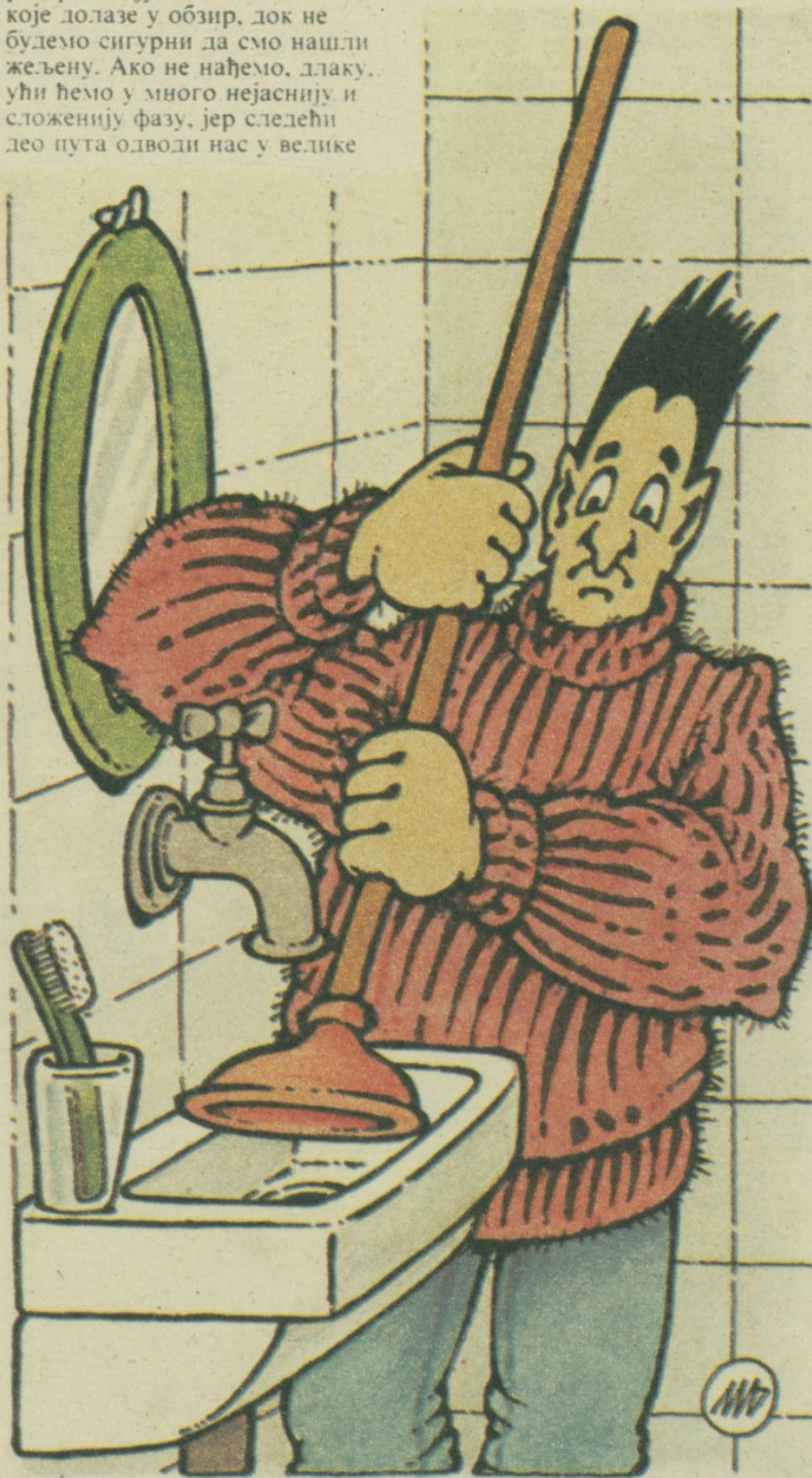
Често ће нам се чинити да смо у нашем науму стигли до краја, јер ћемо налазити (или ће нам доносити) длаке налик

или наталожен силикат, или оксид настао услед дугог лежања на мокрој површини. Тако ћемо вероватно напредовати кроз мале и велике цевоводе док не стигнемо до места где се нико више не би усудио да дође: главне цеви, која води у реку, са бујицом наноса, где нам ни новац, ни чамац, ни сарадња не могу помоћи да наставимо

УВОД У ОБУКУ ЗА НАВИЈАЊЕ САТА

Размисли добро: када ти поклањају сат поклањају ти мали цветни пакао, тамницу ваздуха. Не дају ти само сат, срећан рођендан и надамо се да ће трајати јер је добре марке, швајцарски: не поклањају ти само тог сићушног клесара којег ћеш ставити на руку и шетати с њим. Поклањају ти, не знајући, и најстрашније је што не знају, поклањају ти један крхки и пролазни комадић тебе, самог, нешто што је твоје али није од твог тела, што са твојим телом треба спојити каишем као неком очајном ручицом која се хвата за твоју шаку. Поклањају ти потребу да га навијаш из дана у дан, обавезу да га навијаш да би остао оно што је: поклањају ти опсесију да провераваш колико је тачно сати у излози-ма златарница, вестима са радија, телефоном. Поклањају ти и страх да ћеш га изгубити, да ће ти га украсти, да ће ти испас-ти на под и разбити се. Поклањају ти његову марку, и сигурност да је та марка боља од других, поклањају ти склоност да упоређујеш свој сат са осталима. Не поклањају ти они сат, него си ти поклоњен, тебе дају за рођендан сату.

трагање. Али пре тога, можда и много пре, рецимо, недалеко од уста лавабоа, у висини стана са другог спрата, или у првом подземном ходнику, могло би нам се догодити да нађемо длаку. Довољно је помислити на радост коју би нам то причинило, на задивљујуће тачан прорачун и уштеду снаге само захваљујући срећном случају – па је већ оправдан избор и извођење једног таквог посла, који би сваки савестан наставник требало да задаје својим ученицима, уместо да им испира мозгове правилном тројним, или лекцијом о некој изгубљеној бици.

градске клоаке. Купивши специјалну одећу научићемо да пузимо кроз прокопе у касне ноћне сате, опремљени јаким фењером и маском за кисеоник, претраживаћемо мале и велике ходнике уз помоћ типова из подземља ако је то могуће, са којима бисмо

оној коју тражимо; али пошто није познат случај да је нека длака имала чвор на средини, који јој није направила људска рука, догађаће се да установимо да је дотични чвор само задебљање, пречника длаке (иако нам ни такав случај није познат одраније),

ЗАНИМЉИВО – НЕОБИЧНО

ПОРУЧИТЕ –
ПРОУЧИТЕ ...!

1 КИНЕСКИ ХОРОСКОП

Свих 12 знакова – у једној књизи.

Тајанствене мудрости из далеке Кине! Већа половина човечанства већ годинама придаје изузетан значај најстаријем хороскопу на свету. Како некада, тако и данас, Кинески хороскоп се у целом источном свету користи као саветник и у приватном, и у пословном животу. Оригинални Кинески хороскоп, увериће вас очаравајућом снагом израза и јединственом сигурношћу погађања: сазнаћете ваше тајне шансе за срећу, изнеће на светло оне скривене снаге, које поседујете, а да тога нисте ни свесни; указује вам на најповољнија времена за доношење одлука. Кинески хороскоп помаже вам на убедљив начин у решавању личних проблема. Ослобађа вас од страхова и брига и указује на пут хармоније са собом и светом.

ЦЕНА КЊИГЕ 1.500.–

2 ХОРОСКОП СТАРОСЕДЕЛАЦА СЕВЕРНЕ АМЕРИКЕ

Овај хороскоп је једна перла у нисци бисера древне цивилизације Северне Америке

и требало би да послужи да све људе наше мајке Земље и творевине овог света приближи свима нама. Замишљен је да између свих бића и ствари Универзума створи веће разумевање. Често нам се чини да у нашем животу нешто битно недостаје, а ова књига нам помаже да се приближимо силама природе и откријемо снаге које су у нама сакривене.

Књига има 12 поглавља, колико и година месеци, а сваки месец везан је за одређену животињу, биљку и минерал, чије карактеристике одређују и особине људи рођених у овим знацима. Овај хороскоп недвосмислено и бескомпромисно открива ваше способности и таленте, ваше слабости и путеве ваше будућности. Живимо на Земљи и везани смо за њу, упознајмо је да бисмо упознали себе.

ЦЕНА КЊИГЕ: 2.000 ДИН

ФУЛ КОНТАКТ АЗИЈЕ

MUAY THAI

Вештина борења настала у Тајланду и стара преко 1000 година, која у себи садржи најбоље елементе каратеа, кунг фуа и бокса.

На преко 200 фотографија детаљно објашњене технике и њихова примена у пракси.

цена 1800 дин.

Наруџбине на адресу: Ц. Зузорић 55,
библиотека „Азија“ 41000 Загреб

БУРМАНСКИ ТРАДИЦИОНАЛНИ ФУЛ КОНТАКТ

Књига која први пут код нас, ао и у свету описује древно бурманско умеће борења рукама и ногама. Преко 200 фотографија снимљених у Бурми чини књигу подједнако интересантном и мајстору и почетнику. На крају је дат приказ свих контактних борилачких спортова: kyokunshinkai карате, taekwon do, фул контакт, савате итд...

Књига коју би требало да прочита свако, ко се бави борилачким вештинама!

(цена око 3.000 дин)

3 ШТА МЛАДИ ЖЕЛЕ ДА ЗНАЈУ А УСТРУЧАВАЈУ СЕ ДА ПИТАЈУ?

Ова књига је намењена првенствено младима, а у њој су на најпопуларнији начин обрађене доле наведене теме:

● Откриј самог себе и тако се понашај ● Феномен љубави ● Љубав: из радозналости, због растерећења, као сексуално узбуђење, као ривалство и борба моћи, као приврженост, љубав из учтивости и захвалности, као самодоказивање, као логична последица, као ослобођење, као заштита, као престиж, љубав по сваку цену, из сажалења. Неспоразуми у љубави. Шта је сексуалност? Сексуална слобода. Полни нагон. Љубавни чин. Жеља и задовољење. Женски полни органи. Привлачност и еротизација. Менструација – почетак полног sazревања. Склоност ка истом полу. Друштвене предрасуде. Проблеми хомосексуалности. Мушки полни органи. Како се разговара о љубави и сексу? Говор тела. Петинг. Да ли је петинг штетан по здравље? Девичанство. Осећај стида и кривице. Самозадовољавање. Оргазам. Први пут. Сексуални апетит. Одговарајући партнер. Погодно место. Евентуални проблеми. Дефлорација. Ерогене зоне. Страх од фригидности. Временски ограничена импотенција. Све о полним болестима, заштити и лечењу. Посета гинекологу. Тегобе за време циклуса. Заштита од трудноће.

ЦЕНА КЊИГЕ 2.000.–

Уколико наручите све три књиге добијате пригодан поклон уз свој комплет – албум за ваше фотографије величине 9x14 cm.

Наша адреса:

ПУБЛИКАЦИЈЕ „ИНТЕР УНИОН“,
П. факс 505 11001 Београд
Књиге можете наручити
и на тел. 011/426-620.

ШАЉЕМО ОДМАХ!

КЊИГЕ СУ ШТАМПАНЕ ЛАТИНИЦОМ!

НАРУЏБЕНИЦА

Наручујем књиге:

1. Кинески хороскоп _____ примерака
2. Хороскоп, Ст. Сед. Сев. Америке _____ примерака
3. Шта млади желе да знају _____ примерака

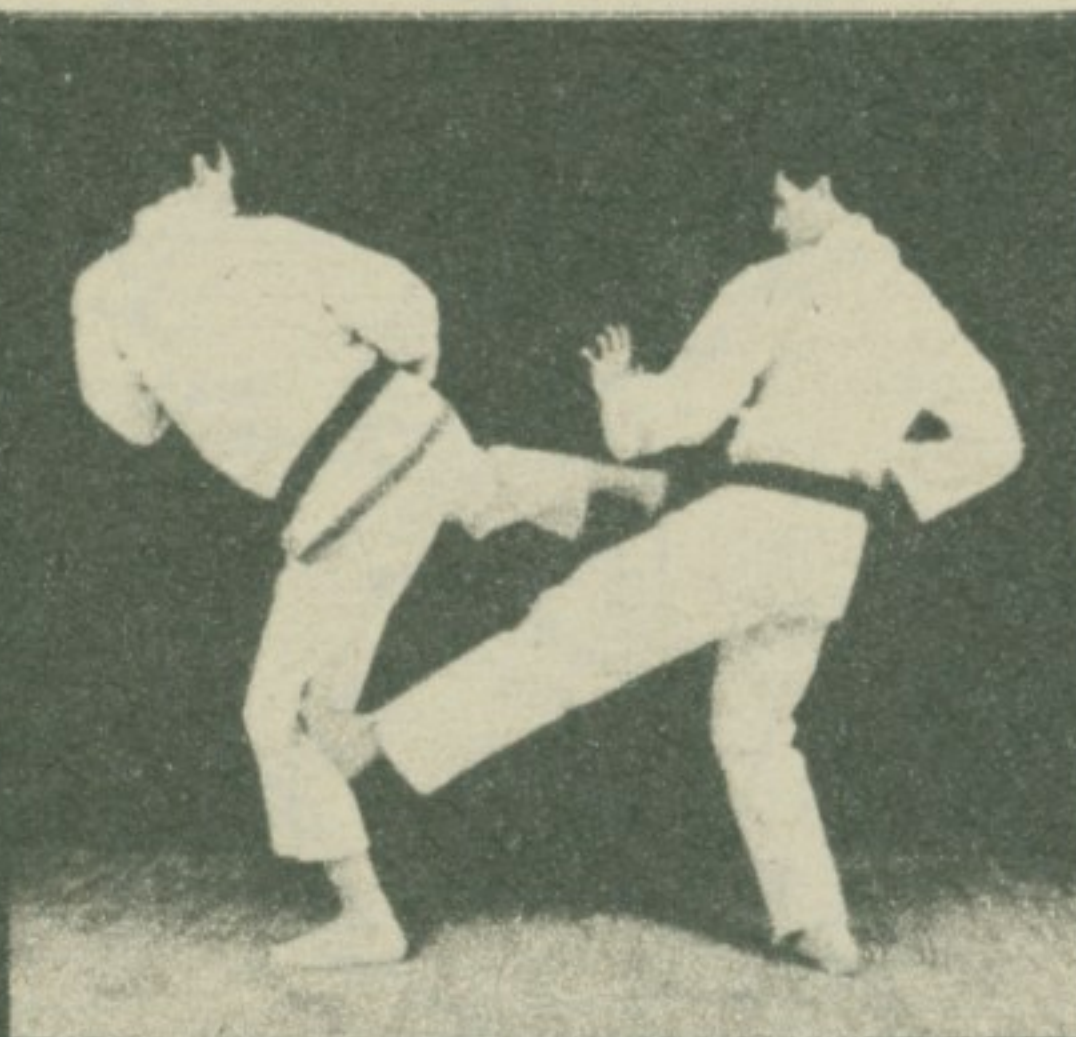
Адреса наручиоца:

Име и презиме _____

Улица и број _____

Пошт. број и место _____

Молимо читко попуните наруџбеницу.

空手道

BORISLAV
VUJIC

Библиотека БУДО Вам препоручује нову књигу НАПРЕДНИ КАРАТЕ ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА I

Коју сте тражили и која ће Вам својим садржајем омогућити напредовање у вежбању КАРАТЕА.

Практична вежбања статичним, покретним МАКИВАРАМА и ЦАКОМ. ВИТАЛНЕ тачке. Напредни СПАРИНГ. Специјалне технике ПРЕСРЕТАЊА. САМООДБРАНА. Карактеристике КАРАТЕА и ТЕ КВОН ДОА. Практични савети: како да сами НАПРАВите МАКИВАРУ и друго.

Књига је илустрована са преко 300 фотографија и цртежа што ће Вам омогућити њену практичну примену.

Цена 2400 – дин + 200 – дин. за трошкове паковања и поштарине.

Плаћање поузећем:

Наручите на „Библиотека Будо“ поштански факс 2 11090 Београд.

НАРУЏБЕНИЦА – Заб.

Овим неопозиво наручујем књигу: НАПРЕДНИ КАРАТЕ ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА I

бр. КОМАДА _____

(пошт. бр. место, ул. и број) _____

(Име и презиме) _____

ПРЕВАРА ЗВАНА СТЕРЕО

Алан Дауер-Блумлајн

**ПРЕ 53 ЗИМЕ АЛАН
ДАУЕР БЛУМЛАЈН
НАПРАВИО ЈЕ У
ХЕРТСУ (ЕНГЛЕСКА)
ПРВИ СТЕРЕО
СНИМАК У ИСТОРИЈИ**

Име Алана Дауера Блумлајна мало значи и најбољим познаваоцима аудио-технике, још је мање познато да је он својим изумом омогућио милионима људи широм света да уживају у стерео ефекту.

Рођен почетком овог столећа у Хемпстеду, северном предграђу Лондона, Блумлајн је још као средњошколац показао велики таленат. Већ са двадесет година постао је инжењер електронике, као најбољи студент у класи. Једно време после студија радио је на факултету као демонстратор. Још тада је показивао велики проналазачки дар и добио је награду за студију мерења отпора високих фреквенција.

Други посао добио је 1924. у Телефонској компанији на побољшању квалитета телефонског звука на раздаљину. Тај рад није задовољио његову знатижељу, знао је да може и више и боље. Зато је 1929. прешао у грамофонску компанију „Колумбија“, привлачила га је могућност да ради у области која га највише занима. Наиме, тада су плоче снимане помоћу једине професионалне опреме коју је патентирала компанија „Вестерн електрик“. Право на коришћење те опреме је било веома скупо, па је

„Колумбија“ позвала Блумлајна како би разрадио нови систем прављења плоча који се не би заснивао на тој технологији.

За свако уво

Блумлајн је успео и направио потпуно нову до тада непознату технику снимања плоча. Састојала се од микрофона са покретним калемом, појачала које је имало иквилажер и „резака“ за плоче са покретним калемом. „Колумбија“ се у међувремену ујединила са другом фирмом за производњу плоча и тако је настала Електронска и музичка индустрија познатија као EMI.

Под тим именом фирме Блумлајн наставља своја истраживања, али сада на изналажењу начина да се побољша квалитет снимљеног звука. Када је на том пољу постигао, за то време, невероватан успех, јер је подигао фреквенцију снимљеног материјала до 10 kHz, окренуо се својој преокупацији – стерео ефекту.

У то време у Америци су инжењери Белових лабораторија експериментисали са стерео звуком, али са потпуно другачијим приступом. Они су покушавали да добију стерео утисак тако што би музику снимали са мноштвом микрофона помоћу завеса формираних од великог броја звучника. Утисак није био лош, али је био крајње некономичан.

Блумлајн је покушао да искористи могућност преваре! У томе је успео. Преварио је до сада милионе слушалаца. Како? Цео стерео ефекат у ствари је трик, илузија звучног поља из само два звучника, додавањем димензије простора у музички запис. Руководећи се тиме да човек има два ува, смислио

је начин да на један канал снимим оно што би чуло једно уво и обрнуто, и тако постигао ефекат сличан оном код непосредног слушања у концертној сали.

Да би у томе успео морао је да развије још неколико проналазака директно везаних за стерео репродукцију.

Еби фонд – први пут

Прво, ниједан тадашњи микрофон није одговарао његовој замисли, тако да је био принуђен да изврши извесне измене. На тај начин је утврдио пут савременим микрофонима који по његовом патенту успешно снимају у стерео техници. Затим је морао да усавр-

ту, тако да је могао да се препусти истраживању стерео ефекта. Постоје неке недоумице како је Блумлајн успео у својим настојањима. Ипак, хронологија каже да је јуна 1933. у студију 106 EMI лабораторије у Хертсу почео тестове на својој „бинаурал“ техници, како ју је назвао. Први снимак је направио тек 14. децембра 1933. а на снимку је забележено његово шетање и разговор са асистентом. Први музички стереозапис направио је јануара 1934. у EMI студију бр. 1, у чувеној улици Еби роуд. Прво је снимљена музичка група Реја Ноблеса а затим оркестар под управом сер Томаса Бичема који је свирао музику Моцарта.

ши технику утискивања бразде на плочу. Патентирао је два начина. Први је назвао V/L, а састоји се у томе што се један канал записује вертикално у бразду, док се други канал записује на страници бразде, под углом од 45 степени. Други, који је и он сматрао бољим, назвао је 45/45 и данас је у употреби, а суштина је да се канали записују на страницама бразде под углом од 45 степени.

Сви предуслови су били

Од почетне идеје о стерео звуку, патентираних 14. децембра 1931. као Британски патент бр. 394.325, до првог снимка прошле су четири године. Али, протекло је много више времена док стерео није постао уобичајена ствар. Овај револуционарни проналазак полако је почео да пада у заборав. Било је то време светске економске кризе, људи су мислили како ће да преживе, а не да слушају стерео музику. Ни компанија EMI није би-

ла нарочито заинтересована да овај изум уновчи, тако да је прошао потпуно незапажено.

Кобни радар

Име Блумлајн поново је почело да се помиње 1955. године када је први стерео снимак представљен јавности са дужном помпом. Направио га је сер Малколм Сарџент у EMI студију у Еби роуду. А прва стерео плоча појавила се 1958. после стандардизације коју је начинила Америчка асоцијација индустрије плоча (RIAA), коју је назвала „Вестрекс систем“. Испоставило се да је то онај исти систем који је Блумлајн патентирао још 1931. само име ново. Случај је дошао и до суда. Али, студио EMI изгубио је спор пошто није бринуо о том патенту, тако да је заштита патента истекла 13. децембра 1953. па самим тим није било правних проблема да се он користи без икакве накнаде.

Блумлајна многи сматрају највећим иноватором на пољу електронике, патентирао је 128 проналазака. Он нам је омогућио да и у биоскопима уживамо не само у слици већ и у стерео звуку, јер је 1935. направио први звучни стерео филм. Систем снимања звука на филмску врпцу који је Блумлајн разрадио веома је сличан овом који се данас користи а направила га је екипа инжењера Долби лабораторије. Инжењери ове компаније кажу да је невероватно колико је то квалитетан и савремен систем – и данас би ти филмови успешно могли да се репродукују преко модерних 35-милиметарских кино-проектора.

У току свог радног века радио је и на развоју електронског ТВ система који је требало да буде одговор на механички систем телевизорског пријемника Џона Логија Баирда. Успех је био велики, створио је дуго коришћени стандард са 405 линија. Тај систем је толико добар да се још и данас користи у неким деловима Британије.

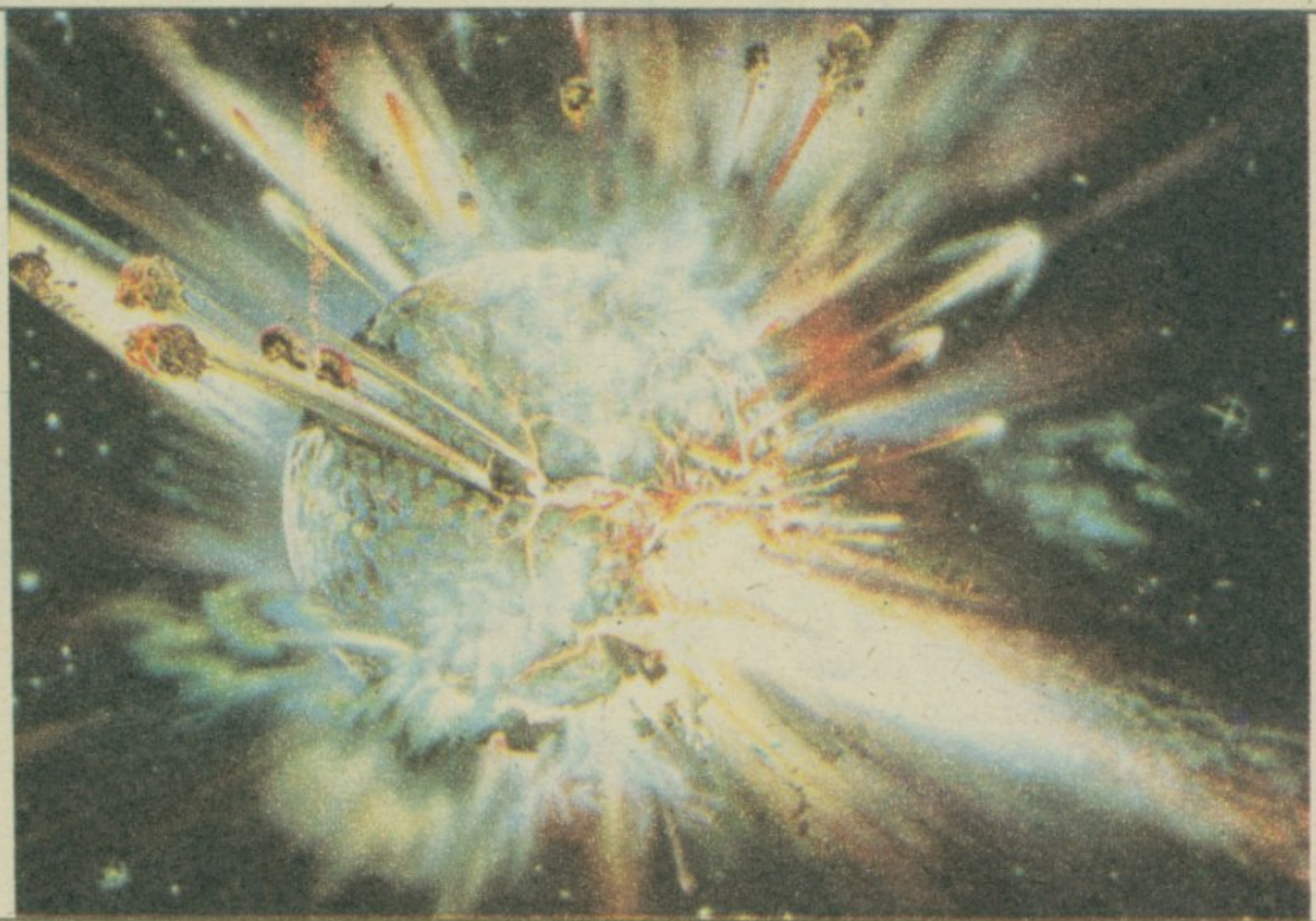
Током рата Блумлајн је био у тиму који је интензивно радио на развоју радара. Приликом једног рутинског обиласка прототипова радарских постројења по Британији погинуо је у авионској несрећи. Тако је 7. јуна 1942. нестао човек који је својим даром омогућио милионима људи широм света да уживају у стерео музици, а да сам није могао ни да наслути да ће његов изум постати најраспрострањенији хоби у целом свету.

Предраг Кос

НОВОСТИ ИЗ КОСМОСА

Космос је највећа физичка лабораторија коју је човек икада имао пред собом. Незгода је да су објекти посматрања тако далеко, али то све мање и мање забрињава астрономе. Фотони, елементарни кванти светлости путују свемиром и доносе нам приче о крајевима из којих су потекли и кроз које су прошли, а људи постају све вештији у дешифровању тих порука. У овом тексту видећемо како се паметним проучавањем светлосних сигнала може много новог да открије, па чак и види невидљиво.

— Која планета у Сунчевом систему има најчуднији прстен? — Шта бива када се две звезде нађу веома близу једна другој или како да од шампите направите атомску бомбу? — Како је установљено да у космосу постоји огромна количина материје бар десет пута више но што се до сада претпостављало?

ОГОВАРАЊА ИЗ КОМШИЛУКА

У поређењу са стандардним удаљеностима у астрономији растојање између Земље и осталих планета сунчевог система чиниће нам се смешно малим. А као у сваком добром (не-солитерском) комшилуку своје суседе сигурно добро познајемо и ништа нас не може изненадити. Да није баш све тако показао је пролетос вредни сакупљач података из хладних дубина космоса сателит Војаџер. Снимци и подаци о Урану били су толико занимљиви и пуни новина да су затамнели славу Халејеве комете која се на жалост овога пута играла жмурке са нама. Један од најбољих снимака била је фотографија Уранових пр-

стенова. Откуда Урану прстенови када сви добро знамо да је једина прстенована планета у сунчевом систему Сатурн? Они који мисле да је основно и средњошколско знање стечено пре доста година, неприкосновено, мораће, срећом, да признају да греше, јер поред Сатурна, „верни“ су још и Јупитер и Уран а по свему судећи и Нептун.

Планета Нептун, откривена средином прошлога века, и сама се једва види чак и највећим постојећим телескопима те за сада не постоје никакве шансе да се директно опазе прстен чији је сјај неупоредиво мањи. Па ипак астрономи су већ сада успели да утврде њи-

хово постојање — око главне боје сигурно се вије некакав ореол. Кориснији је начин који се показао веома успешним у случају Урана — посматрана је светлост звезда непосредно пре но што би их помрачила планета. Неко време пред главно помрачење сјај звезде је опао за кратко време, а слично се поновило и после. Уколико се десило да је кривац неки од сателита, сигурно се појава не би опазила са разних тачака на површини земље, те се наметало објашњење да је у питању помрачење прстеном. Међутим, за разлику од Урана код кога су резултати били недвосмислени, што је потврдио и Војаџер, код Нептуна се догађало нешто необично. Прстен се понекад видео, а понекад није. Десило се чак да је испитивано помрачење двојне звезде и да је једна нестала а друга није. Прва реакција била је неверица те су мерења поновљена више пута и то истовремено са разних тачака на Земљи. Појава се дешавала сувише често и увек јој је одговарао исти полупречник орбите, да би у питању били сателити, те је прво објашњење било да Нептун има негде око једне трећине прстена. Дебљина им је око десетак километара а полупречник орбите око 64000 km. Да би овакав систем био стабилан, потребно је да у близини постоје бар два помоћна сателита. Ове године је објављена још храбрија хипотеза о структури Нептуновог прстена по којој се овај састоји из низа парчића (види слику). Свега један помоћни сателит је потребан да би овакав систем опстао.

Као што видите „космичка фауна“ је богатија но што се мислило и сваки час се улови понека нова зверка. Цртачи стрипо-

ва и специјалисти за нарочите филмске ефекте ће се сигурно утркивати да што пре искористе овај нови проналазак. Шта се стварно дешава у околини Нептуна сазнаћемо 1998. године када Војаџер 2 (без сваке сумње најуспешнија летелица коју је човек икада направио) стигне до Нептуна. Забавник ће Вас о томе сигурно детаљно обавестити, а до тада има довољно времена да се публикују бар још три хипотезе о Нептуновим прстеновима.

ПРО-ЖДРЉИВ-ЧЕВ ЗАГРЉАЈ

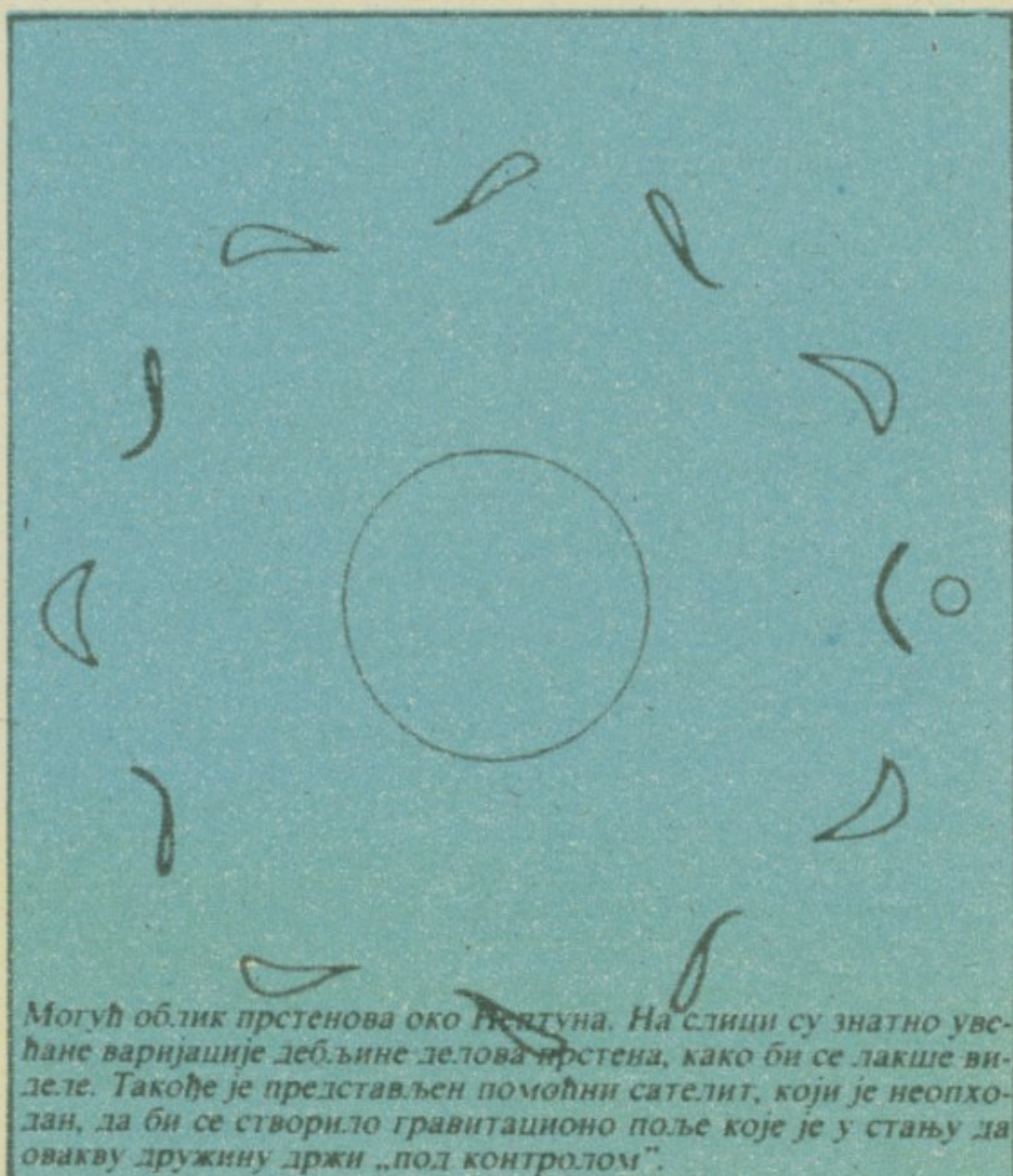
И поред тога што димензија Сунчевог система није ништа у поређењу са удаљеношћу до објекта о коме ће сада бити реч, 20000 светлосних година које нас деле од њега је скромна величина на скали космичких просторанава. Дакле реч је и даље о комшилуку само нешто даљем.

Новооткривени систем од две невероватно блиске звезде представља један од најзанимљивијих свемирских феномена откривених до данас. А до открића је дошло захваљујући изванредним могућностима које су постојећем спектру експерименталних техника на површини Земље додале опсерваторије смештене на сателитима. Позајто је, на име, да кроз атмосферу пролази само мали део светлосног (електромагнетског) зрачења. Посеб-

но су десетковани ултра-виолетни и рендгенски зраци који спадају у најенергичније зрачење те причају причу о најбуљним догађајима у космосу.

Ова чињеница нам омогућава да преживимо, али нам знатно отежава научна истраживања. Због тога су већ са првим ракетама лансиране и бројне астрономске опсерваторије којима не смета ваздушни омотач па су посебно погодне за посматрање у области ултра-виолетних и рендгенских зрака. Један од таквих сателита (EXOSAT) лансирао је и Европска агенција за свемирска истраживања. Испитујући сигнале које је овај сателит послао стручњаци поменуте агенције открили су снажно рендгенско зрачење са једне звезде која варира сваких једанаест и по минута.

Уобичајени извори рендгенских зрака сличних особина су двојни системи у којима је један партнер веома сабијена и за нас невидљива неутронска звезда или црна рупа. Материја у неутронској звезди је толико сабијена да су електрони стиснути у језгро атома те долази до неутрализације протона, дакле, не постоје уобичајени атоми већ само неутрони. Код црне рупе материја је сабијена у још већој мери — сила гравитационог привлачења је толика да ни светлост не може да побегне (отуд назив црна рупа). У двојним системима у којима је један партнер овако густ, долази до „цурења“ материја са обичне звезде и приликом пада, материја се веома убрзава и њен велики део се претвара у светлосну енергију — отуд снажно зрачење веома енергичних рендгенских зрака. Када бисте на неутронску

Могућ облик прстенова око Нептуна. На слици су знатно увећане варијације дебљине делова прстена, како би се лакше видели. Такође је представљен помоћни сателит, који је неопходан, да би се створило гравитационо поље које је у стању да овакву дружину држи „под контролом“.

И овога пута помогла је светлост, али сада није било у питању обично бројање. Наиме, спектралне линије атома и молекула могу да се „помере“ у односу на стандардне положаје уколико се извор креће у односу на посматрача. На тај начин можемо да меримо брзину космичких објеката у нашој и другим галаксијама, па чак и брзину галаксије као целине. У потрази за „изгубљеном“ масом посебно се показало корисним мерењем брзине ротације звезда око центра галаксије у зависности од удаљености до центра. Установљено је да се опажена зависност не поклапа са оним што се може предвидети на основу видљиве материје (звезде и гасних облака осветљених звездама). У галаксијама једноставно има много тамне и за нас невидљиве материје и њена густина расте што се више удаљавамо од центра. Ову материју не можемо да опазимо директно, али знамо да постоји кроз утицај који врши на видљиве објекте. На основу зависности брзине ротације процењује се да је количина тамне материје четири до десет пута већа од видљиве. Овај закључак прихвата већина астронома данашњице – тешкоћа је што још није јасно од чега се она састоји.

Први, логични, кандидати били су омање звезде слабог сјаја или масивне планете – такозвани Јупитери (због сличности са највећом планетом сунчевог система). Пошто су посматрачи мало боље протрљали своје електронске очи, звезде које одговарају опису заиста су пронађене. Релативно мали број их светлуца слабијим сјајем док се знатно већи број угасио. Постоје мишљења да оваквих објеката има довољно да се објасни кретање звезда унутар појединих галаксија. На жалост када се посматрају галаксије као целине и њихово кретање подлеже утицају тамне материје много ширих размера.

Поред могућности да су јупитери расејани и у међугалактичком простору предложена су још три могућа објашњења.

Једно је да у свемиру постоји велики број су-

пермасивних црних рупа насталих у раним фазама развоја космоса. Други је да тамна материја није „нормална“ материја какву виђамо око себе већ огроман број egzотичних честица, од већ дуго познатих неутрина (који можда имају, а можда немају масу – што нам не би помогло) па до веома необичних зверки из менажерије елементарних честица којима нас нове теорије свакодневно засипају. Најозбиљнији кандидат је фотино (који до сада није експериментално опажан ни директно ни индиректно) али у конкуренцији су и таква чуда као Хигсиони, аксиони, sneутрони или гравитиноси. Чини се да је научницима најпривлачнија ова верзија у којој облаци egzотичних честица могу да запосле читаве хорде физичара и напуне часописе научним радовима, а најмање им свакако одговара трећа алтернатива, а то је да не важи Њутнов закон гравитације. Да се ипак овде не ради о неозбиљном предлогу говори чињеница да су тренутно у току експерименти (и поновне анализе старих података) који на изглед указују да овом прослављеном физичару (и узгајивачу воћа) јабука није пала на главу баш онако како се то њему и свима нама већ пар стотина година чинило. На који начин ће се гравитациони закони модификовати то још увек није јасно, као ни у којој мери ће евентуалне промене да утичу на наше поимање података о брзини ротације звезда и галаксија.

Оно што је посебно занимљиво је да без обзира која је врста тамне материје у питању укупна густина, процењена на различите начине, приближно је једнака критичној вредности. Дакле, по свему судећи, космос се неће потпуно угасити и разбежати на све стране већ ћемо сви да се поново вратимо у једну – највећу, црну рупу из које ће евентуално експлозијом да настану нови космос, нове звезде и планете, нови облици живота и нове врсте популарне штампе за младе од 7 до 77 периода обртања насељене планете око локалне звезде.

др Зоран Петровић

ПАМЕТНИ,
ЛУКАВИ,
ВЕШТИ

КАД

ПАУК

ВОЛИ

ЧЕМБАЛО

ХИЉАДЕ ДОКАЗА
ПОТВРЂУЈУ
ГЕНИЈАЛНОСТ И
ЛУКАВОСТ ОВИХ
МАЛИХ БИЋА КОЈА
ЖИВЕ СВУДА ОКО
НАС. МНОГЕ СТВАРИ
ИЗМИСЛИЛИ СУ ПРЕ
ЧОВЕКА И У СТАЊУ
СУ БОЉЕ ДА ИХ РАДЕ

Догодило се то пре више од сто година. Звучи као срцепарајућа прича каквима су били склони писци деветнаестог века, а заправо је истинит догађај који је остао забележен у хроникама тог времена. Протагонисти су: чувени француски виолиниста Бертом, његова зла маћеха и један паук. Маћеха је по цео дан терала дечака да свира и живи усамљено. Друштво му је

љено слушао његово музицирање. Једног дана маћеха га је убила паучом. Скрхан болом, Бертом се разболео. Три месеца је био на граници између живота и смрти. Никако није могао да заборави свог малог пријатеља који је изгубио живот због љубави према уметности.

Историјских доказа који потврђују љубав паукова према музици има доста.

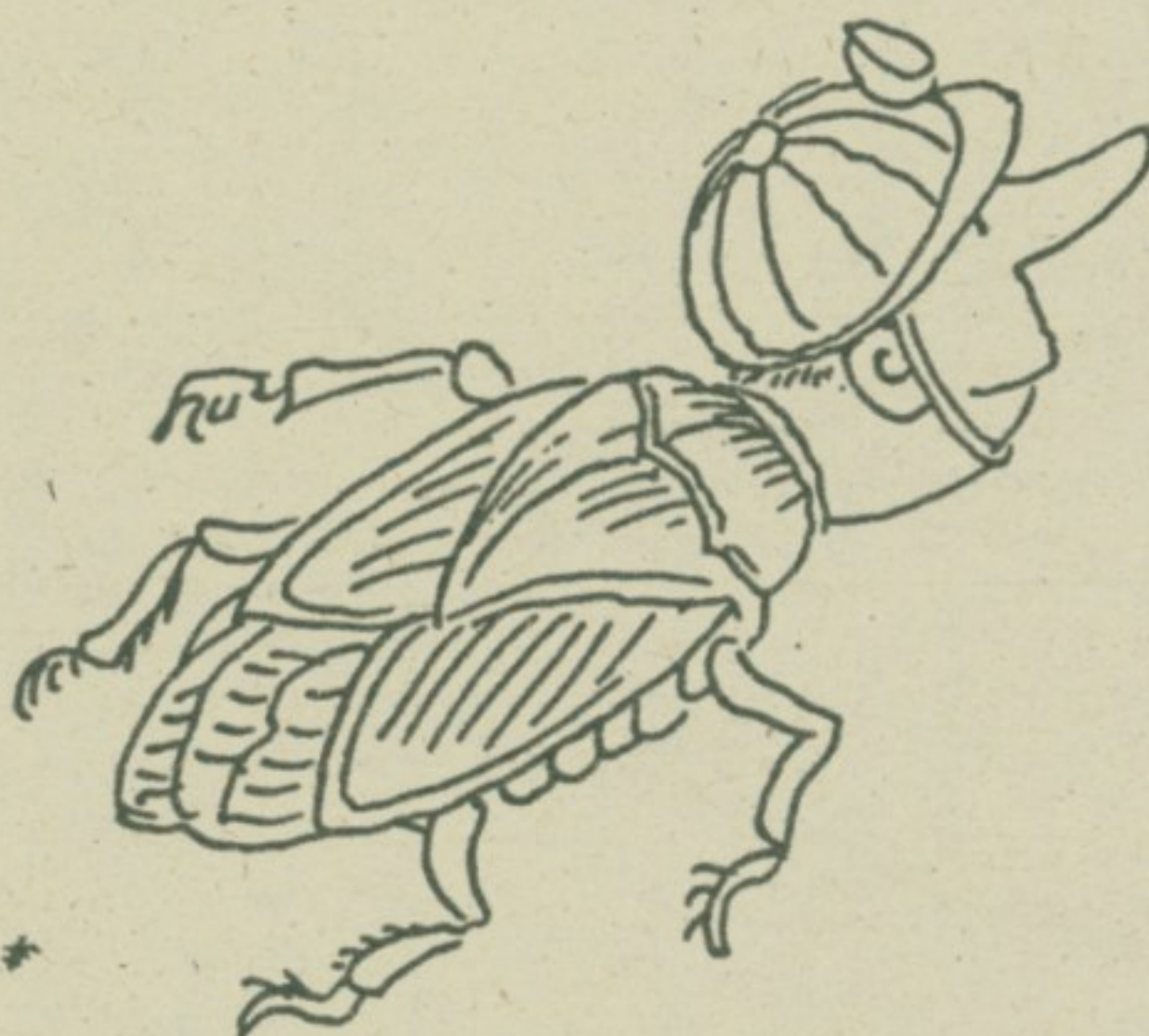
ци увесељавао једног паука свирајући му у гајде.

Овакве и сличне приче прикупила је Италијанка Мирела Делфини у својој књизи „Инсект ћеш бити и ти“. После 25 година новинарског рада за неколико листова и телевизију, који су је водили широм света, она је одлучила да се посвети својој пасији – ентомологији, науци о инсектима.

– Открила сам да су најчудеснија бића на свету баш они, инсекти, и написала ову књигу да обавестим и оне који то не знају – објашњава ауторка. – Они су мудри, паметни, лукави, вешти, стотине ствари знају да раде боље од нас и смислили су их милионима година пре него што је човек, уочивши их, почео и сам да их примењује. То што је штампа могла да доживи толики процват и што су створене огромне издавачке куће, треба пре свега захвалити Полисти.

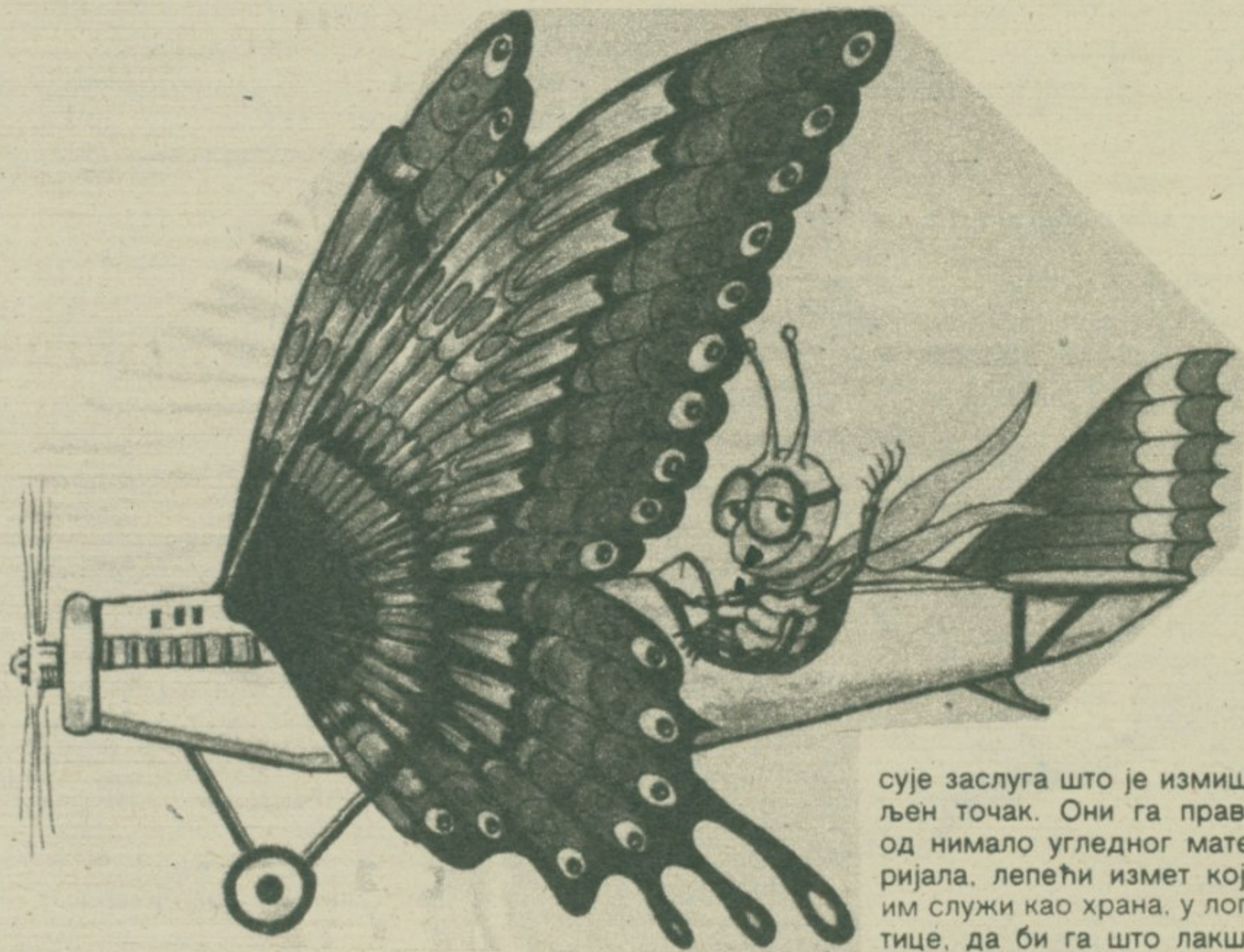
Мољчев пачворк

Полиста је врста осе која је смислила начин да од дрвета производи хартију, и то одличну, која је отпорна чак и на кишу и која јој служи да би саградила своје гнездо. Природа је обдарила неопходним деловима тела, а она употребила вештину и

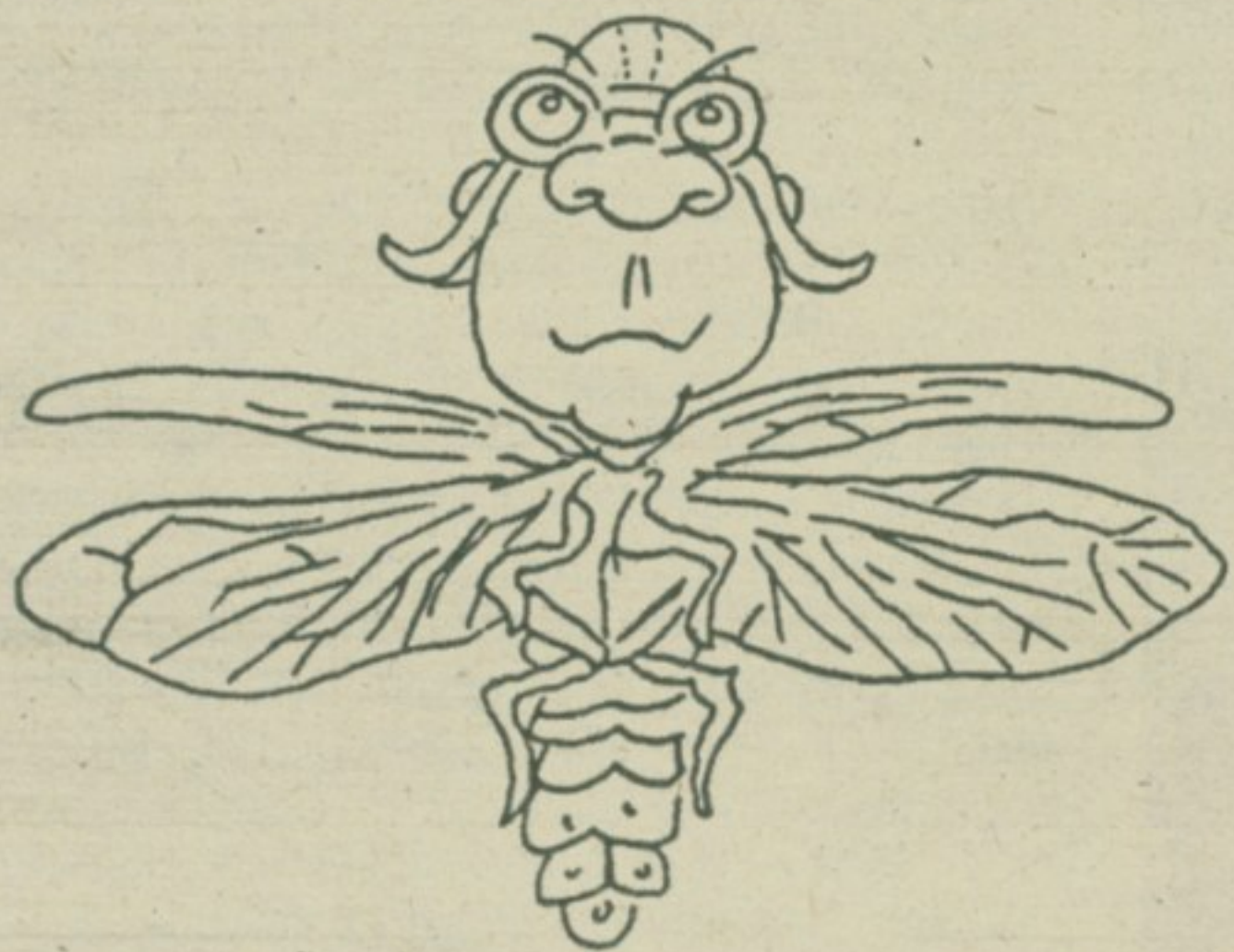
правно само један паук који би, чим би чуо звуке виолине, излазио из склоништа и смештао се на инструмент или чак на дечкову руку, да би одушев-

Андре Гетри је, на пример, на свом чембалу увек налазио неког док би свирао. И Пол Пелисон Фонтаније, секретар Луја XIV је, док је пет година лежао у тамни-

вредноћу. Помоћу јаким вилица откида комадиће дрвета и дуго и стрпљиво их жваће, добро их натапајући пљувачком док не

огртач који носе добро нам познати кућни мољци, међутим, никад није наодмет. Кад га се одрасли инсекти ослободе, облачи га

добе густу кашу. Њу онда испљуне и са неком врстом мале мистрије дуби у њој ћелије. Човек је њену технику почео да примењује у 17. веку. Дотада је хартију производио само од ланених и памучних крпа и конопље, а затим му је био потребан још један век да схвати да би могао да користи и дрво.

Признање за изум отварања за конзерве треба доделити једној врсти шумских стеница званих Арлекино. Оне га стварају да би изашле из својих лепо обликованих ларви налик на цакчиће. Када дође тренутак да изађу у свет, намештају на главу неку врсту шиљка, причвршћеног лепљивом смесом, који упере у поклопац своје чауре и просеку га. Чим изађу напоље, лепљива смеша се преломи и шиљак, који им више није потребан, отпада.

подмладак. Док је у фази развоја, мољцу је хладно, па је зато саткао огртач од биљних влакана још док човек није ни постојао. Затим се појавио човек и пружио им топлија влакна животињског порекла. Модел огртача је јединствен и већ миленијумима не мења свој изглед: класична равна линија, изрез на „V“, пачворк стил. Како расте, мољац га стално продужава и проширује, користећи материјал који му се нађе при руци и не водећи рачуна о слагању боја: сече га преко половине да би убацио нову траку, додаје око ивице дроњке које лепи један на други. Кад постане пунолетан и почне да лети, скида га и добија своју светло смеђу боју коју му је природа одредила.

Не мање вешт у једној другој области занатства је скарабеј. Њему се припи-

сује заслуга што је измишљен точак. Они га праве од нимало угледног материјала, лепећи измет који им служи као храна, у лоптице, да би га што лакше откотрљали до гнезда. Резултат је савршен: то је сасвим правилна сфера, тврда и углачана. Највећи специјалиста је афрички скарабеј, који је у стању да лоптицу направи за само један минут.

Лажна-кобра и паук-мрав

Врата и браве су специјалност паука Stenzia. Он живи у подземном ходнику и кад почне да га копа он прво усече у земљи један савршен круг, као шестаром исцртан, а затим га добро учврсти, облепљујући га земљом помешаном са секретом који сам лучи. Једну страну улаза посебно ојача и ту избуши четири рупе. Као врата и браву користи себе самог, зајави четири ноге у избушене рупе, а са друге четири упере у супротну страну отвора на каналу. Узалудно је куцати и гурати „врата“ када су она затворена: Stenzia је одлучио да их ником не отвара.

Један његов рођак, паук Anginoreta, измислио је ронилачко одело и кесонско звоно. Пошто је мало чудан тип, будући да је

копнена животиња, а воли да живи под водом, мора себи да обезбеди клобуке ваздуха у које се увлачи да би преживео. Он прво сатка једну густу хоризонталну мрежу, која се, потиснута у воду, надува ваздухом и добије облик звона. Оно му служи као кућа коју не воли ни са ким да дели. Када дође тренутак за парење, он направи још једну такву кућу коју са својом повеже непромочивим тунелом пуним ваздуха. Женке ове врсте паука су прилично нервозне и агресивне: зато, за сваки случај, боље нека су собе одвојене.

Пошто агресивност женке често има за последицу смрт мужјака, они у тренуцима парења морају да се служе разним лукавствима. Доносе јој поклоне, понеки слатки залогај, тако да она у тим тренуцима потпуно занемари све друге ствари које јој се догађају. Међутим, мужјак није баш увек тако даремљив, па јој понекад подметне обичан сув листић око којег је на брзину обмотао сјајну светлуцаву паучину или чак и празан пакет од истог материјала. У сваком случају, успех му је гарантован: она чак неће имати ни времена да реагује на ово разочарање, јер је он, блажен, већ умио.

Лукавства и ситне преваре којима се служе ова сићушна бића повремено постају права уметност. Да те домете и достижу, никада неће сазнати једна врста северноамеричких слепих мишева који се хране ноћним лептирицама. Неки од тих инсеката који су отровни, упозоравају своје нападачи на опасност испуштајући ултразвучне сигнале. Те сигнале брзо је научила да имитира и лукава Pirrorctia једна потпуно безазлена лептирица која добро води рачуна о својој кожи. Пошто и слепи миш држи до свог здравља, он неће да их пипне кад зачује тај звук, таман и да цркава од глади.

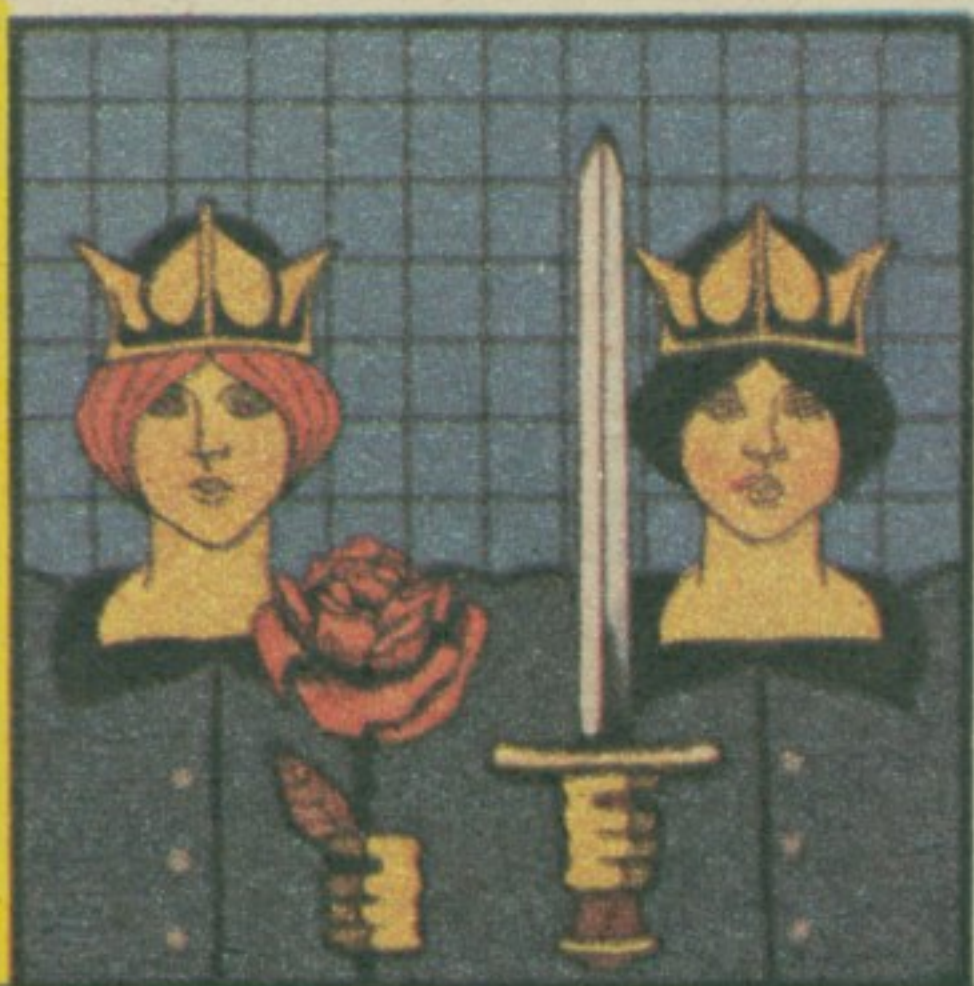
Сличним средствима служе се и неки други дневни лептири који имају крила обојена исто онако као и отровне врсте, да би се на тај начин заштитили од прождрљиваца. Изузетни примери мимикрије у овом свету су Vanessa lo блиставих боја, која кад лети намести крила тако да изгледа као сув лист, или Thecla, која изгледа као да јој се глава налази са супротне стране, па у случају опасности може да побегне на ону страну на коју нападач не очекује. Гусеница Papilio ствара на глави неку врсту маске која јој, у случају опасности, даје претећи изглед. Мали паук Mirmaracne претвара се у

мрава, а да би показао да има шест ногица а не осам, он оне предње две подиже као да су антене. Ноћни лептир Atlante из источне Индије има на крилима „наочаре“ попут кобре које су тако савршена имитација да успева да превари чак и људе. Многи инсекти знају да се трансформишу у бодље, гранчице, суварке, да би се одбранили од грабљиваца, а други се издају за осе и пчеле и наоружавају застрашујућим бодљама.

— Та бића којима је једино средство одбране мимикрија, не престају да изненађују стручњаке, а ко има стрпљења да их посматра, може се забавити као на неком маскенбалу — тврди Мирела Делфини. — Ући у њихов свет, откривати на хиљаде тајни и уживати у истинској лепоти је изузетно искуство. Оно нам омогућава да упрошћавамо идеје о свету који нас окружује, да спознамо да људска врста није она око које се цео свет окреће и да се осетимо делом чудесног реда који влада у природи.

М. И. Ш.

хор понео га је низ кањон у чијем се дну слегао облак снежних кристала. Тишина је поново завладала испод Схоусторм Пика. Чуло се само пригушено брујање булдожера који је и даље радио под снежним покривачем.

Шездесет центиметара на сат

Када се Лестер освестио, лежао је на стомаку испод ко зна колико тона снега чврстог као бетон. Рударска лампа му је још увек светлела на шлему а руке биле склопљене испред лица. Захваљујући том

У четири ујутру, после десет сати копања, Лестер је проценио да је прешао око шест метара. Прошло је дванаест сати, па петнаест... Када је, према свом часовнику, сматрао да је напољу дан, повремено је гасио светиљку не би ли негде угледао зрак светлости, знак да се налази близу површине и да не копа у погрешном правцу.

Двадесет другог сата пробијања тунела испод снега Лестер је још једном угасио светиљку и – угледао зрак светлости! Срце му је поскочило у грлу. Запео је из све снаге и одједном га је ошинуо ледени ветар. Излетео је право у слободу!

Лестер Морланг је испод снежне лавине прокопао тунел од девет метара, али његовим мукама још није био крај. Беснела је мећава. Хладноћа га је уједала.

Викнуо је „Упомоћ!“ неколико пута пре него што се сетио да у близини нема никога. Мада је било четири по подне, није имао снаге да се пробија кроз снежну олују. Још увек је био у клопци.

Пошто је на снегу великим словима написао УПОМОЋ, мада је знао да ће ветар брзо покрити његов вапај, пробио се до бора, ножем одсекао неколико грана и ставио их у свој тунел. Рударским шлемом ископао је у тунелу рупу, налик на ледену шпиљу, наслањао на улаз борове гране да би се заштитио од ветра и шћућурио се унутра. Чекао је.

Хеликоптери трагају

У понедељак, 18. новембра 1985. године, у шест по подне, у кући Била Гарднера, поручника полицијске станице за округ Ла Плата, зазвонио је телефон. „Јављено нам је да су два рудара затрпана у лавини“, рекао је дежурни из централе. „Син Цека Ритера наишао је на затрпан источни улаз у рудник „Беси Ци“, а од његовог оца и Лестера Морланга ни трага!“

Поручник Гарднер је пребледео. Жртве лавине, ако не погину одмах, морају да се пронађу у року од пола сата. Већ после два сата нада да ће преживети није никаква, а сада је прошао цео дан. Беснела је мећава и трагање је морало да се одложи за јутро.

У уторак у зору хеликоптер је кривудао и посртао кроз снежну олују. Температура у ваздуху износила је -58°C а терен код источног улаза у рудник био је сувише стрм да би се и покушало приземљење. Хеликоптер је летео ниско тражећи трагове: чизму, шлем, рукавицу...

Стигао је и други хеликоптер опремљен снажним „скијама“ и почео да истоварује спасилачку екипу код западног улаза у „Беси Ци“. Копајући тунел према источном улазу, нашли су смрзнуто тело Цека Ритера. Наставили су трагање за другим телом.

Лестер Морланг је ноћ између понедељка и уторка провео у свом леденом склоништу дремајући. У уторак око подне мећава је престала и одлучио је да се пробије. Док се котрљао према боровима, прво је чуо брујање хеликоптера а затим неколико снажних експлозија. Знао је да су то спасиоци и да покрећу лавине да би се безбедно спустили.

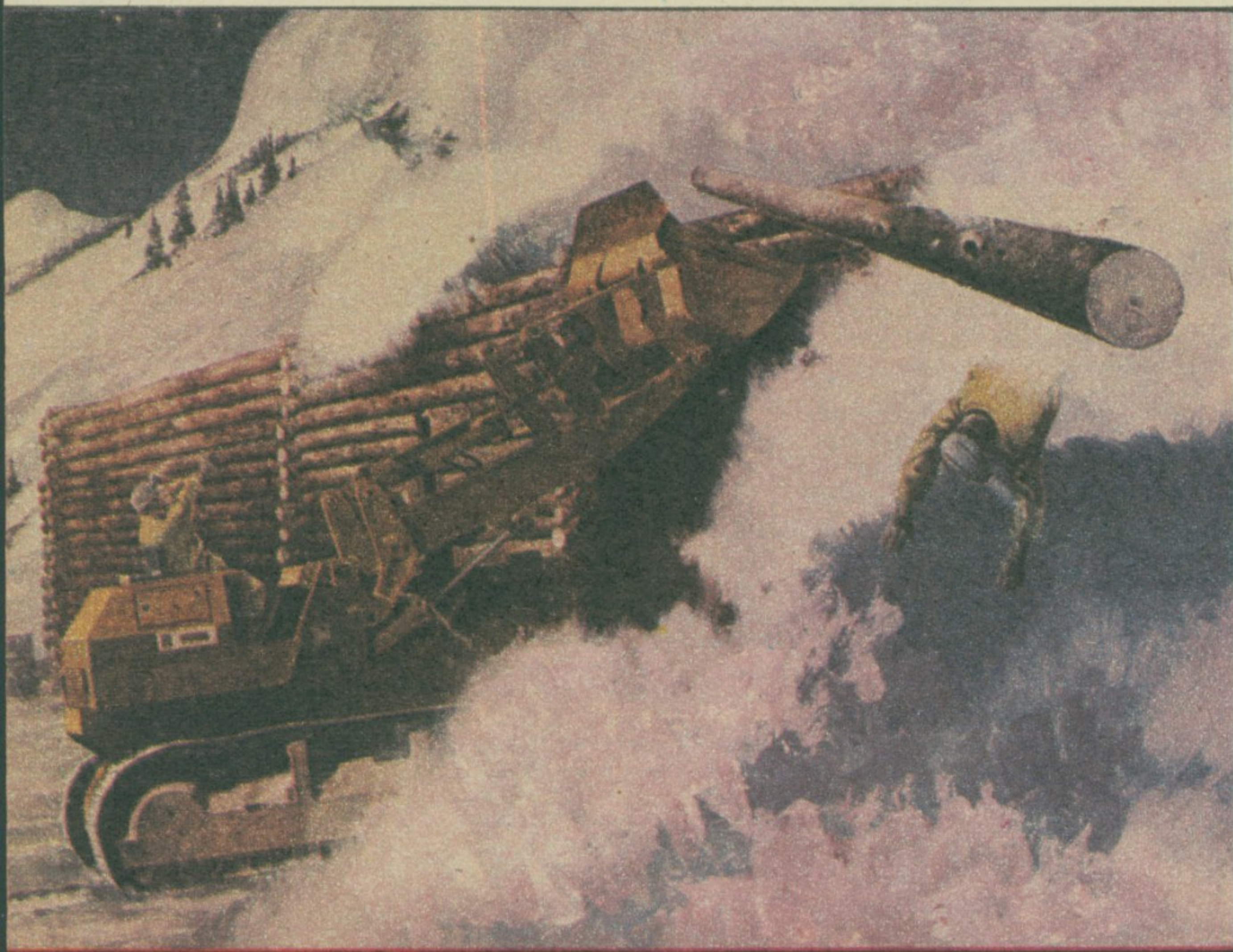
Лестер се прибио уз једно дебло и лавина је протутњала тик покрај њега. Сео је на залеђену површину и, захваљујући рударском пластичном заштитном оделу, клизнуо низ тврду снежну стазу коју је лавина оставила за собом. Затим је почео да се пробија кроз снег.

Приметили су га из другог хеликоптера и пратили трагове његових стопала све док хеликоптер није некако успео да се спусти. Спасилац Бач Нолтон је искочио, пробио се до Морланга и помогао му да уђе у кабину. Одвезли су га право у болницу.

Отпуштен је после недељу дана, али је свакодневно долазио на терапију због промрзлих прстију. Сада га очекује операција костију која ће потпуно да му поврати снагу у рукама и ногама. Неће више бити рудар већ надзорник рудника.

А да се не заборави његов друг Цека Ритер, западни улаз у „Беси Ци“, који су заједно пробили, званично је на мапама означен као „Улаз Ц.Р.“.

Б. Д.

ТУНЕЛ ИСПОД ХИЉАДУ ТОНА СНЕГА

ЖРТВЕ ЛАВИНЕ, АКО НЕ СТРАДАЈУ ОДМАХ, МОРАЈУ ДА СЕ НАЂУ У РОКУ ОД ПОЛА ЧАСА. ВЕЋ ПОСЛЕ ДВА САТА ТРАГА СЕ ЗА СМРЗНУТИМ ТЕЛИМА

Високо у планинама Ла Плата Маунтинз у југозападном Колораду оштар ветар шибао је два човека који су испред источног улаза у рудник злата „Беси Ци“ градили заклон од балвана за скретање снежних наноса. Било је шест по подне па су упалили светиљке на својим рударским шлемовима.

Изнад њих, у тами, уздизао се врх Схоусторм Пик чије су стрме падине, отежале под дебелим снегом, претиле лавинама. Педесетседмогодишњи Цека Ритер и тридесетогодишњи Лестер Морланг, обојица рудари, мислили су да ће имати довољно времена да се склопе у рудник ако лавина крене.

Цека је додавао дрва Лестеру који се налазио на висини крова улаза у рудник, око четири метра изнад тла. Служили су се малим дизел-булдожером.

Одједном, на хиљаде тона снега сручило се низ планину гутајући све испред себе. Лавина је затрпала Цека, а Лестера избацила у ваздух. Снежни ви-

ваздушном „цепу“ могао је да дише. Чуо је удаљене вибрације машине и питао се шта ли се догодило његовом другу Цеку.

Снег око његових руку био је растресит и мрдајући прстима проширио је простор за дисање. Тада је помислио да би, можда, могао да копа и даље. Узео је шаку снега и гурнуо је испред себе. Затим још једну, па још једну, докле му је досезала руку. Напрежући сваки мишић и гурајући лактове успео је да се повуче напред десетак центиметара. Могао је да се покреће!

Одушевљено је наставио да се пробија, центиметар по центиметар, али се брзо задихао. Од снажних грчева у стомаку облио га је зној. Морао је да прекине и да се одмори. Онда је поново, мигочећи се као гусеница, кренуо напред.

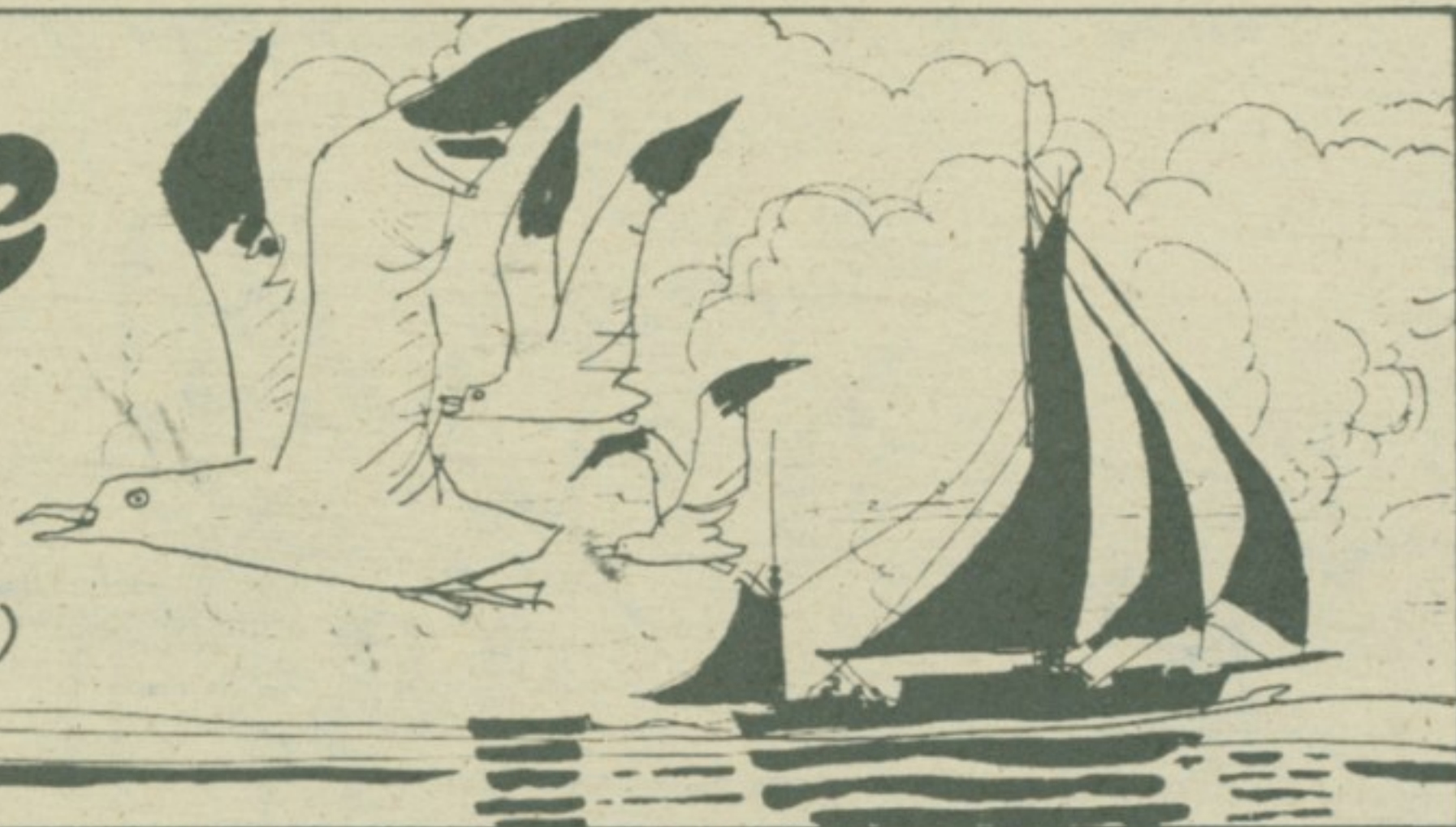
Погледао је на свој ручни часовник и установио да је прошао само један сат. Рударска пракса научила га је да добро процењује и закључио је да је „превалио“ само шездесетак центиметара. Ако настави том брзином, изгубљен је!

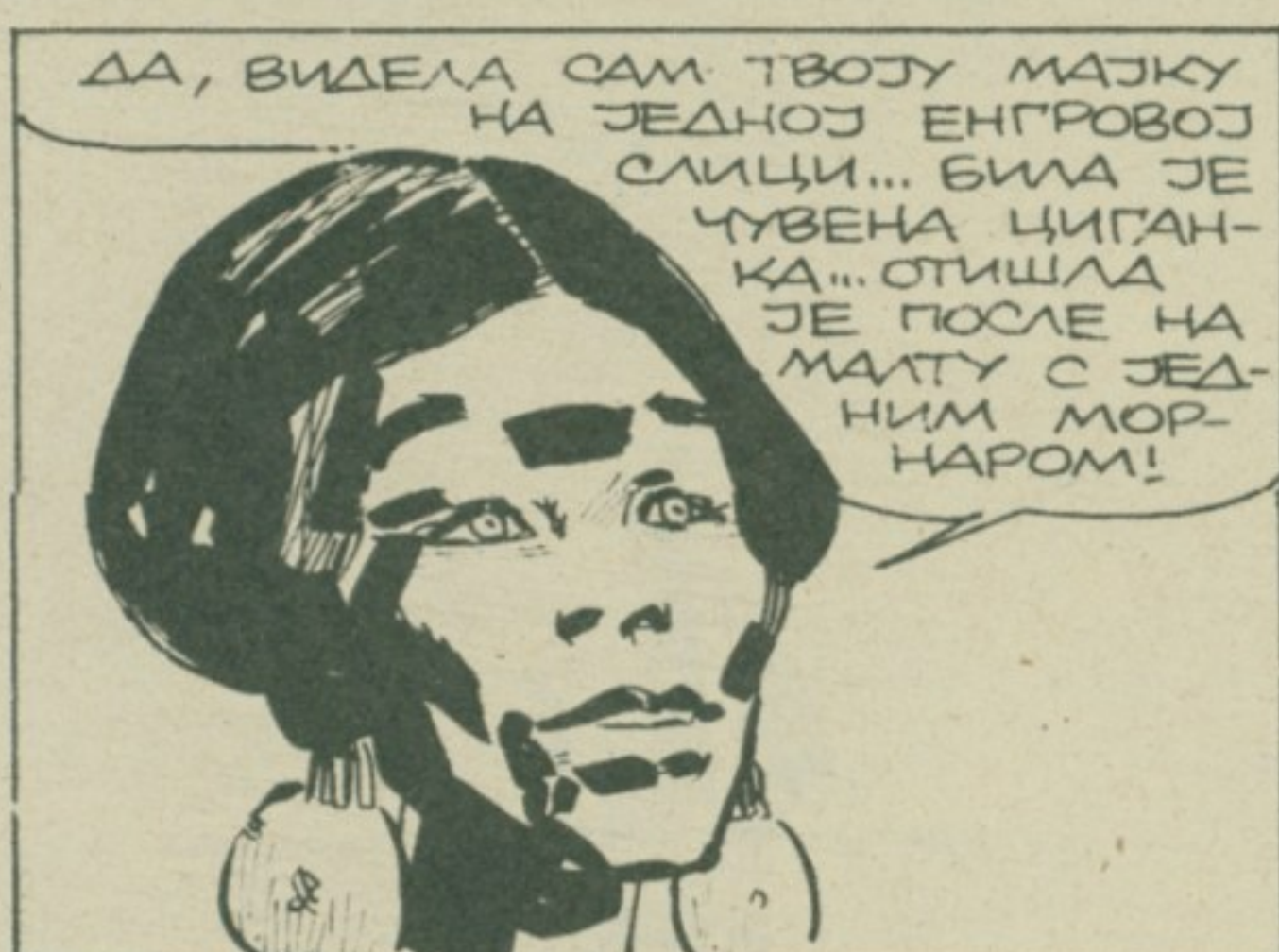
Копао је даље док су сати пролазили а руке му се кочиле од хладноће. С времена на време је прекидао и покушавао да који минут одрема не би ли повратио снагу. Затим је изнова копао дишући испрекидано док му је срце тукло а тело се купало у зноју упркос леденој зими.

КОРТО
МАЛТЕЗЕ!

Вођа је рођен

ЦРТА И ПИШЕ: ХУГО ПРАТ (HUGO PRATT)

ДАКЛЕ,
АКО СЕ СЛАЖЕШ,
СУТРА УКРЉАВА-
МО МАТЕРИЈАЛ!

У РЕДУ, ЗЛАТОУСТА! СУТРА
БЕМО СВЕ СРЕДИТИ!

НЕКОЛИКО
ДАНА КАСНИЈЕ...

ЈЕСИ ЛИ СИГУРАН
ДА ВЛАДА НИШТА
НЕ ЗНА О ЦЕЛОЈ СТВА-
РИ? КАКО ЈЕ МОГУЋЕ
ДА ЈЕДАН ГУКОВНИК
ВЛАДА ДЕЛОМ ЗЕМ-
ЉЕ БЕЗ ЗНАЊА
ВЛАДЕ?!

НИСАМ РЕКАО
БЕЗ ЗНАЊА!
АЛИ, ТО МЕ
НЕ ЗАНИМА!

ЗЛАТОУСТА ИМА СВОЈЕ
ПЛАНОВЕ, ГУКОВНИК СВОЈЕ,
А ЈА СВОЈЕ!

НЕ ОХВАТАМ ТЕ... ТИ
СИ ЧАСТАН И ВЕЛИ-
КОДУШАН ЧОВЕК,
А ОНДА ОДЈЕД-
НОМ РАДИШ
НЕШТО ИЗ
РАЧУНА...

МОЖДА СЕ ВА-
РАМ... АЛИ ТЕШКО
МИ ЈЕ ДА ТЕ ГЕ-
ДАМ УПРЕТЕНОГ
У ОВАКВУ СТВАР,
И ТО ИЗ РАЧУНА...

СЛУШАЈ, СТАРИ! САМ
ЈУ РЕШАВАТИ СВОЈЕ
ПРОБЛЕМЕ И НЕМАМ
НАМЕРУ ДА ИШТА
МЕЊАМ САМО
ЗАТО ШТО МИ
ПРВИ КО СТИГНЕ
ДЕЛИ САВЕТЕ...

ПОВЕО САМ ТЕ СА СОБОМ ЗАТО ШТО
СИ МИ СИМПАТИЧАН... АЛИ АКО МИСЛИШ
ДА МЕ КОНТРОЛИШЕШ МЕЊАЈ
АДРЕСУ! ВИДИШ, ШТАЈНЕРЕ, НИСАМ
ДОВОЉНО БИСТАР ДА ДАЈЕМ СА-
ВЕТЕ А ЈОШ МАЊЕ ДА ИХ ПРИ-
МАМ! АЛИ НИСАМ ДЕТЕ...

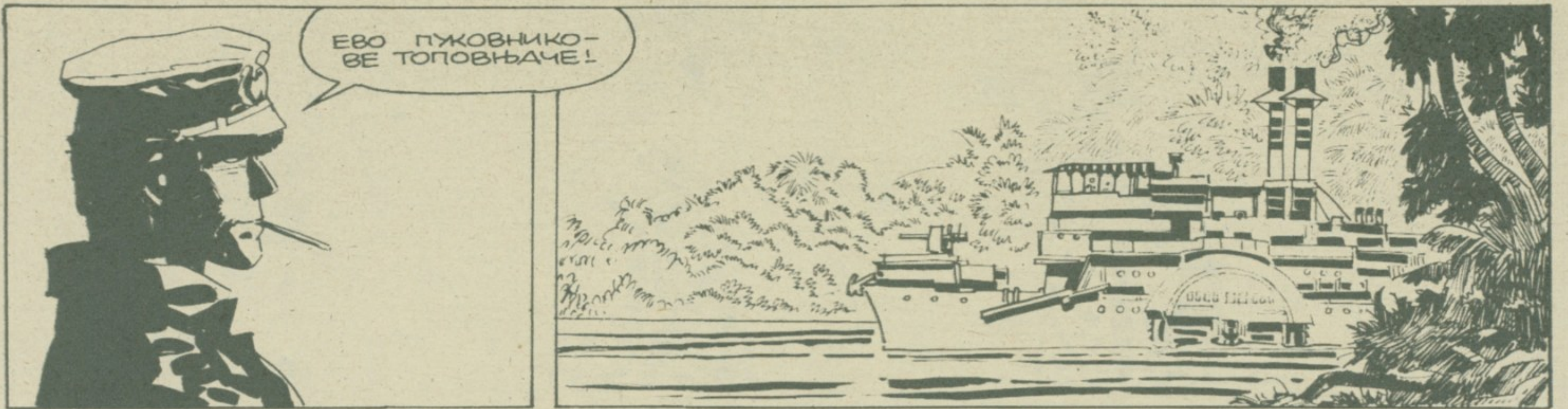
ДОБАР
ДАН,
ГОСПОДИНЕ
КОРТО!
ДОБАР ДАН,
ГОСПОДИНЕ
ШТАЈНЕРЕ!

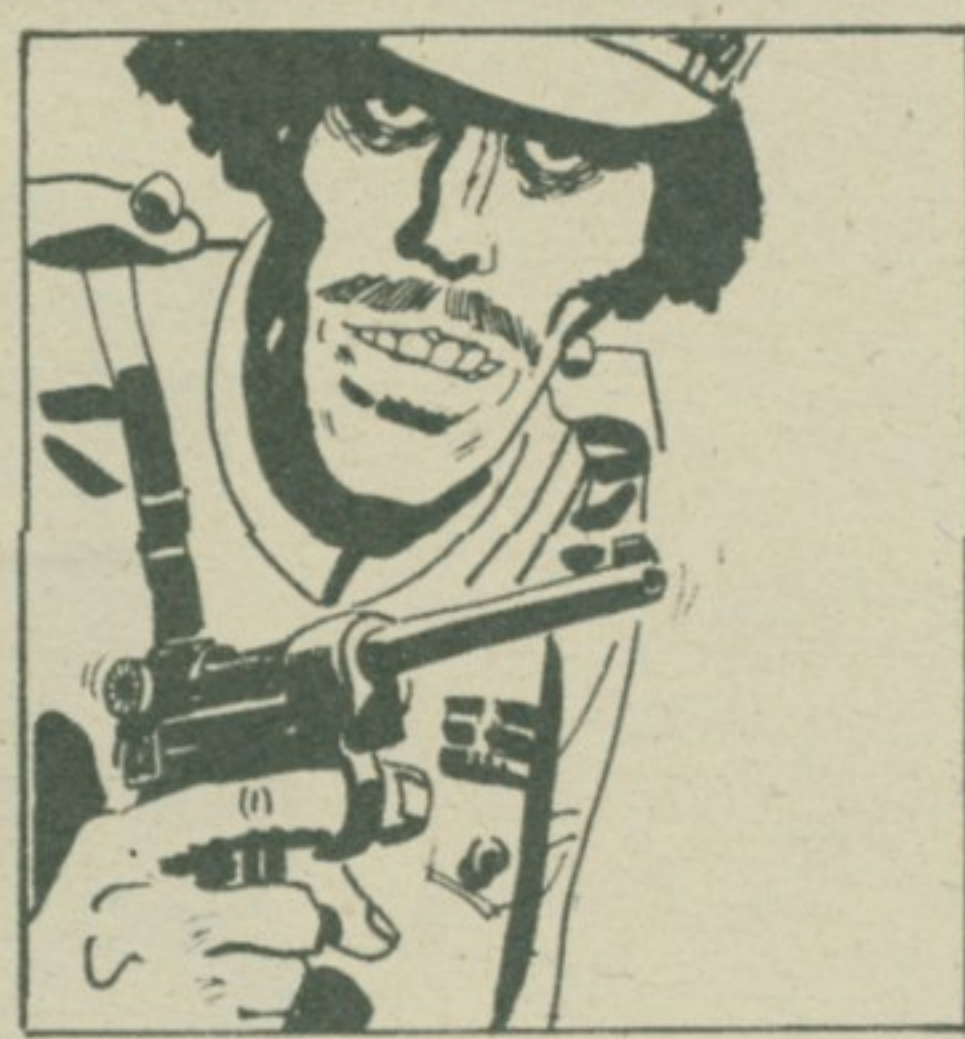
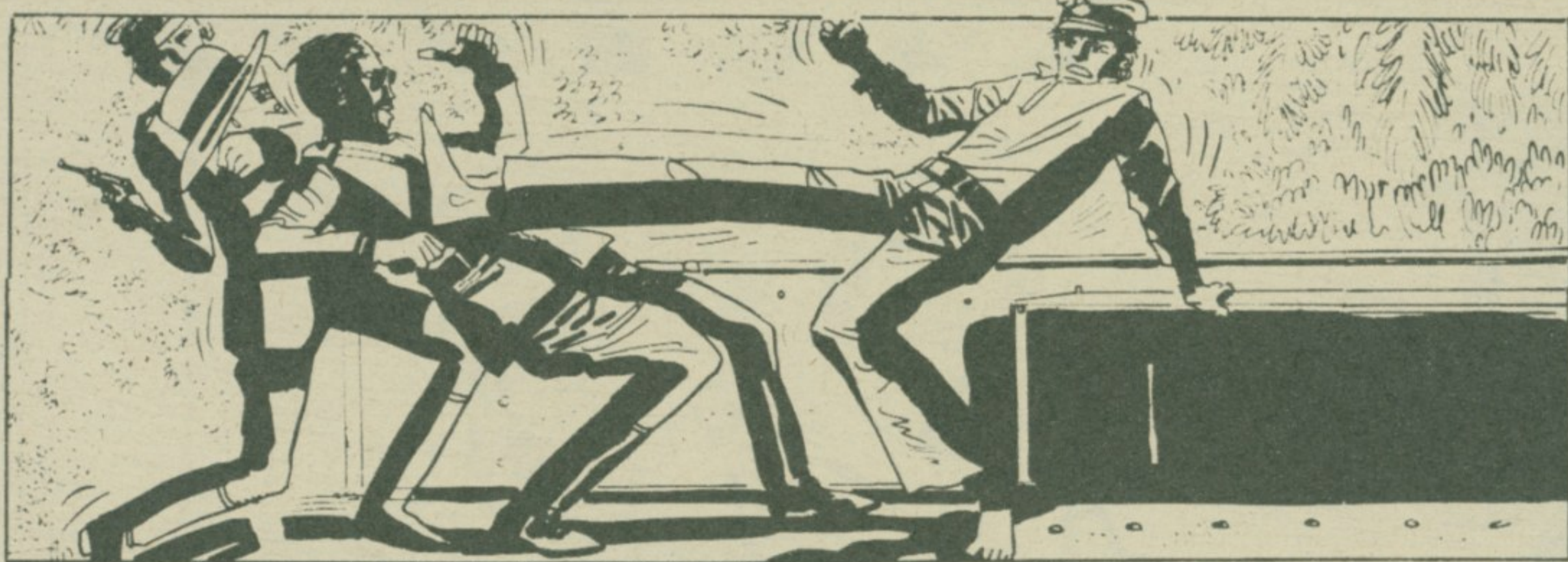
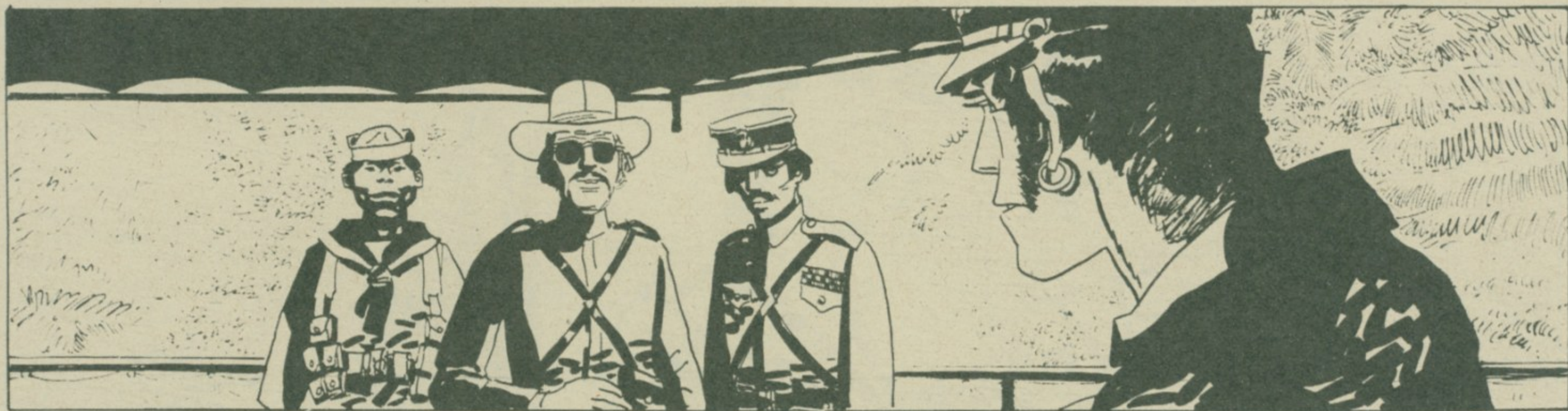

У КАБИНИ ЈЕ
ЗАГУШЉИВО...

КАО ДА ЧУЈЕМ
НЕКИ МОТОР...

ДОЛАЗИ
ИЗ РЕЧ-
НОГ
РУ-
КАВ-
ЦА...

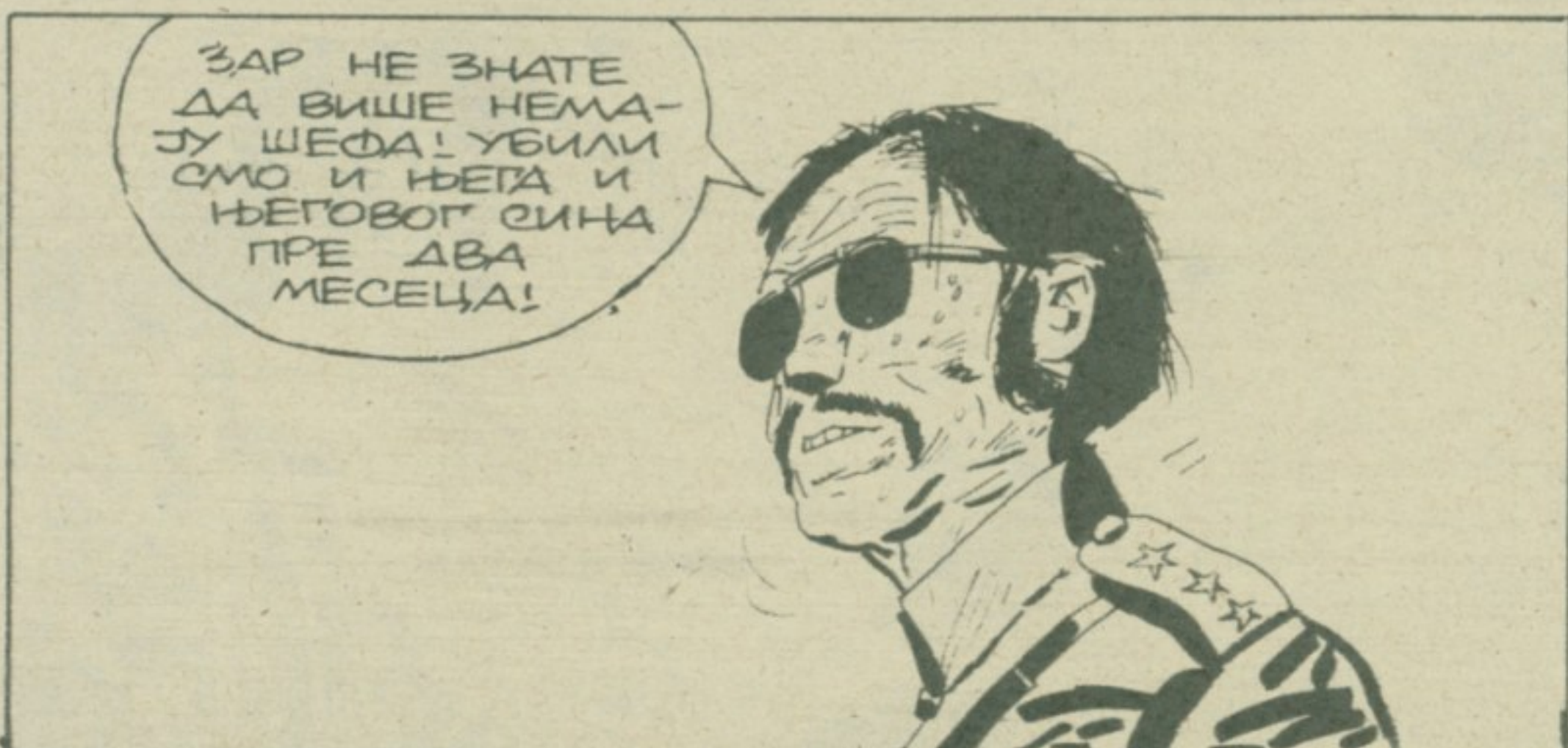

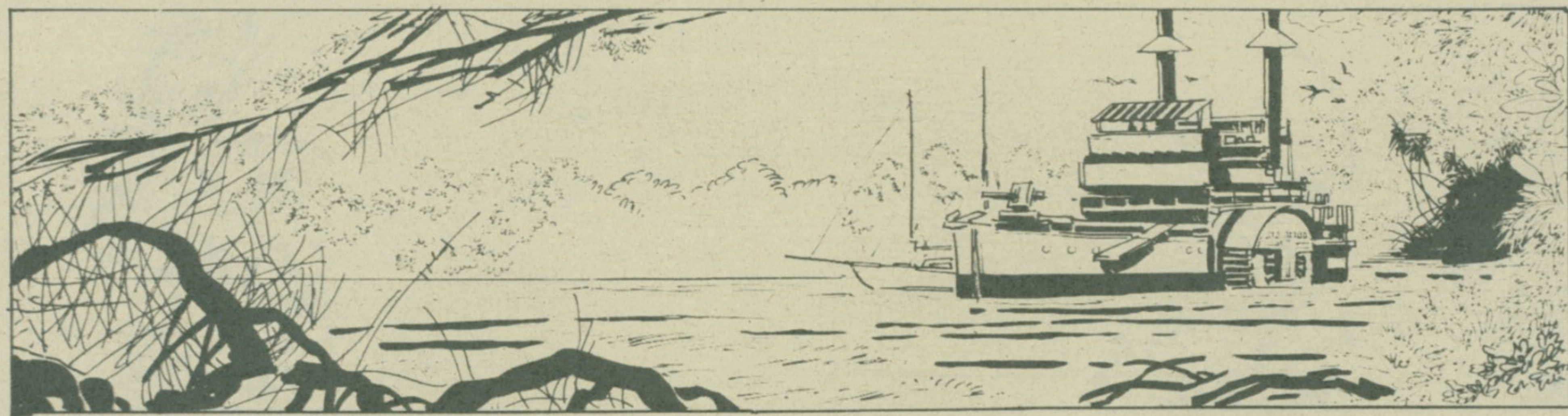
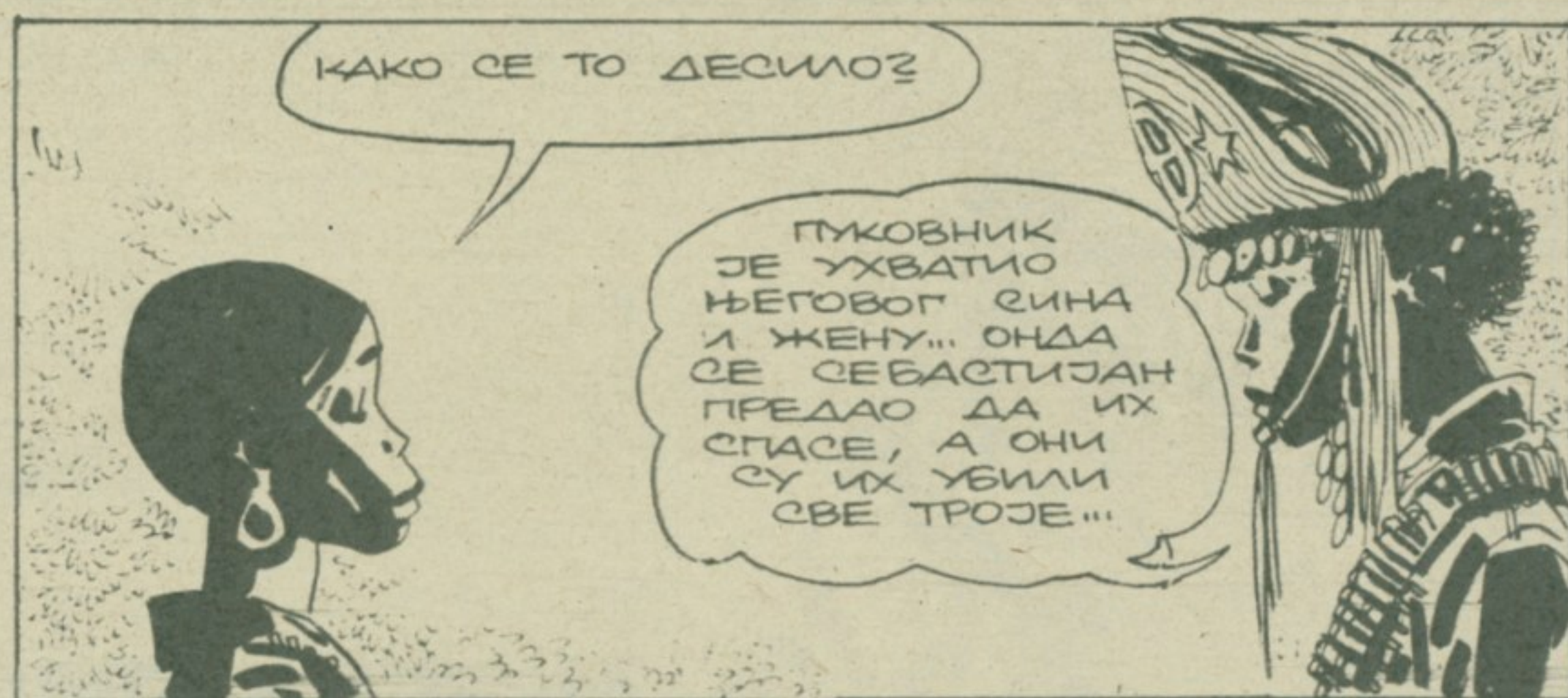
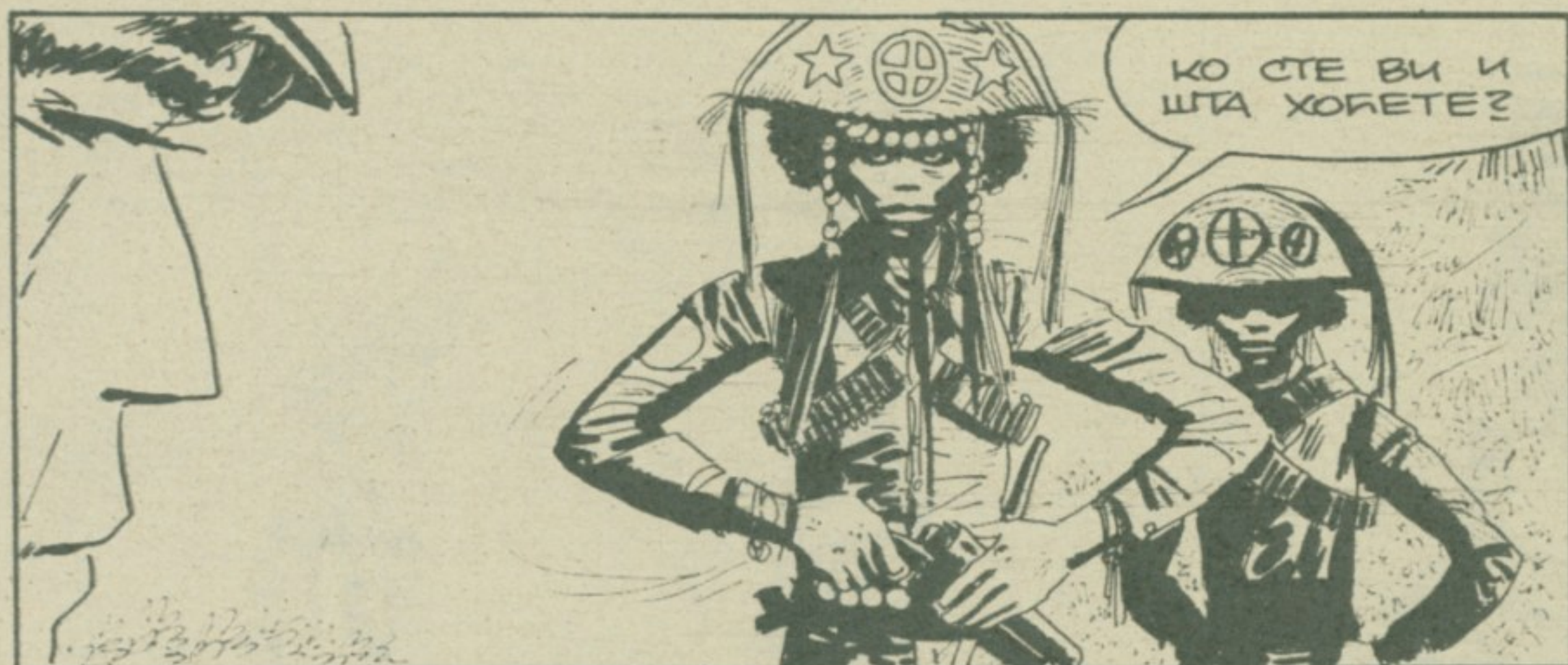

ПУЦАЊ! ШТА ЛИ
СЕ ТО ДЕШАВА
НА ТОПОВЊАЦИ?

НЕ
ЗНАМ,
АЛИ ПУЦАЊ
ЈЕ ДОШАО
СА ОБА-
ЛЕ!

ОХ...
ВИДИ...
ВИДИ...

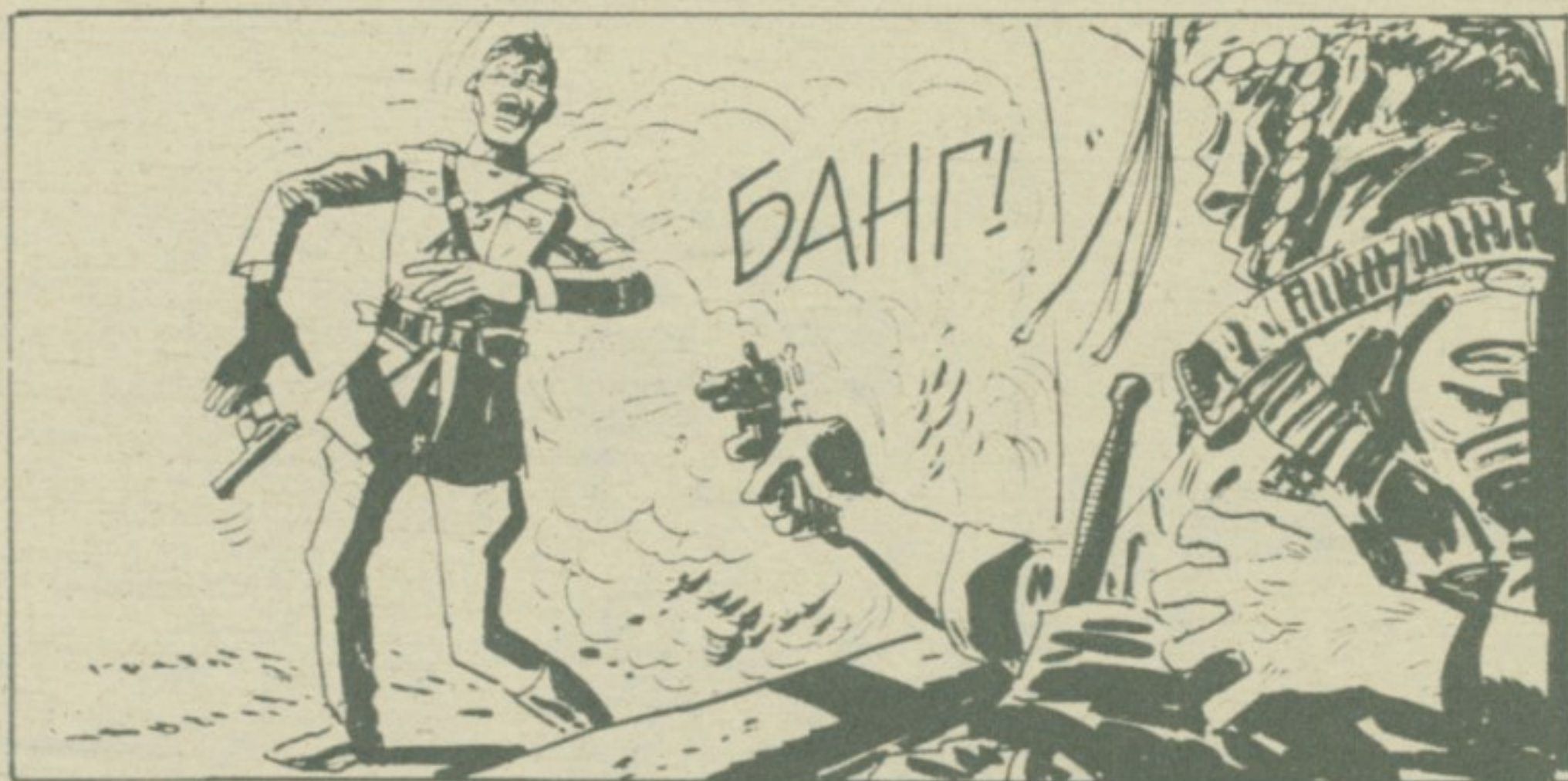
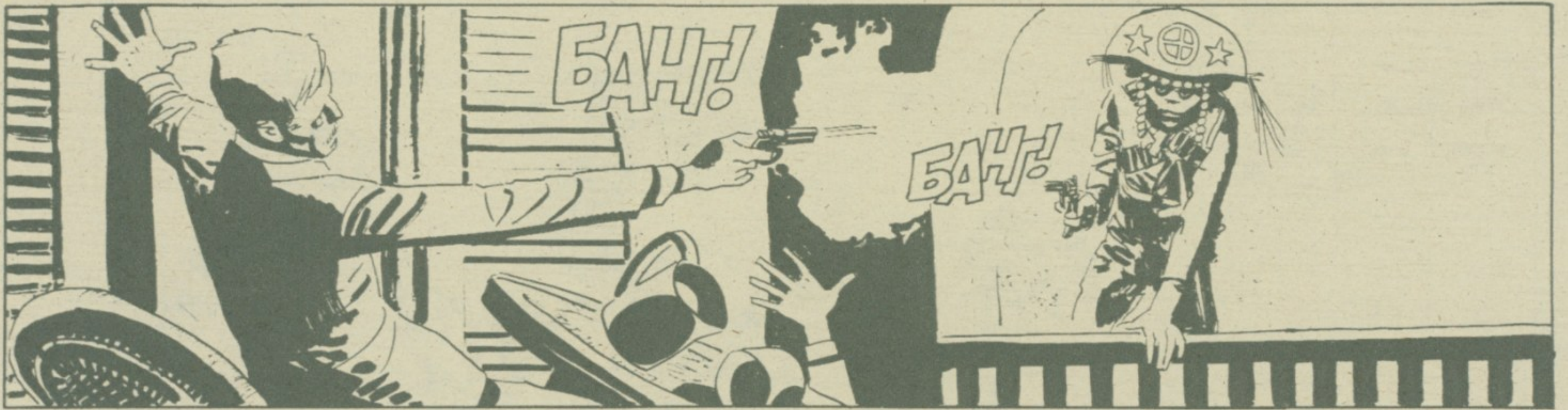

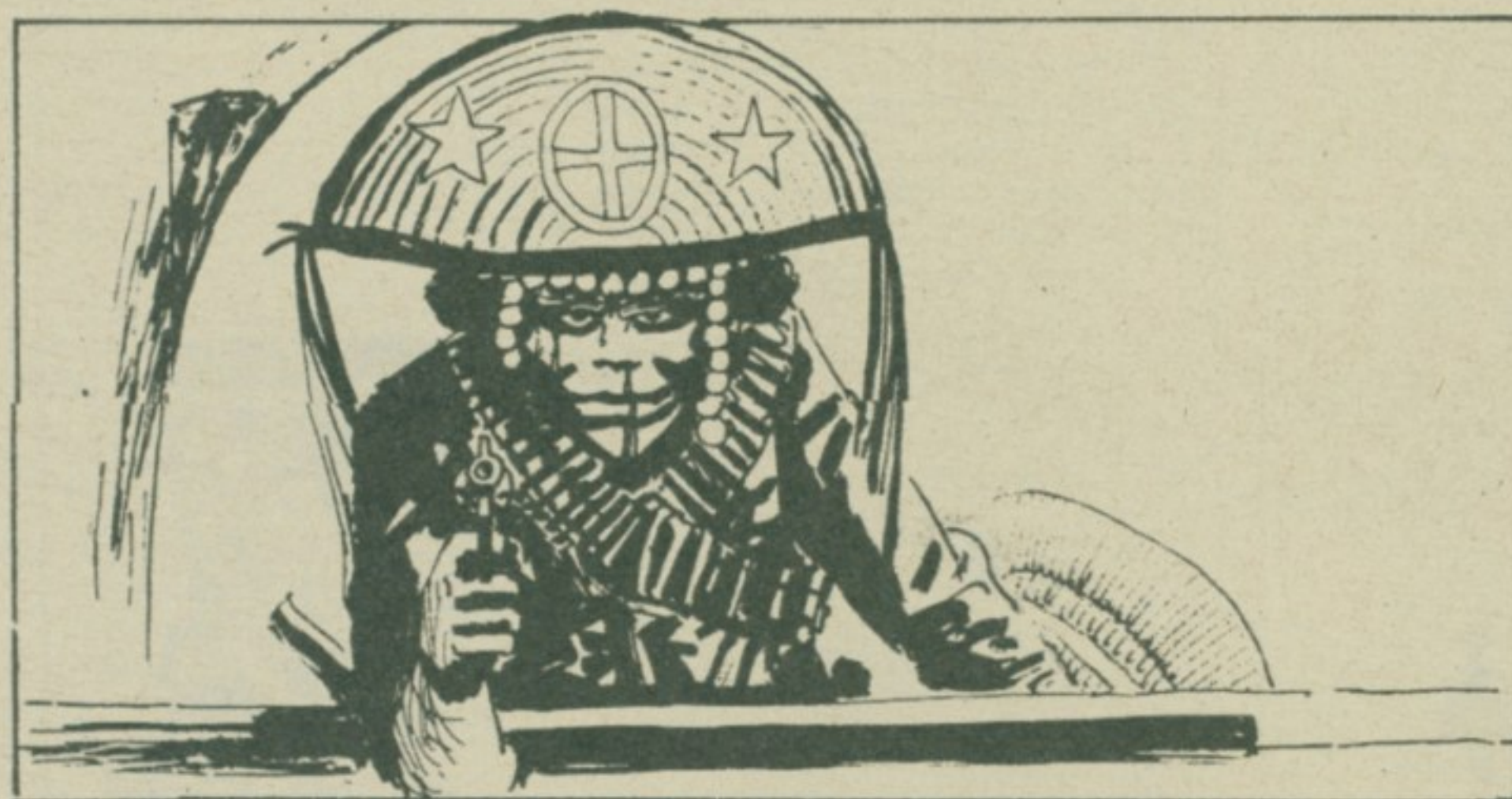
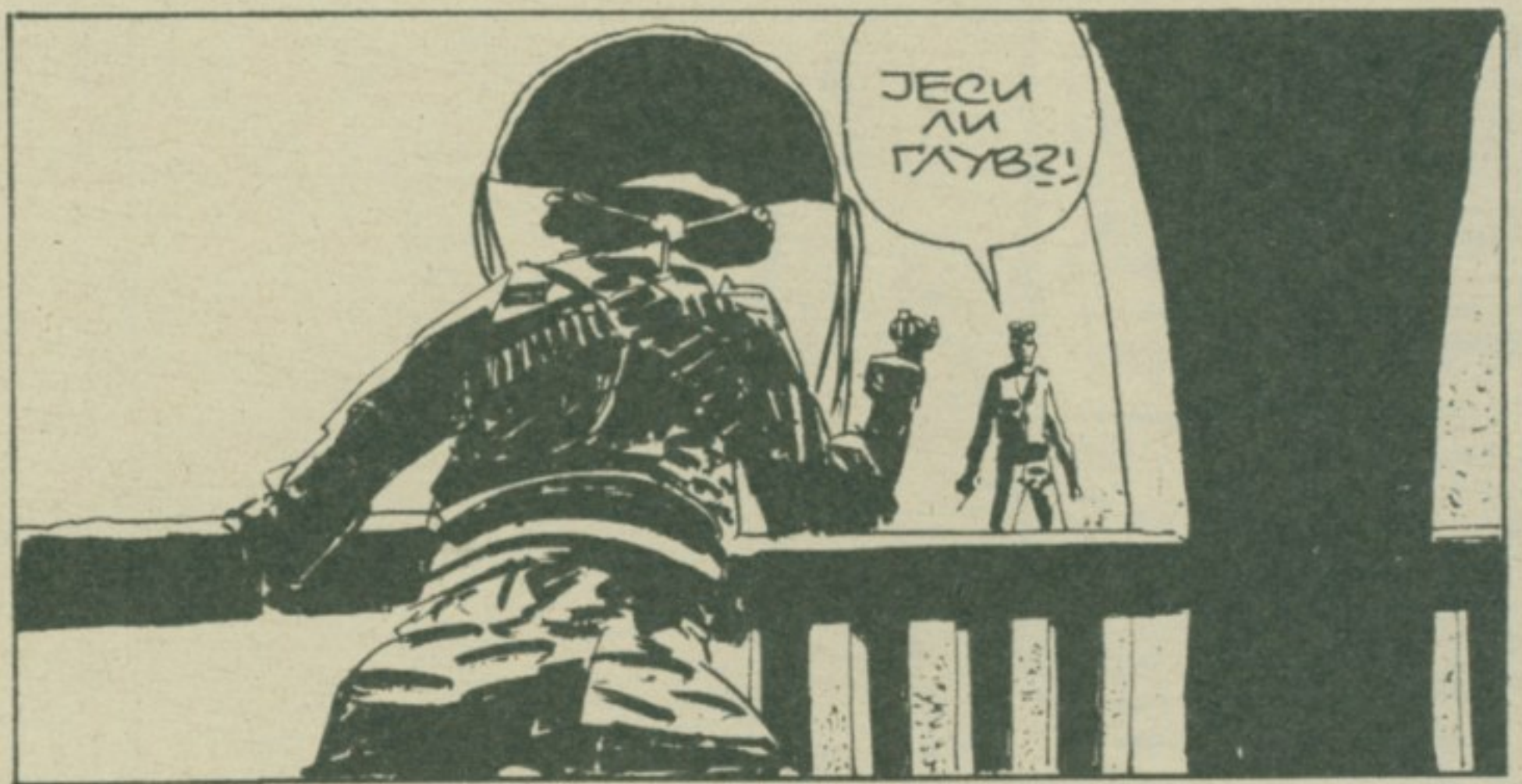

"СКОПО КОШТА!
СМАКАЛИ СУ ПУКОВ-
НИКА, АЛИ УВЕК
БЕ СЕ НАЂИ НЕ-
КО КО БЕ ДА
МАЛТРЕТИРА
ЉУДЕ..."

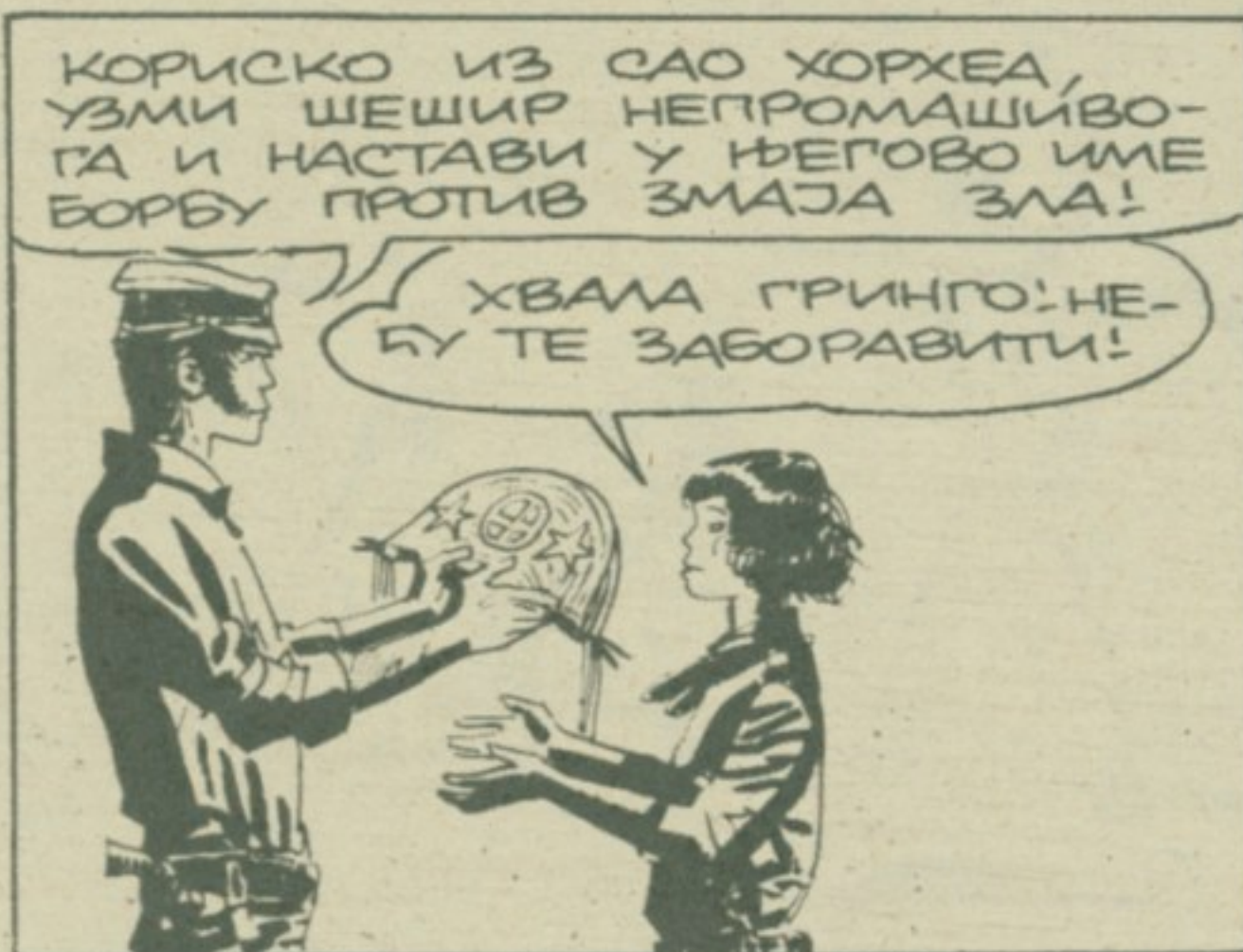

ДА, ПОВУНА СКУПО КОШТА... АЛИ ИМА
ЈОШ НЕПРОМАШИВИХ, ГРИНГО! НАМИ-
ЛИ СМО ЛЕКЦИЈУ КОЈУ НЕБЕМО ЗА-
БОРАВИТИ!

КАКО СЕ ЗОВЕШ,
МЛАДИЋУ?

КОРИСКО
ИЗ САО ХОРХЕА...

КОРИСКО ИЗ САО ХОРХЕА,
УЗМИ ШЕШИР НЕПРОМАШИВО-
ГА И НАСТАВИ У НЕГОВО ИМЕ
БОРБУ ПРОТИВ ЗМАЈА ЗЛА!

ХВАЛА ГРИНГО! НЕ-
БУ ТЕ ЗАБОРАВИТИ!

А САД, СТАВИТЕ
ПУКОВНИКОВО ТЕЛО
КРАЈ НОГУ НЕПРО-
МАШИВОГ...

УСТАЛОМ,
МРАМНИ
ХЕРОЈ
ИМА ПРА-
ВО НА
СВЕТЛУ
САХРА-
НУ!

ЗБОГОМ КОРТО МАТЕ-
ЗЕ, ПРИЈАТЕЉУ
КАНГАСЕУРОСА!

ЗБОГОМ,
КАПЕ-
ТАНЕ
КОРИСКО!

ОВАЈ МЛАДИЋ ПОСТАБЕ
СЛАВАН! ВАТРА БЕ
ПРИЧАТИ НЕГОВУ ПРИЧУ...

ПОСТАБЕ
ВОБА, ПИШЕ
МУ ТО НА
ЛИЦУ!

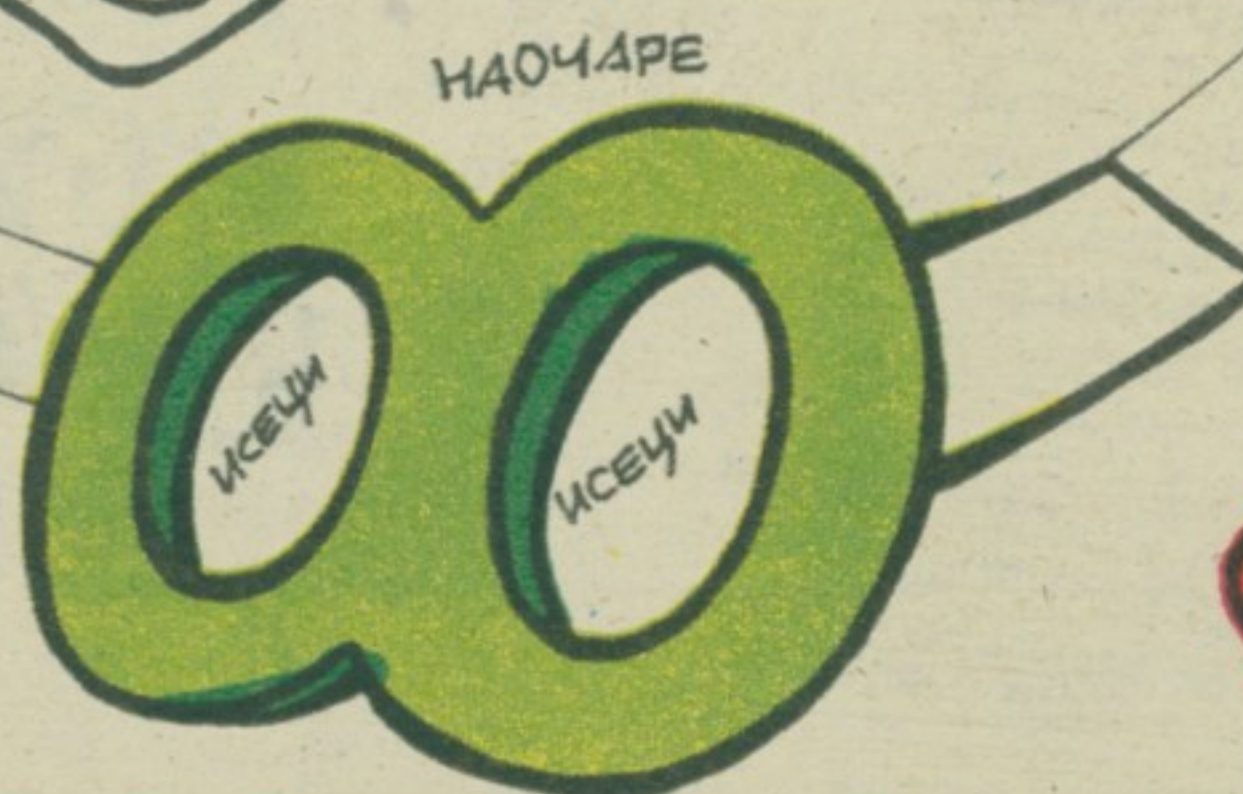
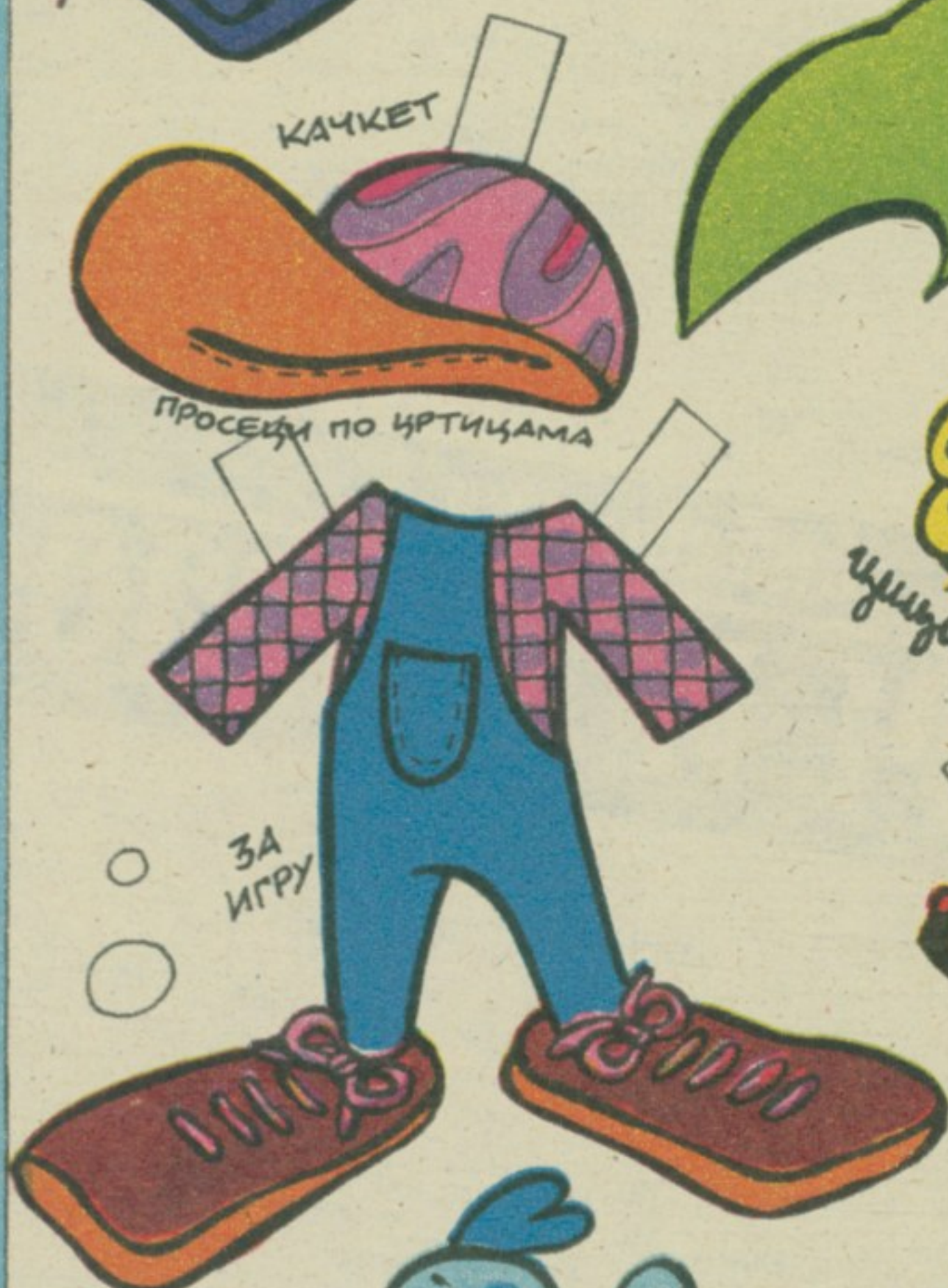
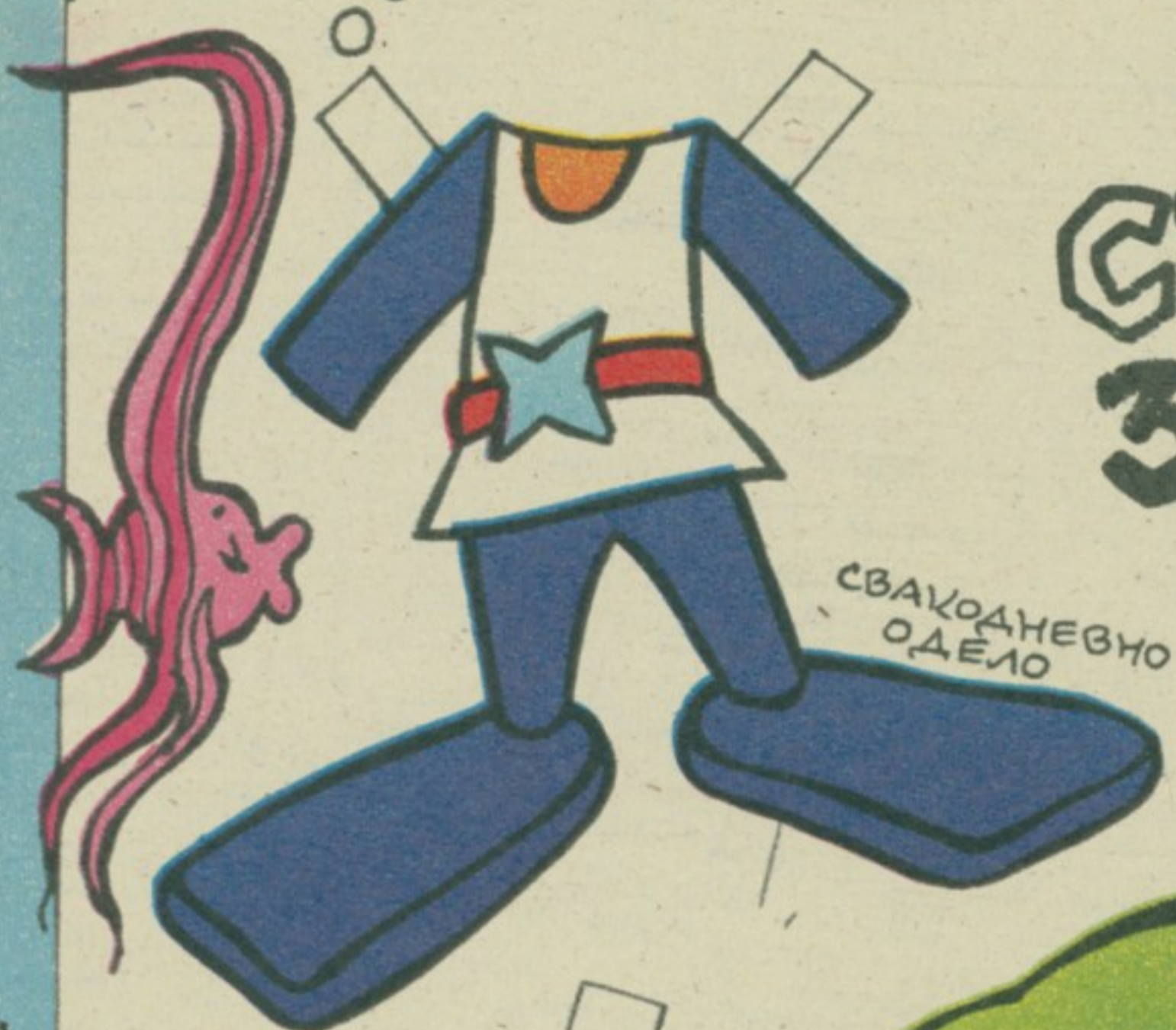
ТРЕБА ДА КРЕНЕМО...
ЗЛАТОУСТА БЕ МОРАТИ
ДА ПРОНАЂЕ НОВЕ ПО-
МАГАЧЕ ОВОМ МЛАДИ-
ЋУ ПРОТИВ АВАНТУ-
РИСТА НА ЈУГУ...

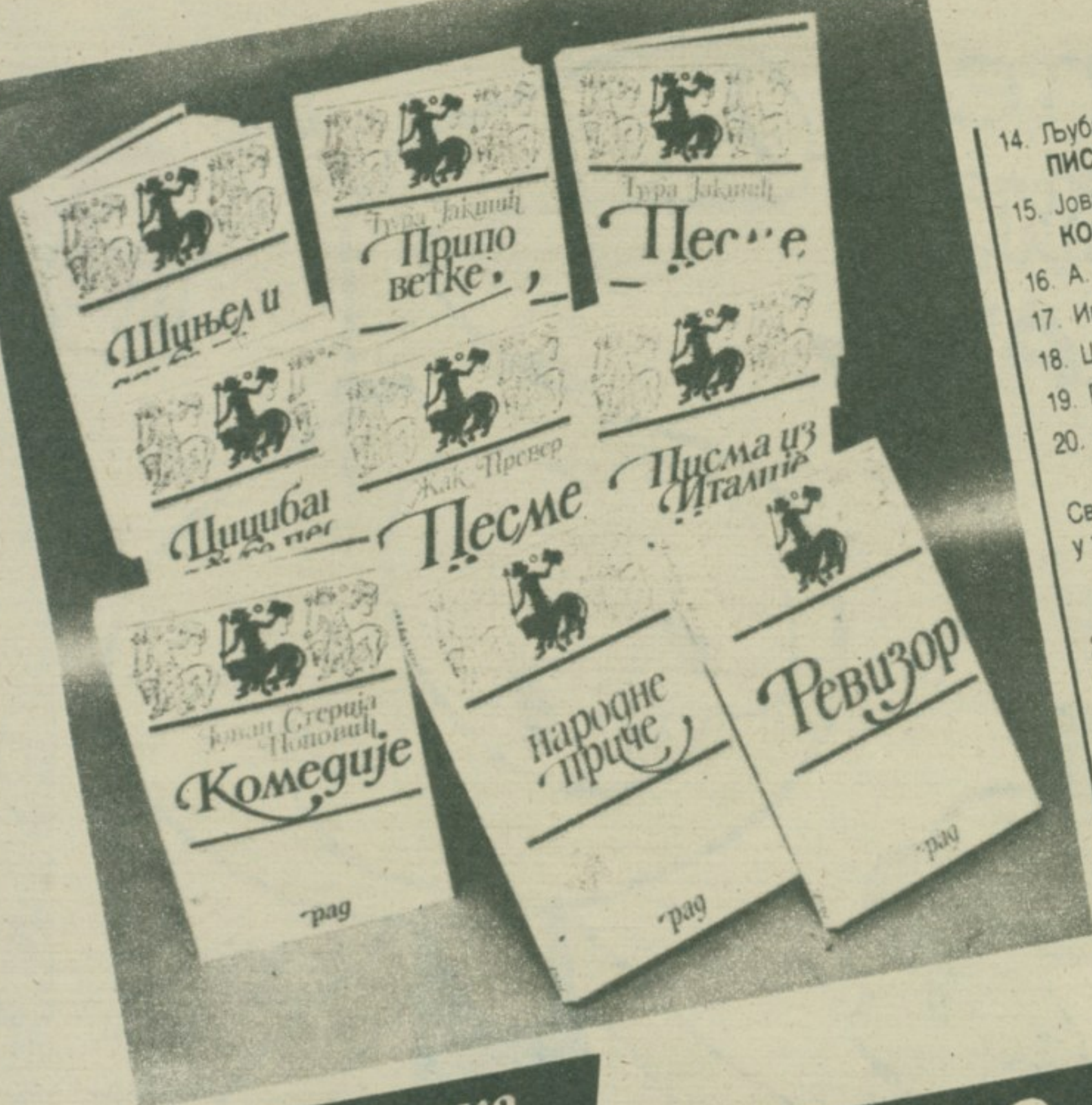

ВЕРУЈЕШ
ЛИ ДА БЕ
ДОБИ ДО ПО-
БУНЕ ПРОТИВ
ГУВЕРНЕ-
РА?

МОЖЕШ БИТИ СИГУ-
РАН! БИБЕ ЈОШ МНОГО
ПОВУНА СВЕ ДОК СЕ
НАРОД НЕ ДОМОГНЕ
СЛОБОДЕ И ПРАВДЕ...
ЈЕР ПОВРАТКА
ВИШЕ НЕМА!

ОБУЦИТЕ СНОРКИЈА ЗВЕЗДАНА

14. Љуба Ненадовић: ПИСМА ИЗ ИТАЛИЈЕ 1.800
15. Јован Стерија Поповић: КОМЕДИЈЕ 1.800
16. А. Г. Матош: ИЗАБРАНА ДЕЛА 2.100
17. Иво Андрић: ПРИПОВЕТКЕ 2.100
18. Шекспир: ХАМПЕТ 2.100
19. Радоје Домановић: САТИРЕ 2.100
20. Пера Тодоровић: ИЗАБРАНИ СПИСИ (у 2 књиге) 4.200
- Све књиге су штампане ћирилицом у тврдом повезу.

Остала издања из ове библиотеке:

21. ... НАРОДНЕ ПОСЛОВИЦЕ 150
22. ... ЦИГАНСКЕ ПРИЧЕ 300
23. ... ПОЕЗИЈА НОБ-а 390
24. ... ЛИРСKE НАРОДНЕ ПЕСМЕ 800
25. ... ЈУНАЧКЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ 1.500
26. ... СРПСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ 1.200
27. Александар Вучо: ПЕТ ПЕТЛИЋА 130
28. Владан Недић: ВУКОВИ ПЕВАЧИ 240
29. Џонатан Свифт: ГУЛИВЕРОВА ПУТОВАЊА 170
30. С. М. Љубиша: ПРИПОВИЈЕСТИ 300

31. Миодраг Поповић: ЦЕТИЊСКИ БОНИК 300
32. Богдан Поповић: ОГЛЕДИ О КЊИЖЕВНОСТИ 270
33. Вељко Петровић: ПЕСМЕ И ПРИПОВЕТКЕ 200
34. Светозар Марковић: ПЕВАЊЕ И МИШЉЕЊЕ 220
35. Иван Цанкар: НА КЛАНЦУ 240
36. Иван Цанкар: СЛУГА ЈЕРНЕЈ И ЊЕГОВО ПРАВО, КРАЉ БЕТАЈНОВЕ 700
37. Јанко Веселиновић: ХАЈДУК СТАНКО 1.200
38. Симо Матавуљ: БАКОЊА ФРА БРНЕ 600
39. Васо Милинчевић: СРПСКА ДРАМА ДО НУШИЋА 1.100
40. Кочо Рацин: БЕЛА ПРАСКОЗОРЈА 450
41. Стеван Сремац: ИВКОВА СЛАВА - ЗОНА ЗАМФИРОВА 1.200
- Све књиге су штампане ћирилицом у брошираном повезу.

библиотека ДОМ И ШКОЛА

— ПРВО КОЛО ДОМАЋЕ И СВЕТСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ —

20 књига домаће и школске лектире у новој опреми и тврдом повезу

1. Жак Превер: ПЕСМЕ 1.800
2. Лорка: ПЕСМЕ 1.800
3. Артур Рембо: ПОЕЗИЈА 2.100
4. Отон Жупанчич: ЦИЦИБАН И ДРУГЕ ПЕСМЕ 1.500
5. Ђура Јакшић: ПЕСМЕ 1.800
6. Ђура Јакшић: ПРИПОВЕТКЕ 1.800

7. Н. В. Гогољ: РЕВИЗОР 1.500
8. Н. В. Гогољ: ШИНЕЛ И ДРУГЕ ПРИПОВЕТКЕ 1.800
9. Светозар Ранковић: ГОРСКИ ЦАР 1.800
10. Исидора Секулић: ПУТОПИСИ, ПРИПОВЕТКЕ, ЕСЕЈИ 2.100
11. Јован Скерлић: КЊИЖЕВНЕ КРИТИКЕ 1.800
12. ... ШАЉИВЕ НАРОДНЕ ПРИЧЕ 1.800
13. ... СТАРА СРПСКА КЊИЖЕВНОСТ 2.100

РАД — ИЗДАВАЧКА РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА
11000 Београд, Моше Пијаде 12, Тел. 404-765 и 422-517
НАРУЧБЕНИЦА — ПЗ/14

Овим неопозиво, наручујем (упишите бројеве књига које наручујете)

ЗА ГОТОВО — Вредност наручених књига уплатићу поужећем (приликом преузимања од поште), С ПОПУСТОМ од 20% (поруџбине испод 3.000.- динара не испоручујемо), или
НА ОТПЛАТУ — Вредност наручених књига уз годишњу камату од 34% отплатићу у редовних месечних рата по пријему књига, рачуна и уплатница, с тим што ћу прву рату уплатити поштару приликом пријема. Књиге се могу отплативати највише у 10 месеч. рата, а најмања рата је 2.000 дин. Купци на отплату оверавају наруџбеницу у организацији где раде, а пензионери прилажу претпоследњи чек од пензије. У случају спора надлежан је Петч општински суд у Београду.

(Презиме и име)

(Име оца)

(Место и година рођења)

(Занимање)

(Број личне карте и место издавања)

(Број поште, место и адреса стана)

(Радна организација и место где је купац запослен)

(Датум)

М.П.

(Овера о запослењу и потпис овл. лица)

(Потпис купца)

библиотека змај

76. Александар Дима: ВИТЕЗ ОД АРМАНТАЛА 700
77. Ц. Ф. Купер: КОЖНА ЧАРАПА 600
78. Шарл де Костер: ТИЛ УЛЕНСПИГЕЛ 700
79. Емилио Салгари: ЦРНИ ГУСАР 700
80. Жил Верн: ПУСТОЛОВИНЕ КАПЕТАНА ХАТЕРЕ 800
81. Жил Верн: МИХАИЛ СТРОГОВ 1.200
82. Капетан Фредерик Меријет: ПОМОРСКИ КАДЕТ ЦЕК ИЗИ 1.400
83. Тоне Селишкар: ВЕЛИКА ГАЛА ПРЕДСТАВА 1.500
84. Ђокић: ОРЛОВИ РАНО ПЕТЕ 1.800
85. Ц. Р. Р. Толкин: ФАРМЕР ГИЛ ОД БУТА 1.400
86. Жил Верн: ДВЕ ГОДИНЕ РАСПУСТА 2.000
87. Хенрик Сјеникијевић: КРОЗ ПУСТИЊУ И ПРАШУМУ 2.000

42. Бранислав Нушић: ПОЛИТИЧКИ ЖИВОТ И СМРТ 80
43. Вилијам Саројан: ЗОВЕМ СЕ АРАМ 150
44. Омар Хајјам: РУБАЈЈЕ 150
45. Бернар Маламуд: ЦРНО ЈЕ МОЈА ОМИЉЕНА БОЈА 150
46. А. Вознесенски: ЗОВ ЈЕЗЕРА 150
47. Бранко Милковић: ДОК БУДЕШ ПЕВАО 200
48. Фридрих Ниче: ОСВИТ 200
49. Оскар Давичо: ШТО ВОЛИМ РОСУ 200
50. Џејмс Џојс: ПОРТРЕТ УМЕТНИКА У МЛАДОСТИ 400
51. Исак Бабељ: ЦРВЕНА КОЊИЦА 200
52. Борислав Пекић: УСПЕЊЕ И СУНОВРАТ ИКАРА ГУБЕЛКИЈАНА 200
53. Едгар Алан По: АРАБЕСКЕ И ГРОТЕСКЕ 200
54. Маркс — Енгелс: О УМЈЕТНОСТИ 240
55. Ф. М. Достојевски: ОДАБРАНА ПИСМА 240
56. Иво Андрић: СВЕСКЕ-ЗНАКОВИ ПОРЕД ПУТА 300
57. ИЗ ПЕРСИЈСКЕ ПОЕЗИЈЕ 300
58. Р. Л. Стивенсон: ДР ЦЕКИЛ И Г. ХАЈД 300
59. Марсел Пруст: ЈЕДНА СВАНОВА ЉУБАВ 200
60. Матија Бећковић: БОГОЈАВЉЕЊЕ 300
61. Ернесто Сабадо: ТУНЕЛ 300
62. Марко Поло: ПЕСМЕ 300
63. Васко Попа: ПЕСМЕ 300
64. Бертолд Брехт: ПЕСМЕ СИРОТОГ Б.Б. 300

библиотека реч и мисао

65. Р. Кено: СТИЛСКЕ ВЕЖБЕ 600
66. М. М. Зошченко: АРИСТОКРАТКИЊА 600
67. Х. Ц. Велс: НЕВИДЉИВИ ЧОВЕК 600
68. Роберт Музил: КОС 600
69. Марина Цветајева: ОКТОБАР У ВАГОНУ 600
70. Ходар Думбадзе: КУКАРАЧА 600
71. Докторов: ЖИВОТИ ПЕСНИКА 600
72. ЉУБАВНИ РОМАН МЛАДЕ ЕСКИМКЕ 600
73. Душан Радовић: О ПЛАКАЊУ 600
74. Владан Десница: ПРОЉЕЋА ИВАНА ГАЛЕБА 1.200
75. Миодраг Булатовић: БАВОЛИ ДОПАЗЕ 1.200

Све књиге су штампане латиницом у брошираном повезу.

Због високих трошкова
поштарине
најмања
поруџбина
3.000.- динара.

рад

ПЕЋИ НА ТИХОЈ ВАТРИ

Ево једног старог, опробаног рецепта за припремање печене филоване камиле. Обично се служи пригодом бедуинских свадби.

За припрему овог, без сумње највећег печења на свету, потребно је: 200 тврдо куваних јаја, 100 пастрмки, 50 пилића, једна овца с ражња и једна камила.

Начин припреме: јајима напуните пастрмке, пастрмкама пилиће, пилићима овцу, овцу угурајте у камилу, а камилу на ражањ док кожа не порумени. И, готова је печенка за двеста до триста званица, зависно од печенке и званица. ■

ТАКО ИМ И ТРЕБА КАД СУ ШЕПРТЉЕ

Све је ишло по плану. Двојица пљачкаша улетела су у једну радњу у Ванкуверу. Ухватили су продавца на препад и захтевали од њега да им преда сав новац из касе. Човек се није противио. Дао им је 1500 долара и само их молио да му ништа не ураде. Пљачкаши су излетели из радње, кад тамо – полицијска кола. Онако у журби, престрављени, испустили су новчанице. А папир, макар био и „новчани“, лети, зар не? Тако су се долари разлепљали на све стране. А свет к'о свет, што да не узме паре кад му већ падају с неба. Молбе полиције преко радија, телевизије, штампе, да се паре врате нису уродиле плодом. Од хиљаду петсто у џеповима срећника остало је 850 долара. ■

ПОГРЕШАН МОСТ

Два најчувенија моста у околини Сан Франциска, напуниће ове и наредне године 50 година. Док је за прославу чувеног Голдн Гејт моста предвиђена невидљива велика сума новца, обележавање пола века Беј Бриџа биће више него скромно. Мештани кажу да је тако било одувек – мада Беј Бриџ није много мањи од Златног, о овоме другом су се одувек причале легенде.

Кажу да је Златни мост одувек предњачио у свему, па и – бизарних ли рекорда – у броју самоубиштава. Резултат је 822 према 108 на штету Беј Бриџа. Што је најтужније, многи су, очигледно, скочили с погрешног моста. О томе, наиме, сведоче опроштајна писма многих скакача с Беј Бриџа. Из њих произлази да су скочили у чврстом уверењу да се налазе на легендарном „мосту самоубица“. ■

ЧИСТ РЕЦИПРОЦИТЕТ

Добровољно ватрогасно друштво града Сент Хеленза у америчкој држави Орегону обезбеђује добру посету годишњем балу ватрогасаца на помало неуобичајен начин.

Неколико дана пред весели догађај на зиду ватрогасне станице освануо је плакат с написом који се годинама не мења:

„АКО ВИ ДОБЕТЕ НА НАШУ ИГРАНКУ, И МИ ЋЕМО ДОЋИ НА ВАШ ПОЖАР.“

Улаз у салу у којој се одржава ватрогасно весеље се плаћа. Посета је до сада увек била одлична. ■

ЈЕДАН УДАРАЦ, ТРИ МУВЕ

Напис на огласној табли у прозору једног ресторана у граду Чиликоту у Охају:

„ПОТРЕБАН: МУШКАРАЦ КОЈИ БИ РИБАО ПОДОВЕ И ДВЕ КОНОБАРИЦЕ.“ ■

СПОРТСКИ ЖИВОТ

Коњи врло ретко пате од кардиоваскуларних обољења. Британски ветеринар Стивен Литлтон објашњава то на следећи начин:

„Коњи не пуше, не пију, строго се држе вегетаријанске исхране и много се баве – фискултуром!“ ■

ФОКА ТРАЖИ ТОПЛИ ДОМ

Прошлог лета се, сасвим изненада, на плажи Хуенене у Калифорнији нашла једна симпатична фока. Деца су била одушевљена. А како и не би кад се фока мазила, јурила за децом, жонглирала, скакала људима у крило. Полицајци су покушали да је отерају, али слаба вајда. Фоки се допало да се дружи с људима. После три дана власти су одлучиле да фоку стрпају у затвор. Сматрали су да је тамо сигурнија, тамо је бар нико неће дирати. Фока је била иза решетака, ни крива ни дужна, више од месец дана. Коначно се јавио зоолошки врт из Лос Анђелеса и преузео овог необичног весељака. ■

ТАКО РЕЋИ НАУЧНА ФАНТАСТИКА

Писац високотиражне књиге „Како не платити порез, а не доспети иза решетака“, осуђен је на пет година затвора, али не зато што се латио пера, него зато што је идеје и савете које је изнео у свом делу и практично примењивао.

Реч је о четрдесетдво-

годишњем Филипу Фреју из Коломбаса у Охају, сада већ бившем, директору и власнику саветодавне фирме „Порески информационални центар“. Фреј је, за утврђени и нипошто занемарљиви хонорар, помагао својим клијентима да изигравају пореске законе.

Фреј је на суђењу признао све наводе оптужнице чиме је, уједно, његово дело из жанра публицистике прешло у категорију чисте фантастике. ■

ГУЖВА НА ГРЕНЛАНДУ

Гренландски парламент донео је недавно закон по коме је строго забрањено возити псећу запрегу у пијаном стању. Разлог: за последњих десет година забележено је четрдесет смртних случајева због прекршаја ове врсте.

Иначе, Гренланд је највеће острво на свету, заузима 2.175.600 квадратних километара (цела Југос-

лавија има 255.804 m²) а на њему живи укупно 47.935 становника! Мање него у Крагујевцу. ■

ДОК ЈЕДАН НЕ УМРЕ

Сцена је крајње једноставна. Галодром, како на северу Француске зову арену на којој се туку петлови (од латинског gallus - петас), у ствари је издигнут ринг димензија 2 x 3 метра са жичаном оградом високом седамдесет центиметара, мало одмакнуте дрвене клупе за гледаоце, преко дасака у рингу итисон покапан крвљу, около перје. Овде се на живот и смрт боре петлови којима је то често први и последњи излазак „на естраду“.

Одгајивачи петлова строго воде рачуна да се у гледалиште не увуче неко с фотографским апаратом јер не желе да свет види призоре из крвавог спорта од кога живе. Ипак, недавно су два француска новинара, Делик и Мариде, успели да непримећени сниме, на лицу места, ове ексклузивне фотографије.

Гладијатори из Ватерлоа

Борбе су одржане у Ватерлоу, на самој француско-белгијској граници, на једном од двадесет галодрома колико их има у општини Па-д-Кале, који раде сваког дана и готово преко целе године, а у њима наступају петлови посебне нордијске расе француских и белгијских одгајивача: у другопоме-нутој земљи борбе петлова законом су забрањене пре педесет година.

Много пре првог меча почињу да стижу навијачи, боље рећи они који се кладе. Испиају се кригле пива, једна за другом. Најзад се појављују и одгајивачи с корпама од прућа у рукама: представа може да почне. Гледаоци из бистроа прелазе у задњу, полуилегалну салу, без прозора и дневног светла – галодром. Власници петлова за то време ваде своје шампионе из корпи и наоружавају их за битку.

Канал, вата, парче коже са за-качком – то је основни прибор за почетак, а користи се зато што се

Код свих такмичара одсече се задњи нокат и стављају челичне мамузе, смртоносно оружје које се често окрене и против власника. Један недавно замало није умро од задобијених озледа.

код свих петлова за борбу одсеца задњи нокат и уместо њега причвршћују челичне мамузе дугачке пет центиметара. Тог часа ови крупни агресивни петлови постају још опаснији и готово сваки одгајивач има на рукама ожиљке од дубоких посекотина. Недавно је један чак морао хитно да потражи помоћ у болници...

Коцка и допинг

На реду је представљање, публици се приказују петлови. Руке се дижу, почињу опкладе. „Пет хиљада франака за Фризера“, „6.000 за Шаренка“. Са свих страна галодрома извикују се имена и сликовити надимци „грла“ на која се улаже новац. Један покрет руком је знак да је опклада прихваћена. Клади се у приличне суме, у белгијске франке, а сви говоре фламански.

Никакве забуне нити обмане не сме да буде. Судије задужене да прате регуларност сусрета заузимају места у стакленом кавезу који је прислоњен уз сам ринг.

усмрћује противник који испушта самртне крике. Кад су противници уједначених снага, највећи део гледаоци посматрају две задихане животиње које се тетурају као два исцрпљена боксера.

Само, ови боксери нису добили обичне батине већ су тешко озлеђени челичним шиљцима и са њих лије крв буквално у потоцима (познато је да се код живине крварење тешко може зауставити због недостатка коагуланса).

Смрт се приближава рањеном петлу, али борба се не прекида. Тек после шест минута проглашава се победник. Новац мења власнике. Они који не добију, разочарани, одлазе да се теше криглама пива. Док уводе нови пар такмичара, перје још лети по задимљеној сали...

Крај у – лонцу

Следећих сати понављају се исти призори. Понекад дође и до смешних сцена: уплашени петас прелетео је преко жичане ограде, иако су му крила поткресана, и

ШПАНЦИ И ЈАПАНЦИ – НАЈСУРОВИЈИ

Борбе петлова одржавале су се у Европи још пре 2.000 година. Нарочито су биле раширене у античкој Грчкој и један историчар тог времена бележи како је 480. године пре наше ере атински војсковођа Темистокле показујући жестоку борбу две птице учинио да његови људи спреми дочекају Персијанце. „Видите ли храброст ових птица – узвикнуо је Темистокле. – А оне немају никакав други мотив осим жеље да победе, док се ви борите за гробове своје браће и своју слободу...“ После овог говора, надахнута грчка војска до ногу је потукла персијску флоту у славној бици код Саламине...

У древној Атини давали су петловима да једу црни и бели лук верујући да ће тако постати још жешћи борци. Већ тада су се петлови тукли наоружани бронзаним мамузама, а гледаоци се кладили у знатне суме. Стари Римљани, познати љубитељи крвавих игара сваке врсте, обожавали су двобоје пернатих гладијатора и највероватније је да су управо легије Јулија Цезара пренеле ову забаву у Европу где се она брзо проширила. А кад се Римско Царство срушило, оне су и даље организовале на сеоским трговима или градским улицама. Узнемирен популарношћу ових игара врло рано умешала се црква проглашавајући их за „грех и чисту дангубу“.

Временом ове су борбе напуштене осим у Шпанији и Фландрији коју су заузеле трупе шпанског краља и где ће се овај обичај задржати све до 19. века. Кампању против ове крваве забаве започели су Британци, па је Парламент ове земље 1849. забранио одгајивачима да упражњавају свој „омиљени спорт“. У Француској је јула 1852. донет закон који је осуђивао на глобу или казну затвора све оне који рђаво поступају с домаћим животињама. На жалост, на северу земље одлука се није поштовала, а одгајивачи су добили и „појачање“ кад је 1935. белгијска држава забранила борбе петлова, љубитељи крвавих дуела из Белгије почели су да прелазе границу и прате борбе на француској територији.

Посебан закон из 1963. забранио је борбе петлова, али одгајивачи су притиснули посланике у општини Па-д-Кале и ови су из страха да не изгубе бираче попустили. Десило се нешто невероватно: 1964. нови закон је дозволио борбе петлова „у оним крајевима где постоји дуга и непрекинута традиција“. Једино је забрањено подизање нових галодрома. Последњих година ове крваве игре постале су све популарније.

Борбе петлова врло су раширене у Шпанији и земљама Латинске Америке (сетите се Маркесове књиге „Пукотину нема ко да пише“), затим на Филипинима, Антилима, у Мексику, исто као и у Југоисточној Азији, нарочито Кини и Јапану.

Са свих страна галодрома стижу новчанице. Новац иде из руке у руку и тешко је проценити колика је укупна сума, али зна се да у значајнијим сусретима и до стотину милиона промени власнике...

Најзад су се узвици стишали. Два човека излазе на ринг чврсто држећи сваки свог петла. Животиње се гледају с неповерењем. У ствари оне већ стижу на ринг максимално раздражене јер их одгајивачи врло често пре битке допингују клековачом у коју стављају зрнелве индијске конопље.

Меч почиње. Две птице гледају се нетремице неколико секунди, а онда се бацају једна на другу. „Неописиво клупко две живе на-кострешене лопте“ – тако је писац Макс Ван дер Мерч, ватрени присталица овог „спорта“, описао борбу петлова. Свакако, овај судар две живе бомбе може да инспирише на сликовит опис, али само под условом да се пређуте патње рањене животиње која се батрга и посрће по арили пуних шест минута колико траје борба, док је немилосрдан противник кид-да кљуном и гвозденим шиљцима. Посебно је суров приказ кад се

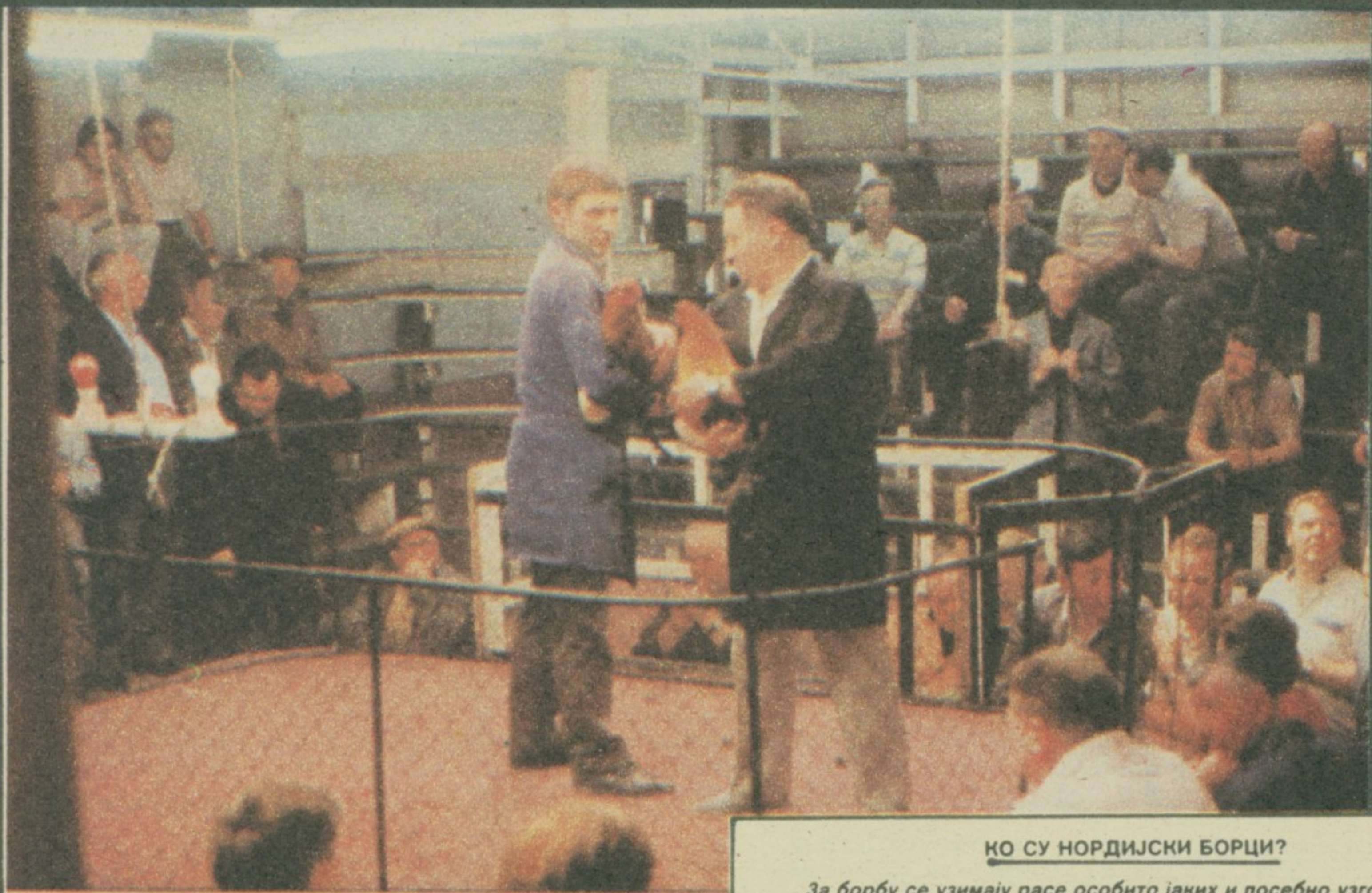
изазвао пометњу у гледалишту. Изгубио је битку, али је сачувао главу. „Кукавице!“ – вичу за њим гледаоци.

Што се тиче осталих животиња, већина ће завршити с тешким озледама на дну корпе од прућа, а оне с најдубљим посекотинама власници закољу на лицу места, „да не би гледали како пате“.

Најређи су петлови који остану неповређени. Они иду у следећу борбу и улози се удвостручују. Ипак, за гладијаторе са севера шансе да преживе готово су никакве. Само они који победе у 3–4 борбе узастопце могу да буду поштеђени – такви се одвајају за приплод. Сви остали завршавају по кратком поступку – у лонцу.

На десетине хиљада Француза бори се у овом тренутку да се ова крвава забава забрани законом. Од ње су, кажу, једино грозније борбе гладних паса са пацовима које се такође одржавају у овом делу Француске, у околини Калеа, близу Доверских врата. Овде је победник онај пас који за најкраће време убије највише пацова! Борбе се одвијају у кавезу и то покривеном. За сваки случај.

В. М.

После многих кригла пива и милионских улога у опкладе, публика жедна крви у тишини чека почетак меча. Власници упознају противнике „очи у очи“ пред страхан двобој.

ДВА НОВИНАРА УСПЕЛА СУ ДА ПРОКРИЈУМЧАРЕ ФОТО-АПАРАТ У ЗАДИМЉЕНУ САЛУ ИЗА ЈЕДНОГ БИСТРОА. СВЕГА ДВЕСТА КИЛОМЕТАРА ОД ПАРИЗА...

КО СУ НОРДИЈСКИ БОРЦИ?

За борбу се узимају расе особито јаких и посебно узгојених петлова, на пример малајски или енглески борац. У Француској се туку петлови посебне нордијске расе који су тежи и агресивнији од „јужњака“. Пилићи који се излегу испод квочке од малих ногу хране се врло квалитетно: пшеницом, сунцокретом, овсом, витаминима и – стимулансима. Са шест месеци сваки певчић добија посебан кавез где остаје месецима затворен на површини не већој од једног кубног метра. Ускоро постаје толико агресиван да напада све што се креће: друге петлове, човека, пса.

Кад их учине довољно бесним, да би им испробали борбеност, одгајивачи их изводе на први „меч“. Борба се, међутим, одвија без оружја – канџе су обавијене кожним навлакама и траје једва минут да би се избегле озледе. Затим се помно анализирају особине будућих шампиона. Тек после тога причвршћују им се за ноге челичне оструге да се привикну на њих.

Гладијатори са севера кратког су века не само због озледа на рингу. Толико су љути и бесни да их, у жару борбе, од силне навале крви у главу, удари кап!

Данас на северу Француске има пет различитих врста петлова за борбу и сви се они, као и боксери, према тежини деле у три категорије.

Две живе накострешене бомбе бацају се у невиђеном бесу једна на другу. Често су противници и допинговани – ракијом и семеном индијске конопље и онда буквално раздиру један другог.

ХИТ

У

ЗНАКУ
ПОБЕДЕ

МАЛО КО СЕ ТОМЕ НАДАО, АЛИ СЕ
ИПАК ДОГОДИЛО - НИШКА ГРУПА
„ГАЛИЈА“, ЗА КОЈУ СЕ ОДАВНО
МИСЛИЛО ДА ЈЕ ИСПУЏАЛА СВОЈЕ
АДУТЕ, ОБЈАВИЛА ЈЕ КРАЈЕМ
ПРОШЛЕ ГОДИНЕ ПЕТИ АЛБУМ
„ДИГНИ РУКУ“, ПЛОЧУ КОЈА
СВАКАКО ИМА СВОЈЕ ЧАСНО
МЕСТО МЕЂУ ДЕСЕТ НАЈБОЉИХ
ОД ПРЕКО ОСАМДЕСЕТ
ОБЈАВЉЕНИХ ЛП ПЛОЧА У 1986.
ГОДИНИ. О СВИМ АЛБУМИМА И
СВИМ ЧЛАНОВИМА „ГАЛИЈЕ“,
ПРИЧА ПЕВАЧ, УСНИ
ХАРМОНИКАШ И КОМПОЗИТОР
НЕША

Ипак смо веровали у себе

„Прва пловидба“, наш први албум изашао је 1979. године, то нам је најуспешнија плоча до сада и многе песме које смо тада направили још свирамо на концертима и публика их одлично прима. Та плоча је била потврда да нисмо случајно победили на зајечарској „Гитаријади“ годину дана пре тога, а мени је посебно значајна и због тога што се на њој налази песма „Госпа“ за коју сам везан на један врло личан и необичан начин.

„Друга пловидба“ - други албум, објављен 1981. године. Значајан је, јер је настао после једног шокантног распада, када су чак три члана прве поставе напустила групу. Намерно кажем „шокантан“, јер је то био распад оне поставе која је снимила прву плочу и ми смо то доживели врло трагично,

што је и нормално. Човек се увек нађе у страшној невољи када изгуби нешто прво, јер тим „првим“ стварима обавезно придаје више значаја него што треба. Зато је и мени лично други албум врло значајан, јер сам, кад смо га урадили, схватио да сам срушио ту баријеру која ме је ометала да се нормално бавим музиком. Иначе, са те чисто музичке стране, за оне који су довољно млади да се не сећају „Друге пловидбе“, ова плоча је била у маниру симфо-рока.

„Ипак верујем у себе“ - Трећи албум је изашао 1983. године и био је пун обрта, промена. Између друге и треће плоче протекле су две године и у том периоду кроз групу је продефиловало право море људи. „Ипак верујем у себе“ је, као резултат тих покушаја била, за „Галијине“ домете врло успешна плоча и мислим да смо те промене које смо желели на њој и успели да остваримо.

„Без наглих скокова“ је следећа плоча у низу, изашла 1984. године, а у периоду од 1983. до 1985. године, с нама је свирао садашњи клавијатуриста Бајагиних „Инструктора“ Александар Локнер. Захваљујући и њему, јер смо ову плочу радили практично сви заједно. „Без наглих скокова“ је, по неким мојим уметничким критеријумима, врло вредна плоча, што се на продају одразило врло лоше. Иначе, та плоча је одраз неких наших изузетних разочарења и достигнућа, а под достигнућима превасходно мислим на звук и свирачки ниво који је група том плочом постигла. Тада смо први пут отишли да снимамо плочу у иностранству и то ће остати забележено у нашим главама до краја живота. Мислим, ту је најмање битно то што смо снимили плочу у Енглеској, много је важније што смо се нашли у другој средини, што смо видели како се ту ради, како се мисли о послу, како то изгледа кад ти је странац продуцент. Странац се зове Гордон Роули и члан је групе „Најтвинг“ („Nightwing“), а продуцирао је и прва два албума „Кербера“. Иначе, све те ствари човеку изгледају страшно велике и мисли да ће му не знам колико значити док само машта о њима. И онда кад прођеш кроз то, схватиш да је све то толико нормално да заправо и није нормално и једино што ми је заиста остало као чудно чудо у глави после свега тога је да нам је главни инжењер звука био клинац од 17 година, који је све уређаје у студију познавао у мери која се код нас тешко може наћи и код најискуснијих људи.

„Дигни руку“, наш пети албум изашао је крајем прошле године и поново је везан за један врло конкретан циљ - драстичну промену свих нас, која је морала да се догоди јер нам је претила опасност да се заглавимо у прошлој фази, с којом више не бисмо ништа могли да урадимо. Та драстична промена свих нас је, у ствари, била нужна да бисмо променили музику, а тешка, јер је било неопходно да се сви ми драстично променимо. Мени лично било је врло тешко да то изведем, јер сам почео да се бавим музиком у време када су Југославијом харала „Лутајућа срца“ - акустичарска четворка из Ниша и када су музички критеријуми били потпуно другачији него што су данас. И сад, скочити од онога што је било онда, ка овоме што је данас, изузетно је тешко. Највише због тога што човек у том процесу треба да се сукоби са самим собом, што је врло неугодно. Ипак, ова плоча је у знаку победе јер смо успели да се окренемо за 180 степени и то сви. Баш зато што је све то овако дуго трајало, ми сада имамо невероватну жељу да радимо, а када ентузијазам у човеку прорали после толико година то је више него дивно. Зато и мислим да је „Дигни руку“

најзначајнији албум „Галије и да ће то до краја остати.

Најјачи су само они који остану

Кроз „Галију“ је прошло толико музичара да је то заиста тешко избројати, а ја волим да кажем како су најјачи они који остану. „Они који остану“ су овог момента људи који су снимили пету плочу, а то су:

Чалтон, наш бубњар који је у групи од почетка са часним изузетком прве плоче, пошто је у време њеног снимања био на одслужењу војног рока. То је приватно врло занимљив човек с којим никад није досадно, јер уме да у сваком тренутку нађе сасвим обичну а супер занимљиву тему за разговор. Он никада није живео животом рок звезде и

све и да постанемо највећа група у Југославији, њега то не би померило ни за центиметар. Прави човек из народа - и што је посебно важно, где год се нађе успе да пренесе тај свој народни дух. Пеша је мој брат и уједно највећи кривац што сам почео да се бавим музиком, он ме је увалио у све ово. Изгубио је прву годину гимназије јер је певао у некој групи и после тога је почео просто да ме тера да учим да свирам усну хармонику, да слушам плоче... Ја сам у међувремену завршио факултет, али

сам остао у музици. А иначе, осим што је песник и аутор апсолутно највећег дела текстова које је „Галија“ путем песама пренела на плочу, он је жива музичка енциклопедија и врло осећајан тип. Није експлозиван, није фајтер, али има одличну моћ запажања и оно што види уме да претвори у врло лепе слике, ненаметљиве и личне. Тог човека кроз песме можеш да схватиш само ако се баш пустиш у стихове до краја. Њега зато и не треба много објашњавати, ко му зна песме, зна све о њему.

Чупа – свира бас гитару и он је најексплозивнији, најнаметљивији и најспонтанији члан „Галије“ – толико је спонтан да често зна да плане због ситуације и да се после два минута потпуно олади, као

почетка је имао тешкоћа с нашим људима. Не непријатности, него проблема, пошто таквих људи као што смо ми Југословени нема у Белгији, бар по њему. Он воли да каже: „Ова земља ми је драга јер у њој има много добрих људи и много сунца. Тамо у Белгији су људи хладнији и депресивнији, ваљда зато што је и време такво.“ Он је у групу унео много свежине и новитета, изузетно је добар гитариста и аутор. Додуше, разлика потпуно западњачки и тешко му је да схвати зашто се неке ствари око музике раде на потпуно „дивљачки“ начин у односу на то како их треба радити, али се и на то полако навикава.

Иначе, он је професор француског и тиме се бавио једно време у Белгији, али су га

једна од кључних ствари које су нас кроз све ове године одржале у животу.

Бата у групи свира гитару и клавијатуре. Завршио је Музичку академију, одсек флаута, али се тиме не занима превише. Њега тешко могу да дефинишем, јер ми није до краја јасан. Не прича вицeve, али често се огласи неким толико смешним исказом да је то просто неиздрживо. Врло је импресиван и импулсиван, а и најмлађи је у групи – има само 23 године.

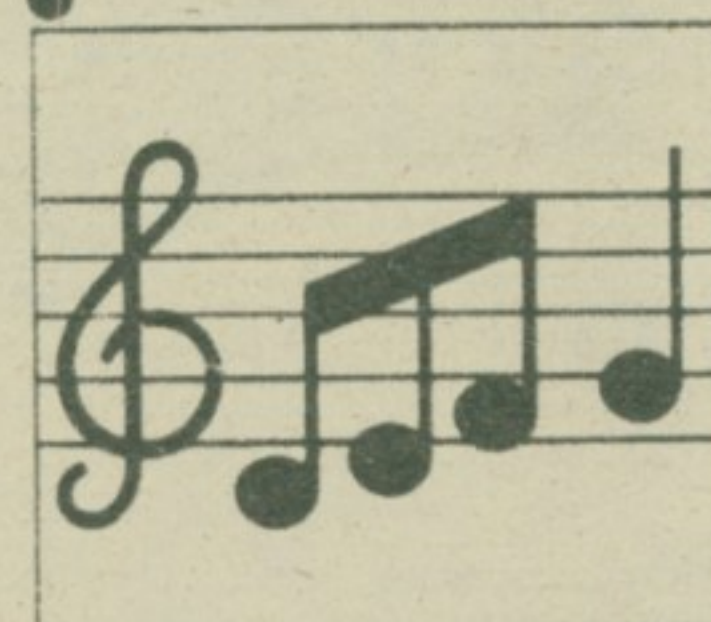
Неша, то јест ја, је шести члан „Галије“. Када бих покушао да кажем нешто о себи, мислим да бих пре причао о ономе какав бих желео да будем, а не какав јесам. Зато мислим да људи у принципу не треба да причају о себи и не желим то ни ја. А да размишљам – размишљам.

да ништа није било. Он му дође као супервизор у групи и дежурна супротност и брату и мени, али супротност која не само да не смета него је врло корисна и битна за све оно што радимо, између осталог и због тога што нас натера да све што смислимо и пожељимо да урадимо, проверимо по стотину пута.

Црни Ђоко, Кара Ђоко или правим именом Жан Жак Роскам је једини црнац у групи, мислим по боји коже. У Југославију је дошао из Белгије, јер му је жена „наша“ и од самог

избацили из школе, када је једног свог колегу, професора, омео у предавању. Закључао га пред ђацима у орман и одржао им предавање о стварима које су, по његовој процени, за децу биле важније. Власник је једног „мерцедес“ комбија и често нас у шали пита да ли смо га примили у групу да свира или да нас вози. Али и њему је јасно да је то сасвим нормално, пошто смо сви ми у групи и музичари и столари и аутомеханичари и шофери и све што затреба. Нико се не стиди никаквог посла и то је

ТРАЖИЛИ
СТЕ
ПЕСМУ

БОЉЕ
ДА
САМ
ДРУГЕ
ЉУБИО

У твојој коси сам сакрио звезде
месец у кући од дланова,
испод капута све рањене птице
и дугу из мога јастука.
На твоје врату ми остале усне
у цепу плава марама.
Бродови неки, у оку далеки,
последња трамвајска станица.
Јефтина ноћ за све
неверне другове,
и цео свет нек сагори
само да тебе преболим.
Боље да сам друге љубио
радости моја, моја неверо
к'о бесан пас лајем ноћима
на твоје прозоре...

Текст: Душко Арсенијевић;
изводи група „Кербер“

ПОМАМА
ДОЛАЗИ
С МАРТОМ:

МИНИУТА

РИБА

30

С тако великим новцем који се зарађује за тако кратко време, оно што се дешава у мореузу Ситка више личи на ратне игре или партију покера с вртоглаво високим улозима него на риболов

У једном једином зналачком бацању мреже може да се извуче и до 250 тона харинги.

Сваког марта у мореузу Ситка на југозападу Аљаске почиње лов на харинге. Не лове их због меса, него због златножуте икре коју Јапан скупо плаћа и навелико троши: 9 хиљада тона годишње. Јапанци су највиши цех за свој гурманлук већ платили: у њиховим водама харинге су готово сасвим истребљене, па су сад принуђени да икру увозе.

Да се то не би догодило и у мореузу Ситка, Министарство риболова Аљаске ограничило је улов годишњим квотама и издало доживотне дозволе за риболов само педесет и двојици рибара. Дobili су их бесплатно, у доба када је и у водама Аљаске због неумереног риболова харинги биле мале. Сада им за те комадиће папира нуде и до 200 хиљада долара. Никакво чудо, јер у једном једином бацању мреже може да се извуче улов вредан између 300 и 330 хиљада долара.

Да не би било неспоразума, рибари са Ситке не зарађују толики новац из дана у дан. Харинге се лове само једном годишње и то у временски строго ограниченом термину. Прошле године сезона лова трајала је укупно три сата и десет минута. У тренутку када је пуцањ из пиштоља означио крај прописаних 190 минута, бродови који су учествовали у „дербију“ уловили су харинге у вредности од 6,5 милиона долара.

Стање приправности

Тридесетдеветогодишњи Боб де Џонг, главни биолог Министарства риболова Аљаске, одговоран је за отварање сезоне лова и режију читавог спектакла. Одлуку о почетку риболова доноси на основу два критеријума: према томе да ли је икра довољно зрела да се за њу од изузетно пробирљивих јапанских купаца извуче врхунска цена и према томе да ли су се скупине харинги довољно растркале отежавајући на тај начин риболов како квота не би била прекорачена.

До 28. марта прошле године узорци узети из скупина у близини обала изгледали су довољно зрели да би де Џонг преко локалне радио-станице објавио како „задржава право објаве почетка сезоне с два сата претходног упозорења“. У речнику тамошњих рибара то значи да од тог тренутка надаље сезона може да почне сваког часа, с тим што де Џонг има оба везу да то најави два сата унапред.

Рок није случајан. Ради се о томе да од тренутка када Боб де Џонг процени да је икра сазрела до почетка акције више и не сме да протекне. У противном, постоји опасност да харинге у међувремену масовно избаци икру. Мреже, па макар оне биле и дупке пуне, не вреде ни пребијене паре уколико су се харинге претходно ослободиле златножутих јајашаца.

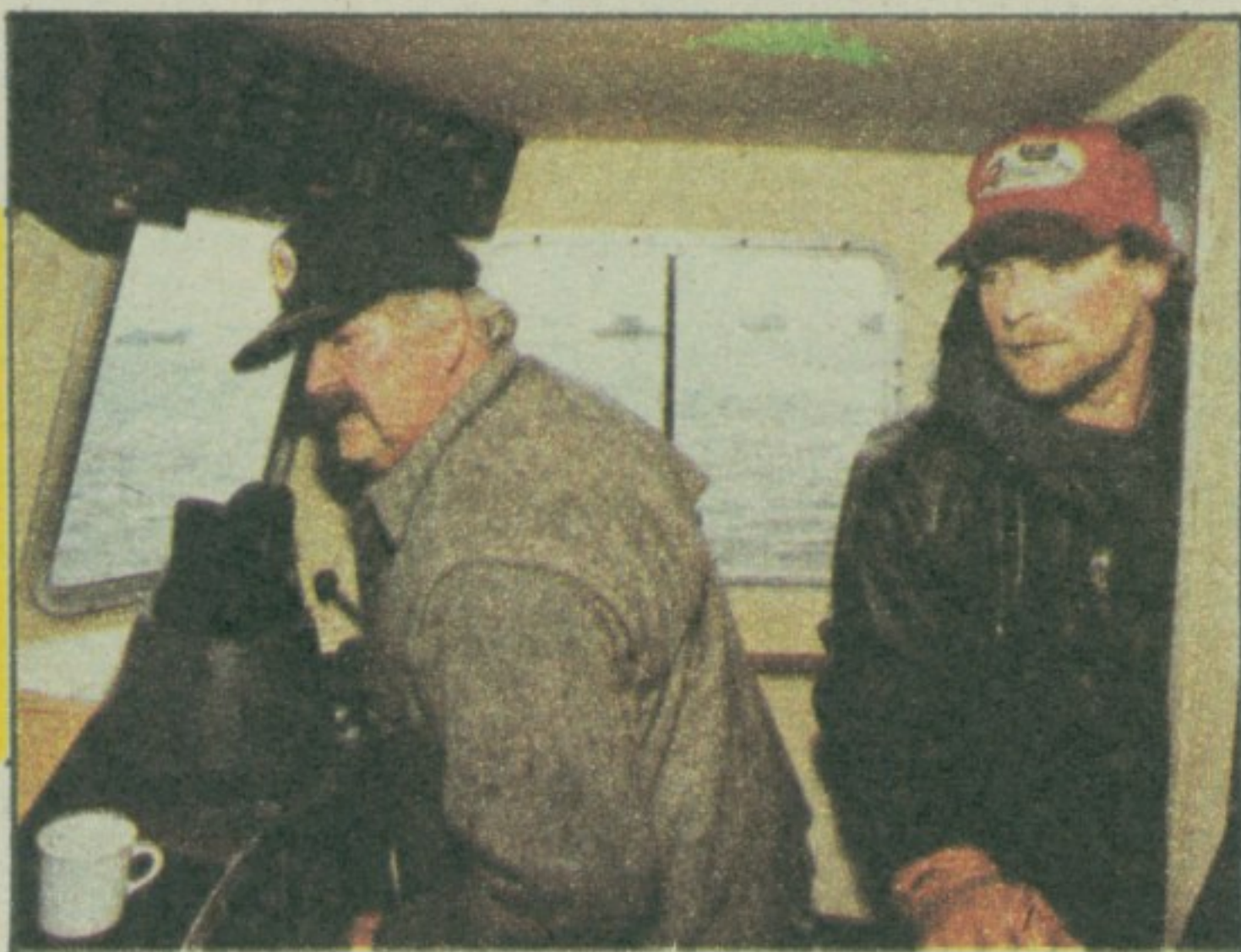
Четири дана пошто је објављено стање приправности, сезона још није била отворена. Првог априла, на свакодневном састанку с рибарима у хотелу „Шефилд“ де Џонг пред скупинам које показује видљиве знаке нервозе изјављује:

– Имамо добру рибу и добру, зрелу икру, рибе су тренутно на нивоу зрелости који се само може пожелети. Једини разлог што сам одлучио да сачекамо још мало је што су скупине прегусте, па стога у овом тренутку једноставно нема начина да почнемо с риболовом, а да не прекорачимо квоту.

Дан касније, непрегледна скупина харинги која се налази на неколико миља од града Ситке још се није растркала, али де Џонг верује како се већина спустила довољно дубоко да избегне рибарске мреже које сежу до 30 метара дубине.

Е ГРОВНИЦЕ

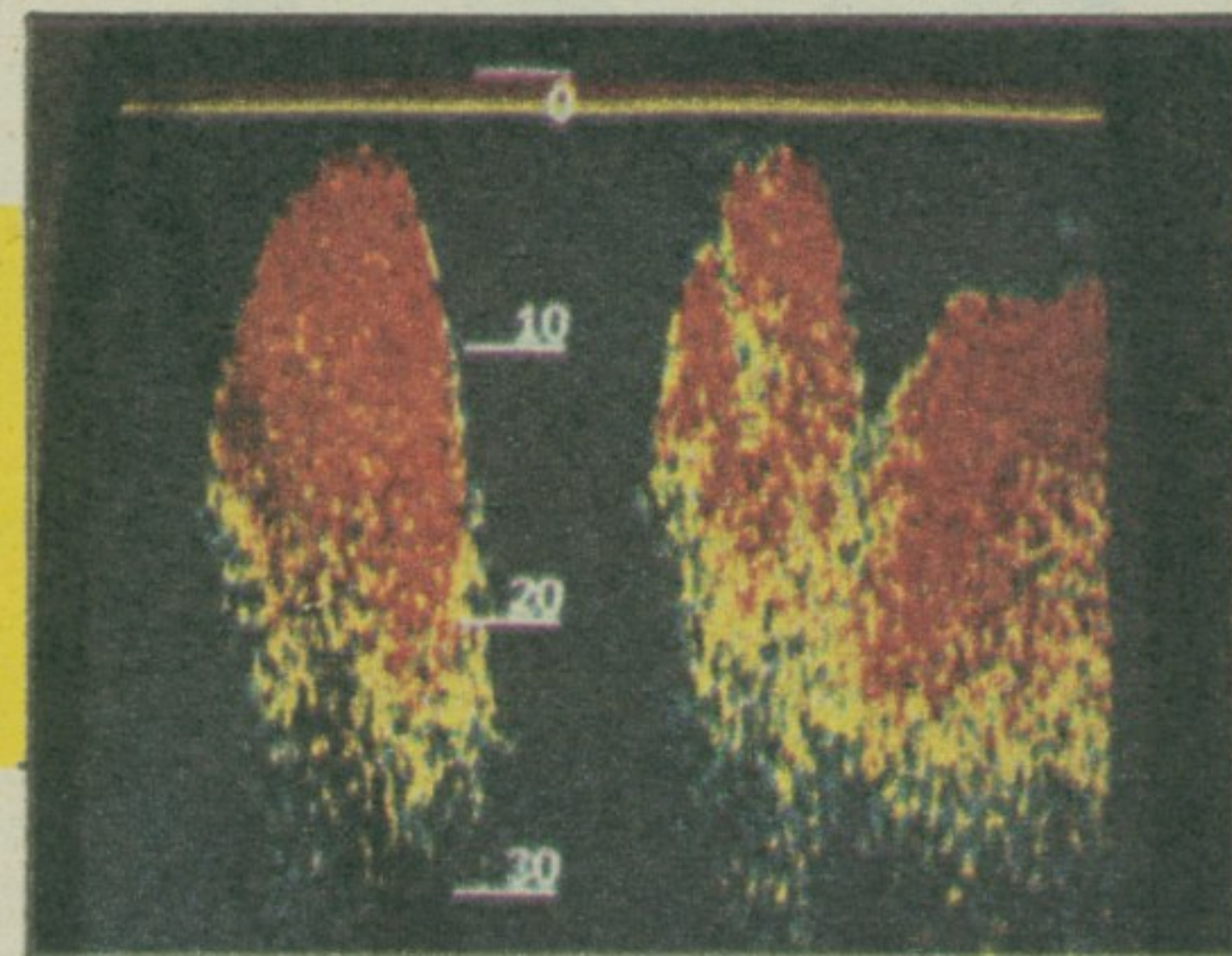
Цералд Холстром (лево) на броду има четири радио-станице. Једна му служи за прислушкивање противника.

Сви бродови опремљени су сонарима али се због да неки имају и уређаје за ометање супарничких апарата.

ставио да плови даље. Лукавство није упалило: исту велику „мрљу“ открио је и добар број других рибара.

Мада су се границе подручја дозвољеног риболова прошле године протезале на читавих 7,5 квадратних километара, до 10 часова и 25 минута, пет минута пре почетка сезоне, постало је јасно да готово сви рибарски бродови шацују на овај или онај део исте 800 метара

На уобичајеном јутарњем састанку изненађује рибаре изјавивши:

– Мислим да је време да уловимо неке од оних силних риба... Квота је 5029 тона. Крећемо тачно у десет и тридесет.

У бару хотела „Шефилд“ одједном настаје неописива гунгула. Сви се гурају да дограбе мапе са назначеним подручјем дозвољеног риболова, столице падају, жури се ка излазу. Неколико минута касније, у бару више нема живе душе.

Трка је почела и пошто је реч о трци сви се труде да заузму што боље стартне позиције. У тим настојањима „чешања“ бока о бок и маневрисања у којима је циљ да се противник истисне или му се не допусти да заузме положај који се оцењује као повољан су честа и допуштена правилима игре.

Да ће се све, ипак, одигравати у оквирима закона, гарантује „рибља полиција“, наоружани ловочувари Министарства риболова који помно надгледају читав ток догађаја из глисера којима неуморно круже унаоколо. Обавезни учесници су и јапански стручњаци који на лицу места оцењују квалитет икре пре него што се мреже уопште извуку.

Правило број један: надмудрити противника!

На „клубу за резервне играче“, односно у пуној приправности, налази се и читав флот комплетно опремљених помоћних бродова који у случају да се мрежа матичног брода закачи за дно или поцепа, или у случају било каквог квара, одмах ступају у акцију.

У саставу ове необичне пратеће флоте која је прошле године бројала 108 бродова, глисера и чамаца свих врста, налазе се и цинковске пловеће фабрике за прераду рибе које сваке године долазе овде чак из Јапана.

Број се мења од сезоне до сезоне, али је појава обавезна: већина рибара изнајмљује авионе који им помажу у откривању скупина харинги. Прошле године, небом изнад Ситке крстарила су два хеликоптера и 32 авиона. Као и готово сви остали који су на било који начин умешани у овај посао, и пилоти раде за проценат улова који њихов брод извуче. Уколико је он добар, могу да се надају чеку на тридесетак хиљада долара. Велики, али ништо лако зарађен новац.

У хонорар су урачунати ризик скопчан са увек могућим снежним олујама од којих се на крилима хвата лед, а видљивост пада на нулу, налети ветра од 50 чворова и вечита могућност судара на пренатрпаном парченцету неба. Мада изнад Ситке до сада није било ни једног судара, изнад других ловишта харинги на Аљасци погинуло је неколико пилота.

Поред осматрања из авиона, сви рибарски бродови опремљени су сонарима. Неки, као „Пионир“ Цералда Холстрома, и са две различите врсте ових уређаја. Један непрекидно емитује звучне сигнале сличне онима какве имају видео-игре, док се на екрану другог скупине харинги указују у виду мрља зелене, жуте и црвене боје – у зависности од густине. Што је црвена боја интензивнија, то је харинги више.

Када Холстром или неко други на сонару коначно открије „ону праву“ скупину која обећава добар улов, учиниће све да до службеног почетка ловне сезоне другима не ода њен положај. Прошле године Холстром је мирно на-

дугачке скупине харинги коју је и Холстром изабрао.

У последњим минутима пред старт, нервоза на командном мосту „Пионира“ постала је неиздржљива. Помамно зврјање звучног сонара мешало се са пуцкетањем четири радио-станице врло високе фреквенције које Холстром користи како би могао да истовремено прати Де Џонгово одбројавање, комуницира са својим пилотом и помоћним бродовима и прислушкује разговоре својих супарника.

Зука се како је пет до шест бродова опремљено чак и уређајима за ометање противничких сонара.

Најзад, нешто пре 10 часова и 30 минута, радио-пријемници хватају Де Џонгов глас: „Спремите се за одбројавање. Десет, девет, осам...”

Саботажа у седмој секунди

Ко баци мрежу у воду чак и свега неколико секунди пре завршетка одбројавања, може да рачуна са 5 хиљада долара казне, годину дана затвора и запленом читавог улога.

Зато, за време док Де Џонг одбројава, рибари заустављају дах. Прошле године је, у тренутку када је одбројавање стигло до седмице, неко изненада упао на Де Џонгову таласну дужину намерно заглашујући остатак одбројавања.

За тренутак, највећи број рибара оклевао је да почне с ловом. Онда је капетан бродова „Нука поинт“ бацио мрежу и тако изазвао ланчану реакцију осталих. Даље су се ствари одвијале по мање-више усатљеном сценарију: четрдесетак рибарских барки покушавало је да баци мреже на простору који може да прими највише њих двадесет и пет. У гунгули која је уследила бродови су налетали једни на друге и отскакивали као билијарске кугле, мреже се заплитале у пропелере, ваздухом одзивале псовке...

Деведесет минута касније, Де Џонг се поново јавља и објављује да је сезона лова на харинге за 1986. годину званично затворена. Трен касније, чује се и пуцањ из пиштоља.

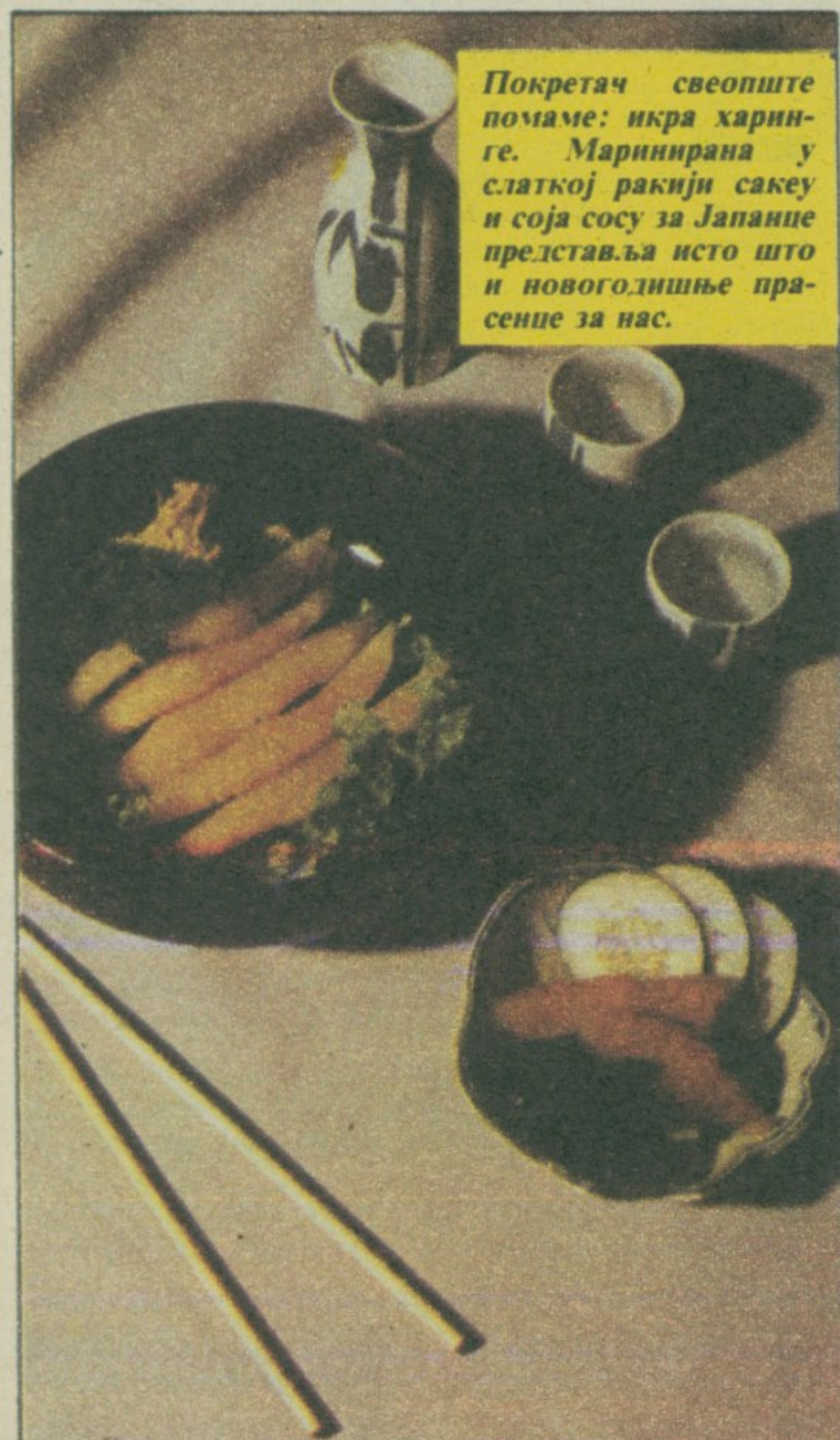
Те ноћи ни у једном бару у граду није било слободног места. Чуле су се здравнице рибара и пилота који су прослављали добар улов и јадиковке оних који нису добро прошли.

Апсолутни шампион био је бродови „Риелти“ са уловом од 250 тона који је сваком од чланова посаде донео преко 20 хиљада долара, а капетану петоструко више.

Људи са „Риелтија“ знају да су имали много среће. Тог истог дана двадесетак рибарских бродова остало је без иједне рибе у мрежама.

М. Илић

Покретач свеопште помаме: икра харинге. Маринирана у слаткој ракији сакеу и соја сосу за Јапанце представља исто што и новогодишње прасење за нас.

**ДОК СУ СВИ
НАПРЕГНУТО ЗУРИЛИ,
ЛЕТЕЛИЦА ЈЕ ЗАВРШИЛА
СВОЈЕ СПУШТАЊЕ, А
НЕКОЛИКО МИНУТА
КАСНИЈЕ ВРАТА
ИЗЛАЗНЕ КОМОРЕ СУ СЕ
ОТВОРИЛА...**

– То ће нас коштати врашки много.

– Али, сва та опрема је неопходна, апсолутно битна.

У конференцијској сали Центра за истраживање свемира директор је од-

говарао на критичке примедбе чланова извршног одбора. На столу испред њих било је раширено неколико скица и дијаграма које су разматрали. Ипак, и док су стављали приговоре на рачун високих трошкова, њихове очи су блистале од одушевљења. Цртежи испред њих представљали су план за један циновски, свемирски брод.

– Огроман је, зар не?

– Наравно. Не могу се с њим ни издалека упоредити они које смо послали до Марса и Јупитера. Уосталом, овај треба да напусти наш сунчев систем и путује међузвезданим простором, да истражи друге соларне системе, а затим обави повратно путовање. – Директор је показивао разне секције дијаграма. Одаје за посаду са довољно животног простора. Простране оставе за велике количине хране, горива и друго. Адекватан навигациони систем. Мноштво веома прецизних камера и друге опреме за бележење и складиштење података који ће се прикупити на туђој планети.

– Главна тешкоћа је раздаљина – настављао је директор. – Ако свемирско путовање унутар нашег сунчевог система можемо да упоредимо са краћом шетњом у комшилук, онда би путовање кроз међузвездани простор изгледало као путовање у неку другу државу. Наш непријатељ је та раздаљина, и време које је потребно да се она превали.

Сви су климнули главама у знак сагласности. – Ми напросто морамо

да остваримо овај план, и до ђавола трошкови! – рече неко.

– Тако је. Сада, када смо истражили све планете нашег соларног система, нада човечанства усмерена је на далеки свемир. Наравно, у свакој епохи увек се нађе неколицина скептика, али већина ће подржати овај пројекат са искреним одушевљењем. Ма колико огроман био предрачун трошкова, убеђен сам да ће он бити одобрен и да ће овај пројекат реализовати. – Директор махну руком према великој гомили докумената поред себе. – Само погледајте ово! Све су то молбе људи који желе да буду чланови посаде. Свако од њих је прошао кроз читаву серију строгих тестова и поседује потребне квалификације. Докле год имамо овакво одушевљење, можемо бити сигурни у успех.

– Ви намеравате да за посаду изаберете само два мушкарца и две жене, зар не?

– Тачно. Као што сам већ рекао, путовање кроз међузвездани простор је битка против раздаљине и времена. Путовање ће трајати готово две стотине година у једном правцу, па је зато очигледно да прва генерација неће жива дочекати његов завршетак. Тек ће њихови унуци бити ти који ће најзад стићи до циља.

Сви присутни тихо хукнуше од запањености.

– Они су збиља бриљантни млади људи, спремни да најбољи део свог живота проведу у једноличној празнини, потпуно свесни да ће умрети

много пре него што циљ буде постигнут. Упркос свему они су се добровољно пријавили.

Сви су били веома узбуђени. Бескрајна међузвездана празнина била је највећа препрека за човечанство. Али човечанство се спремило да је савлада.

Одједном се зачуо звучни сигнал. Директор се нагнуо над интерфон и рекао: – Зашто зовете? Ми смо усред конференције. Да ли је у питању нешто важно?

– Хитна порука. Свемирски брод непознатог порекла приближава се Земљи.

– Само један?

– Да, само један. Колико можемо да проценимо, нема непријатељске намере. У ствари, одговорио је на наш светлосни сигнал. Хтели бисмо да га спроведемо доле до космодрома. Да ли би то било у реду?

– Хмм... У реду, спроведите га на космодром, али будите опрезни. Ми ћемо стићи тамо што брже будемо могли.

– Као што сте управо чули – обрати се директор члановима извршног одбора – један свемирски брод стигао је са неке непознате планете. То је неочекиван обрт за нас. Са сигурношћу можемо предвидети да ће тај брод да нас снабде информацијама које ће бити од непроцењиве вредности за наш пројекат. Захваљујући томе, моћи ћемо да искористимо те податке за усавршавање ових планова.

Прекинули су конференцију и пожурили ка космодрому кроз закрчене улице града.

Како изгледа ваш свет?

Непознати свемирски брод, блистајући на сунцу у својој импозантној величини, почео је да се спушта.

– Огроман је, зар не? – чули су се коментари.

– Али онај који ми планирамо биће исто толико велики кад га завршимо.

– Зашто ли је дошао овамо?

Док су сви напрегнуто зурили, летелица је завршила своје спуштање. Неколико минута касније врата излазне коморе почела су да се отварају.

– Како ли ће се створење сада појавити? – прошапта неко.

– Хеј, шта је то? Изгледа баш као и ми!

– Права наша слика и прилика!

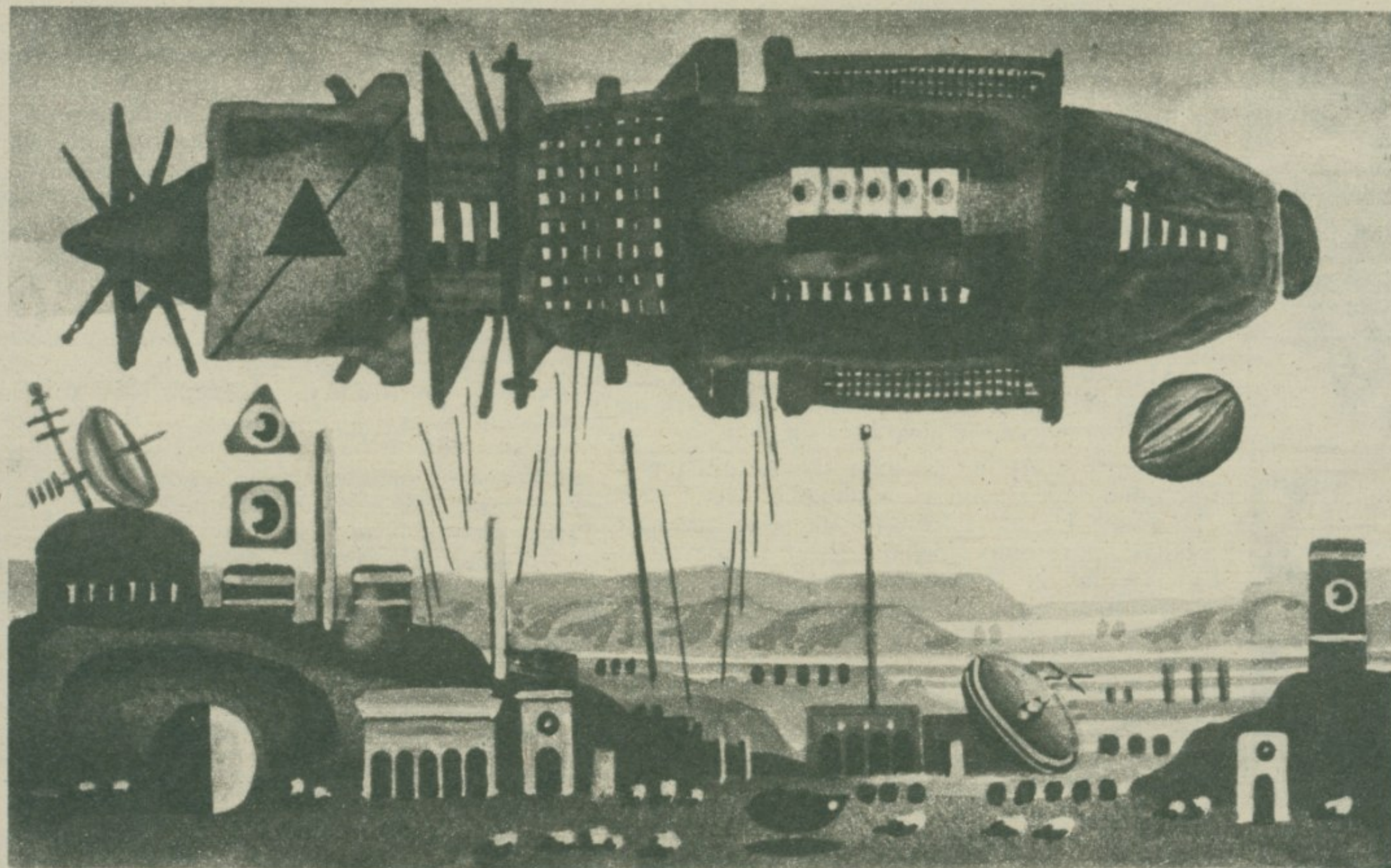
Али чинило се да туђинац не разуме земаљски језик. Због тога је неко донео анализатор можданих таласа и пружио му га. Служећи се гестовима, показали су му како треба да га намести, и он се спремно повиновао њиховим упутствима.

– Добродошли на Земљу – рече директор. – Има ли вас много на броду?

– Не – узврати туђинац. – Само ја.

Било је хиљаде питања која су желели да му поставе, али будући да је управо завршио веома дуго путовање кроз свемир суздржали су се и одвели га у хотел где су на брзину биле извршене припреме за његов пријем. Док се посетилац возио према

ОДУШЕВЉЕЊЕ

Илустровао: Михајло Ђоковић – Тикало

хотелу, мноштво радозналост света напрегнуто је зурило у њега. А и посетилац је зурно у призор те непознате планете, бечећи очи од радозналости.

Дали су му храну и пиће, а кад је изгледало да се окрепио, почели су да га бомбардују питањима.

– Јесте ли управљали овим бродом потпуно сами?

– Јесам. Али када је напустио нашу планету, била су четири члана посаде.

– Тако, значи? А шта се десило са осталом тројицом?

– Њих четворо су одавно умрли.

– Како то мислите?

– Тих четворо били су моји дедови и баке. Њихова деца били су моји родитељи. Биле су потребне три генерације да би се стигло овамо.

Чланови одбора измењаше погледе. Сви су имали на уму исту помисао: „Они су усвојили план на коме и ми радимо“!

– Значи, то је био ваш план, зар не? Мора да је захтевао огромне напоре. Искрено говорећи, и ми овде на Земљи управо покушавамо да урадимо исту ствар. Неко попут вас, ко је дуго времена путовао свемиром и превалио толике раздаљине, могао би да нам буде од велике помоћи. Посебно, хтели бисмо да знамо како сте издржали тако дуг период. Мора да га је било тешко поднети.

– Не схватам шта хоћете да кажете. Кад сам први пут постао свестан своје околине, већ смо били усред Велике празнине. Нисам могао да се вратим натраг. Нисам могао да напустим брод. Време је пролазило, и ја сам стигао овамо. Ето, то је било све.

Речено на такав начин, изгледало је јасно да не може бити јасније, а ипак су чланови одбора били незадовољни. Они су очекивали некога ко је победио досаду и самотност захваљујући своје одушевљењу за непознате светове. Због тога су променили тему разговора.

– Како изгледа ваш свет?

– Откуда могу да знам? Као што рекох, рођен сам усред свемира. Немам појма како тај свет изгледа. Темељито сам прегледао брод, разумем се, али будући да се његова мисија сводила на откривање других светова, он није садржавао ништа што би било од користи за вас.

– Али, мора да сте чули много о вашем родном свету, од ваших бака и дедова.

– Не, никада их нисам видео. Умрли су много пре него што сам се родио. Чекали су дуго времена пре него што су добили децу. Идеја је била у томе да свака генерација траје што је могуће дуже ради уштеде хране.

Старо гвожђе

Ова изјава изазвала је велико комешање међу члановима извршног одбора.

– Првих четворо мора да су много пропатили због тога – рече неко.

– Изгледа да је тако било. Судећи по ономе шта су ми рекли моји родитељи, дедови и баке су били пуни одушевљења кад су полетели у свемир. Стално су викали да морају да

испуне очекивања свог народа. Мојим родитељима су се смучиле те говоранице, слушали су их читаво време док су одрастали.

– Могу да схватим како су се осећали ваши дедови и баке – рече директор. – Осећали су да морају пошто-пото да доведу брод до његовог циља.

– Ја све то не могу да разумем. Можда је разлог у томе што се никада нисам нашао лицем у лице с њима. А моји родитељи ми нису много говорили о томе. Могу да схватим како су се они осећали. Заробљени у свемирском броду и непрекидно изложени сугестијама да морају да испуне очекивања свог народа који никада нису видели или говорили с њим, мора да им је све то временом страшно дозлогрдило. Ја сам бар имао срећу да избегнем њихову судбину.

Чланови извршног одбора опет су измењали погледе. Помало намирштен, директор упути посетиоцу из свемира последње питање: – Дакле, шта сада намерава да урадите?

– Па, то ни сам не знам. Судећи по ономе што су ми моји родитељи рекли, требало би да истражим планете овог соларног система, прикупим што је могуће више података и кренем натраг. Од мене се очекује да летим до краја свог живота, а онда, у последњем тренутку, укључим аутоматског пилота. После тога брод би прихватила једна група са наше планете која би му кренула у сусрет, и она би вратила брод са свим подацима. Изгледа да је то једини начин на који мисија може да се обави.

– Ми ћемо вам, разуме се, помоћи да прикупите онолико података колико вам је потребно.

– Захваљујем на понуди, али мени је доста свемирског путовања. Волео бих да се та мисија оконча сада и овде.

– Али, шта је са свима онима на вашој родној планети који вас очекују?

– Зашто би требало да водим рачуна о њима. Не могу да осећам никакво одушевљење према људима које никада нисам видео. Ви ми се много више свиђате. Ово је збиља сјајна планета!

– Шта намерава да урадите?

– Већ сам размислио о томе и закључио да би ми се свидело да останем и живим овде. То би било у реду, зар не? Претпостављам да нећете бити толико окрутни да ме пошаљете натраг у свемир, у смрт?

– Наравно, ви можете да поступите како желите...

Чланови одбора почеше да се шаптавају.

Запазивши промену атмосферу око себе, путник кроз бескрајна свемирска пространства рече извињавајућим тоном:

– Има ли неких проблема? Не бих желео да вам причиним било какве неприлике. Ако је новац у питању, онда вас молим да купите мој брод. Мени је довољна тек толика сума да покријем своје животне трошкове, и зато ћу вам га продати јефтино. Може и као старо гвожђе.

Г. В.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор BeMak	СОВЕТ. ФИЛМ ГЛАВ. САНА- РОВА	ГРИКИ ГРАДИ- ТЕЛО (12 ВЕК ПРЕ Н.ЕРЕ)	ВАРЕ- ЊЕМ ПРИПРЕ- МИТИ ЈЕЛО	ИМЕ БОКСЕ- РА ПАРО- БА	ГРИКЕ БОГИЊЕ ОСВЕТЕ	СА- ВЕЗНА ДРЖА- ВА У САД	РЕКА У СИБИРУ У СССР
ПИС- МЕНИМ ПУ- ТЕМ	т	м	с	н	е	н	о
ОЛИКА ИЗРА- ЂЕНА ВОДЕ- НИМ БО- ЈАМА	а	к	в	а	р	е	л
ДЕО ФУД- БАЛСКОГ ГОЛА	с	а	а	т	н	в	а
ПАСТО- РАВА МАРИ- НА ДР- ЖАВА	т	м	р	е	н	а	ИМЕ КАРЕ- ЊИНЕ
ДРУГИ	н	н	а	ГЛУМИЦА ЛУТИНО СВИ АВИ- ОНИ КОМ- ПАНИЈЕ	н	г	а
„РАДИ- ЈУС“	р	СКРИВЕН НЕПРО- ДУЦИО- НА МАТЕ- РИЈАЛ	т	а	ј	а	н
КО- КРИВ- БЕНЕ	к	р	м	в	е	„АМПЕР“ ОБАЛИ- ТИ, ОБА- ЛИТИ	а
ЧЕТВР- ТИ И ДРУГИ САМО- ГЛАСНИК	о	е	АУТО- ОЗНАКА ИТАЛИ- ЈЕ ОЗЛЕДА	н	ФОСФОР ЈЕДАН СПОР- ТИСТ (МН.)	т	ЗАДАР- СКИ БИСКУП (VIII И IX ВЕК)
ОРУ- ЖАНА ПРАТ- ИДА	с	т	р	о	в	о	г
ТРОМО, НЕ- СПРЕТ- НО	т	р	а	т	а	в	о
ВРСТА ЗАБУ- КА	ј	о	н	а	т	а	н
ВРСТА ВИШ- НЕ	а	н	а	р	е	л	а
УВАЛА	СКРАЋЕ- НИЦА ЗА АУСТРИ- ЈА	а	НАЗВЕЕ ГРИКО ОСТРВО РА БО- ГИЊА НЕСРЕРЕ	к	р	м	т
ЗА- ПАСКА „ТАНКА“ ПЕС- МА	у	т	а	„ПЛАТИНА“ РУСКИ ДРЖАВ- НИК, МА- ЛИНОВСКИ	т	т	ИМЕ ВИШЕ МЕСТА У СРЕМ- ЈИ И БИХ
ГРАД У САД, ДРЖАВА МИЧИ- ГЕН	г	е	т	р	о	м	т
СВЕТАИ КРУГ ОКО ГЛАВЕ СВЕЦА	о	р	е	о	л	„УРАН“ ЈЕДАН РОДИ- ТЕЉ	у
ЕНГЛ. ГЛУМИ- ЦА ВИ- ВИЈЕН	л	н	г	н	о	р	
ИВО ЈАН	м	ј	„ПОДЈЕД- НАКИ“ „МЕТАР“	м	с	т	м
ЈЕДАН КРУГ У СПИ- РАЛИ	н	а	н	о	т	а	ј
ЗНАК ЗА ДУ- МИНИ- ЈУМ	а	и	ГРАД У ФРАН- ЦУС- КОЈ	н	м	у	а

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: постела, аспирин, плетиља, колонат, о, овако, Нева, М, омакати, г, Токај, тирада, ЗА, Еди, алинеја, Филимар, унуци, С, т, мајка, Апи, Ал, Тино, из, Италија, Отокар, умовање, перорез.

ЗАБОРАВЛЕНЕ БЕТОН.

БЕСКУЋНИЦИ ОПОМИЊУ

Недавно су прорачунати Британци одлучили да превоз терета изнад Острва повере ескадрили ваздушних балона, истим оним дирижаблима који су већ одавно заборављени. Из „музеја“ су на океане и мора испловили једрењаци, опет да би се уштедела енергија. Најновији пример стиже из компаније „Бонинг“ која је одлучила да за нови путнички авион 90-их година користи елису уместо реактивних мотора који „ждеру“ гориво. Последњих десетак година свет мења обичаје и навике, почиње да користи неке давно заборављене материјале и технике... Тако се данас широм наше планете (САД, Француска, Мароко, пацифичка острва...) дижу куће од сирове опеке. Откуд то?

Година бескућника

Уједињене нације и Организација за исхрану и пољопривреду (ФАО) предвиђају да ће Земља ове године достићи бројку од пет милијарди становника, од чега ће само у Африци

бити 400 милиона. Сваке године треба наћи смештај за нових 80 милиона, при чему су 72 милиона из земља у развоју. Рачуна се да ће око 2000. године, притиснути бедом на селу, 40 одсто њих прећи у велике градове где их чекају насеља од картона и најлона. Да би се то избегло, требало би до тада подићи 400 милиона станова! Како кад један квадратни метар кошта просечно преко двадесет старих милиона? (Није чудо што је ОУН 1987. прогласио за „Међународну годину становања и бескућника“.)

Мора се градити јефтиније. Модерни материјали (бетон, челик, цемент) гутају енергију, а у исто време њихова производња загађује околину. Решење је у материјалима који постоје готови, на лицу места. Трска – није довољно чврста. Кречњак исто тако. Камен – да, али нема га свуда. И, на крају, ту је земља. Најједноставнији од свих грађевинских материјала. Она чини 73 одсто укупног копна наше

планете и треба само мало труда да се уклони горњи слој, па већ постоји добра шанса да се наиђе на земљу која није ни сувише глинаста, ни превише песковита, једном речју која је погодна за изградњу.

Тако је поново откривен материјал старији од метузалема.

Први солитер – од земље

Од тренутка када је, пре десетак хиљада година, „измишљена“ негде на Средњем истоку, па до данас, сирова цигла је била један од основних грађевинских материјала. Од ћерпича су подигнути милиони села и хиљаде градова широм света, од којих су многи сачувани до наших дана: Бам и Табриз у Ирану, Шибам и Сада у Јемену, Мопти у Малију, Маракеш и читав низ утврђења у оази Дра, у Мароку...

У 2. веку пре наше ере од непечене земље подигнута је чувена Вавилонска кула чији је седми ниво достигао висину од педесет метара: први облакодер који је човек саградио био је од земље! Ако ова кула није преживела „метеже народа“ чији је симбол, Велики кинески зид, грађен с почетка 3. века пре наше ере, сведочи и данас о солидности материјала од кога је подигнут (углавном земља, плус камене и опека).

У старом веку овај материјал користили су у Месопотамији, Египту, Европи, Африци, на Средњем истоку, римска цивилизација, муслимани, у Азији Индуси исто као и будистички калуђери, чинили су то и Индијанци у Северној Америци, Астеци у Мексику или Мохике у Андима. Модеран човек не може да се не диви вештини далеких предака која је милионима

породица омогућила да станују у солидним грађевинама пре но што је постојала било каква индустрија. Главни кључ за разрешење ове тајне крије се у томе што су људи у прошлости вешто и паметно користили материјале који су им били при руци. А од свих (камен, дрво, малтер, трска итд.) највише је коришћена непечена цигла, само сушена на сунцу.

Дванаест величанствених рецепата

У земљаној, „блатњавој“ архитектури врло се разликују два основна материјала: непечена цигла (ћерпич), тренутни светски грађевински хит и печена цигла, која ни издалека није толико занимљива јер се пече на температури од 1000°C. Она, наравно, гута енергију.

Земља за печену циглу

Менхетн у пустињи: град Шибам у јужном Јемену, архитектонски бисер у коме живи 7.500 становника. Према небу се уздиже преко пет стотина „блатњавих солитера“ који су саграђени између 17. и 20. века!

је песковита иловача богата силикоалуминијумским састојцима, док је она од које се прави ћерпич природна мешавина шљунка и песка, муља и глине. Она

А шта кад падне киша? Вековно искуство градитеља можда је најбоље сажето у овој енглеској народној мудрости: „Да би трајала вековима, кућа од

времено се враћала у тешким тренуцима за националне економије, за време велике кризе крајем 20-их и почетком 30-их година, у току другог светског рата

Један од главних адути сирове опеке јесте у томе што може без индустријске производње. То јој у исто време гарантује да је еколошки чиста (друго Е).

инжењери и архитекти оживели су овај прастари начин градње. На хиљаде луксузних вила саграђено је последњих година на југозападу САД.

У Европи предњачи Француска у којој је још 1971. основана група Cгa-terre (terre на француском земља), Центар за истраживање и примену земље у грађевинарству. Ова група инжењера и архитеката руководила је програмом у Мајоти (Коморска острва) где је саграђено више од 5.000 суперекономичних комфорних станова, а затим је у L'il d'Abeu, крај Лиона подигнуто пилот насеље са седамдесет станова у великим зградама (има и петоспратница), индивидуалним кућама и више зграда (троспратница) које су инспирисане старом француском архитектуром.

„Живимо у кућама које по начину градње подсећају на праисконске, али са свим иновацијама модерног грађевинарства“ — задовољни су станари првог ћерпич насеља у Европи.

Захваљујући кризи енергије поново су откривене све предности ћерпича, за који наш познати архитекта Александар Дероко каже да га никад није требало ни напуштати. Он сам сазидао је пре рата кућу на Дедињу, тражећи од мајстора из Црне Траве да буде тачно онаква какву би себи правили.

В. Милићевић

ТУ ЈЕ БЛАТО

се увек узима испод слоја оранице који се пажљиво уклони тако да се касније може сасвим лако обрађивати.

Постоји дванаест класичних начина за градњу од овог материјала, са безброј старих и модерних варијанти. Један је, рецимо, сламнати леп којим се само залива конструкција зграде. Такве су, на пример, чатмаре на Копаонику (скелет од летвица, као кавез, облепљен лепом) које су најбоље одолеле земљотресима последњих година. У овом случају земља не држи кућу. Насупрот томе постоје поуздане технологије које омогућавају да се сви носећи зидови једне грађевине подигну до висине од десет спратова! За такве потребе користи се сирова опека, набој, леп од иловаче помешане са сламом или блокови од пресоване земље.

набоја треба само да добије добар шешир и добре чизме“. Другим речима кров који неће дозволити да се киша слива низ њене зидове и темељ од камена да је не би подлокала вода или влага која се пробија кроз земљине капиларе.

Има и додатних мудрости. Још су се пре шест хиљада година у Месопотамији досетили да у непечену циглу додају асфалт који не пропушта воду. Као и код Астека касније, и овде су велике јавне грађевине, палате и тврђаве, облагали споља и штитили сирову опеку од кише, а уз пут и украшавали фасаде помоћу геометријских мотива или фигура од камена, печене цигле или керамике превучене глећу.

Међутим, сва ова вештина зидања од ћерпича као да је заборављена, посебно у Европи, последњих пола века. Истина, по-

и у годинама обнове непосредно после њега. А онда је на Западу дошло време наглог економског развоја 60-их година, изгледало је да је ћерпичу одзвонило. Међутим, 1973. на свет се свалила енергетска криза на коју нико није био спреман. Грађевинарство је тешко погођено због високог процента учешћа у трошењу енергије.

ЕЕ и остали адути

Суочени с оштрим захтевима за штедњу енергије, грађевинари су се сетили добре старе сирове опеке: сировине има свуда, за њу није потребна енергија јер се не пече, нити гориво за транспорт. Уз то, све технике градње ћерпичем, од набоја до „бетона од земље“, претпостављају дебеле зидове који су одличан изолатор, топлотни и звучни! (Прво Е).

Уз то, она има и оно што се посебно цени у високоразвијеним индустријским земљама — топлоту природног материјала (као одећа од чисте вуне), чврста је, издржљива, пластична, тако да се од ње могу добијати најразличитије форме, изванредно прима боју...

Међутим, главни аргумент сирове цигле, уз штедњу енергије, састоји се у томе што овај материјал пружа неразвијеним земљама могућност да самостално, економски и технолошки без нових задуживања, решавају проблеме становања. То не иде баш једноставно јер ћерпич је симбол сиромаштва од кога сви желе да побегну.

Звучи парадоксално, али ренесанса опеке није почела у неразвијеним земљама већ у оним најбогатијим. Суочени с кризом енергије амерички

ОД МАРАКЕША ДО
КАЛИФОРНИЈЕ
МИЛИЈАРДЕРИ ЛУДУЈУ
ЗА ЋЕРПИЧЕМ!
АЛИ, ЗА АРХИТЕКТЕ
НЕПЕЧЕНА ЦИГЛА ЈЕ
МНОГО ВИШЕ ОД
МОДЕ: МОГУЋНОСТ
ДА СЕ РЕШИ СВЕТСКА
СТАМБЕНА КРИЗА

Црква св. Исвијера коју су 1783. године подигли шпански мисионари у Тансону, Аризона. Осим темеља све је од цигле сушене на сунцу.

ПИШИТЕ ТРАВАРКИ

✉ У Забавнику број 1825 од 19. децембра прошле године писали сте о траварки Марици Стевић из Мостара. Молим вас да објавите њену адресу.

СТОЈА НЕДИЋ
В. Липик
74475 Нови Град

Иако је у тексту о Марици Стевић наведена њена адреса, ми је, на тражење многих читалаца, ипак понављамо: Трг 1. маја 6, 88000 Мостар. За оне нестрпљиве, ево и телефона: 088/54-838.

ЗЛАТНИ ПАТУЉАК

✉ О Диегу Арманду Марадони много се пише и много зна. Међутим, мени није познато колико је висок овај данашњи „краљ фуд-

бала" и којом ногом шутира. Надам се да ово занима и друге љубитеље фудбала.

ДРАГАН РАБРЕНОВИЋ
81335 Прчањ

Кад се пре десет година на званичним утакмицама аргентинског фудбалског првенства појавио седамнаестогодишњи малишан Марадона, љубитељи и зналци фудбала су радосно уздахнули: „Рођен је нови Пеле". Од тада до данас фудбалска вештина и моћ овог Аргентинца само су расли, да би најзад, на прошлогодишњем првенству света у фудбалу, у Мексику, Диего Армандо доказао и последњим сумњивцима да је највећи: првак света постала је по многим мишљењима просечна репрезентација Аргентине. Али, њу је изнад просека надмоћно уздигао управо Марадона. Сматра се да би првак света могла да буде и нека друга просечна екипа да је имала таквог вођу и знајца као што је аргентинска „десетка". (И у аргентинској репрезентацији, и у „Барселони" где је играо, и у „Наполију" чији је сада члан, Марадона је увек у дресу с бројем десет, тек толико да олакша посао спортским новинарима: оцењујући његову игру, они најчешће само препишу број с његових леђа.)

Марадона је рођен 1960. године. Висок је, (или низак) 160 центиметара, али је својим растом, односно игром надмашио све стаситије фудбалере. Зато су га новинари сигурно с правом (и примесом злобе) назвали „златни патуљак". Ненадмашно баратање лоптом донело му је огромну славу и још већи новац, али и море неприлика. Мноштво новинара даноноћно јури за брзоногим Марадоном, пишући о најчешће измишљеним аферама из његовог живота, док његови противници на терену често немилосрдно ударају по најскупљим ногама на свету. А за разлику од толико других великих и малих фудбалера који имају „само једну ногу", по многим најбољим спортиста света 1986. године

подједнако успешно дрибља, додаје или шутира и левом и десном ногом. Он је, укратко, и левак и дешњак.

Иако је један од најнижих фудбалера на свету, Марадони многи по знању и вештини лоптања сигурно не досежу ни до глежња. Али, он није велики само кад има лопту и незадрживо јури ка противничком голу. Задивљује његов изузетно професионалан, другим речима врло поштен однос према игри.

После светског првенства Марадона предводи италијанског прволигаша „Наполи", који ће вероватно да освоји шампионат ове такође фудбалске земље. Међутим, извесно време Диего није играо како он уме и може. За разлику од наших самохвалисавих фудбалских „звезда" и „величина", који су по сопственом мишљењу и изјавама увек „најбољи" и „неза-

менљиви", Марадона је јесенас мирно рекао да игра лоше, да није у форми, али да ће учинити све да што пре оправда своје звучно име. Наравно, обећање је ускоро испунио.

НА СВЕ ТРЕБА МИСЛИТИ

✉ И ја мислим да је драгоцено све што је оригинално и духовито, све што пролепшава лице човеково и његову памет – и да је зато добро што објавите и понеку анегдоту. Шаљем вам једну – о Александру Дими.

Надобудан младић донесе Дими своју прву драму и пожели да сазна његов суд.

– Како вам се свиђа – упита младић аутора књиге „Три мускетара", кад је чуо да је драму прочитао.

– Саветовао бих вам да промени-те крај, тако да се јунак драме не отрује, већ устреми.

– Зашто? Зар то није свеједно?
– Разуме се да није! Па како бисте иначе пробудили публику?

ОБЛАЦИ И ЗВЕЗДЕ

✉ У последње време у Малој пошти објављујеш песме познатих песника које ти шаљу читаоци. Знам да са Изетом Сарајлићем и Браниславом Петровићем не могу да се мерим, али ти ипак шаљем једну своју песму, па, ако ти се допадне, објави је.

АНА РИСТИЋ
Београд

Ако пронађеш
мој замак,
горе у облацима,
поклонићу ти
своју звезду.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Љубица-Буба Тодоровић,
Светозара Милетића
110а, 21239 Ђурђево – има
12 година, сакупља салве-
те, постере и значке.

Миња Стефановић, Мар-
шала Тита 150, 34000 Кра-
гујевац – има 11 година,
воли спорт, рок музику и
филмове.

Данијела Крижанец, Ора-
нице 64 б, 41090 Загреб –
има 13 година, воли спорт
(посебно одбојку), фол-
клор, музику и дописива-
ње.

Александра Павловић,
Војводе Степе 574, 11221
Кумодраж – има 14 годи-
на, воли диско и поп музи-
ку, бави се гимнастиком,
воли путовања и пријатељ-
ство.

лисицу која се, негде на сунцу, у
трави, игра са својом децом!
МИРА из Крања

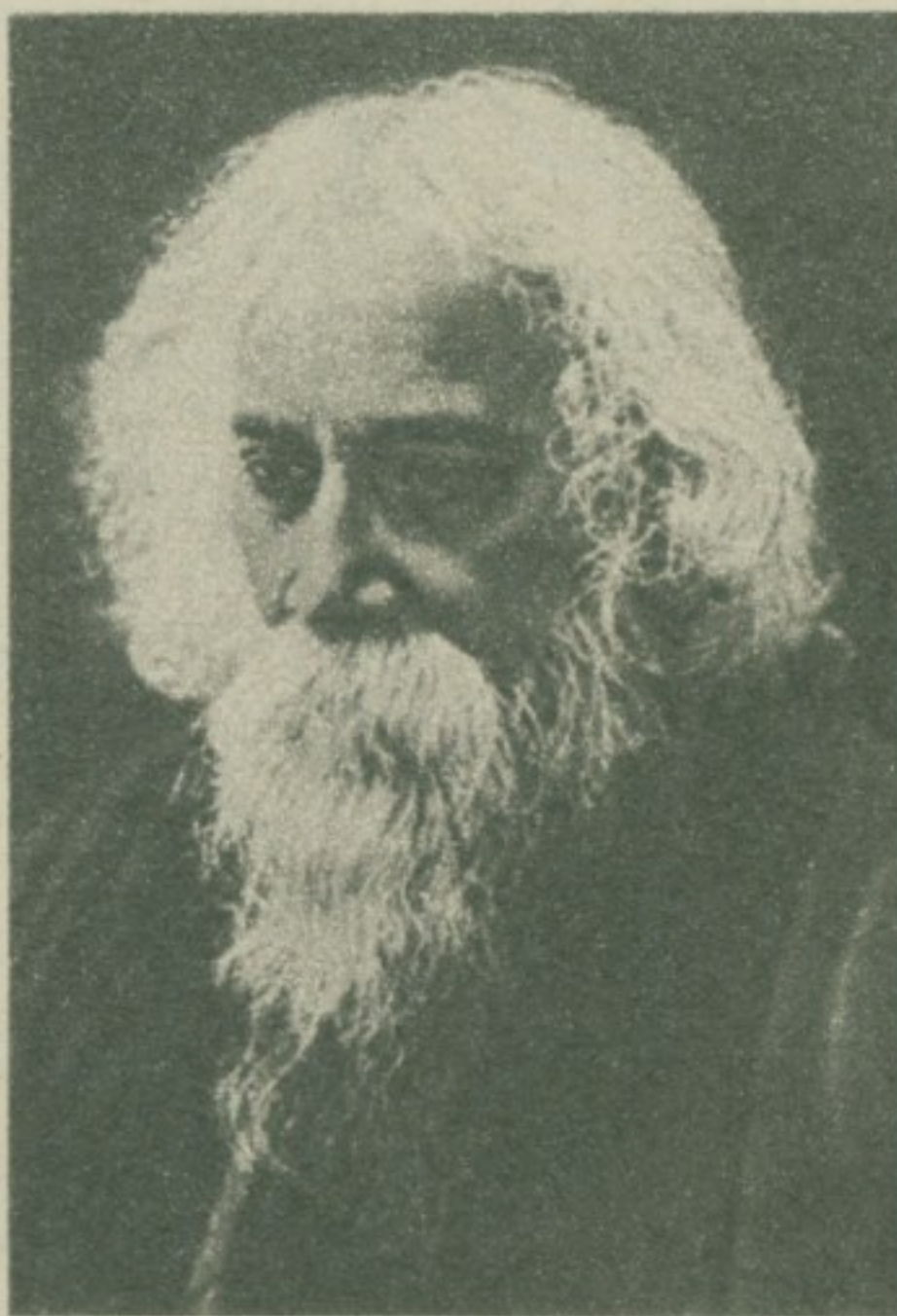
Зар не можемо да будемо бар
толико поштени па да тим животи-
њама променимо имена. Да се зо-
ву, рецимо: „бивши лав“, „тужни
остаци једног вука“, „питон који
не воли да се пробуди“, „слон који
се храни кикирикијем“, „срна која
не скаче“, „орао који не лети“,
„нилски коњ који се заглибио“,
„тигар кога други храни“, „полу-
лабуд“, „медвед чије би крзно
тревало однети на хемијско чиш-
ћење“...

РАДОШ М.
Бајина Башта
(Израо М. Ђулафић)

У СТРАХУ

Молим вас да објавите ову
песму РАБИНДРАНАТА ТА-
ГОРА (из збирке „Гитанѓали“; пре-
вод Весне Крмпотић):

ЈАСМИНА из Зрењанина

КАКО КОНГРЕС КАЖЕ

Колика је плата председника
САД?

РАДИВОЈЕ СИМИЋ
41250 Златар

О годишњој, односно месечној
плати председника САД одлучује
Конгрес. Садашња плата Роналда
Регана износи 200 000 долара го-
дишње. Уз мало, односно пуно ма-
тематике, Реган ће крајем овог ме-
сеца у „кешу“ да прими око 83 ми-
лиона и 333 хиљаде старих дина-
ра. Наравно, у доларима. Толико
је он зарадио за овај месец.

ЈОШ О ОНОЈ ЛИСИЦИ ИЗ ЗООЛОШКОГ ВРТА

Добро, рецимо да сада ос-
лободимо ту лисицу. То није
тешко учинити. Ако је одрасла у шу-
ми, брзо ће се привићи. А шта, ако
је одрасла у затвору?...

Читалац из Краљева

А онеме „верном читаоцу“ који
каже да се лисица прави важна и
да јој није ни тако лоше, одгово-
рићу само ово: он је очигледно
мала конформистичка душа којој
се никад не би могло десити да
помисли: таква лисица не само да
неће имати слободу, већ, најверо-
ватније ни – децу! Замислите само

Дијете, заогруто рухом кнежев-
ским и с нискама од драгог каме-
ња, не налази ужитка у својој иг-
ри; та одјећа га у сваком крету
смета.

У страху да рухо не истрца и не
умаже га блатом, оно се тихо кра-
де с игралишта и не усуђује се ни
макнути.

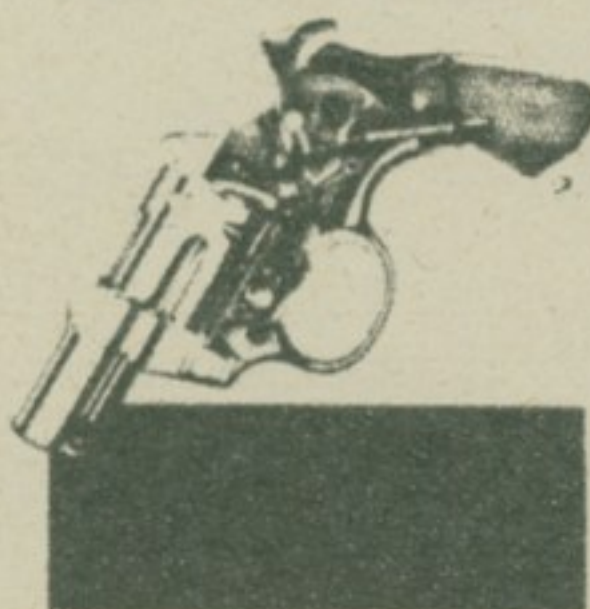
Мајко, није вриједан тај оков ди-
воте, ако га одваја од здравог
праха земскога, и ако му брани
приступ на велики сајам обичног
живота.

EDICIJA N°1

Aleksandar Borisović Žuk
SVI PIŠTOLJI
I REVOLVERI SVETA
Друго издање

PIŠTOLJI REVOLVERI

ALEKSANDAR BORISOVIĆ ŽUK

Prva knjiga o revolverima i pištoljima ikada ob-
javljena kod nas!

Jedan od najpotpunijih pregleda svog ručnog
vatreneг оружја od 1852. do 1985. Istorija raz-
voј tehnička rešenja, osobine i mere. Rasklapa-
nje, održavanje, bezbednost u rukovanju ručnim
vatreним оружјем. Municiја za pištolje i revolve-
re kalibri meci balistička svojstva istorija.
Pravna regulacija držanja vatreneг оружја. Istori-
ја i glavna shvatanja. Budućnost ručnog vatre-
neг оружја. mehanika, tehnologija, municija.

Ova knjiga na više od 320 strana predstavlja pre-
ko 1900 tipova pištolja i revolvera iz celog sveta
uz mnoštvo tehničkih crteža fotografija i podata-
ka. Knjiga je velikog formata (20x30 cm), sa
tvrdim plastificiranim koricama u boji.

NARUDŽBENICA

Ovim nepozivom narudžujem _____ prime-
titi knјige SVI PIŠTOLJI I REVOLVERI SVETA
po ceni od 6000 — din.

ime i prezime _____

ulica i broj _____

mesto _____

Narudžbine šalјite
na adresu _____

EDICIJA N°1
p. lah 586

11001 Beograd

ne šalјite novac! Platićete postaru kada vam
donese knjigu!

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника иза-
шао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
др Иван Стојановић

В. д. руководиоца ООУР-а
Издања за младе „Политикин
забавник“
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног уред-
ника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић,
Милојко Боковић, Љубинка Ђуровић,
Љиљана Златковић, Милан Илијин,
Милован Кљајић, Нада Михаиловић,
Душан Петровић (председник), Дра-
гољуб Петровић, Радован Поповић,
Зора Продановић, Радомир Ристић
(заменик), Верица Смиљанић и Ник-
ша Стипчевић. Чланови Савета из
Редакције: Влада Булатовић, Вио. Зе-
фирино Граси, Соња Јашовић, Мир-
јана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА

Диего Варагић, Радана Весовић, Ол-
га Вукадиновић, Душан Глушац, Бо-
јана Дожић-Стојовић, Светлана Ива-
новић, Мина Илић, Соња Јашовић
(графичко-технички уредник), Мирја-
на Крстловић, Иван Лончар, Мирја-
на Маринковић (уредник стрипа),
Иванка Милединовић, Петар Милато-
вић, Вера Милићевић, Весна Минић,
Зора Меденица, Нада Невајдић, Ви-
то Недељковић, Биљана Орловић,
Љубомир Патрновић, Зоран Петка-
нић, Радоје Савић, Весна Софрено-
вић, Војислав Стаменовић, Недељка
Сташић, Даринка Тодоровић, Миле-
но Тодоровић, Милош Томић и Бра-
нислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ

Јованка Војводић, Олгица Стаменић
и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ –
ОУР Издања за младе „ПОЛИТИ-
КИН ЗАБАВНИК“ Македонска 29,
11001 Београд. Поштански факс 124.
Телефони: секретаријат 324-471, ре-
дакција 324-483, техничка редакција
326-620, централа 324-191 и 325-761.
Рукописи, фотографије и цртежи се
не враћају. Огласна агенција: Маке-
донска 35/1, тел. 322-711. На основу
мишљења Републичког секретарија-
та за културу СР Србије број
413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не
плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 150 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

Тромесечна 1.656,00 динара, полуго-
дишња 3.312,00 динара, годишња
6.624,00 динара

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО

Тромесечна 3.312,00 динара, полуго-
дишња 6.624,00 динара, годишња
13.248,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун
број 60801-601-29728 уз обавезну на-
закну НО „Политика“ ОУР „Прода-
ја“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

ГОДИШЊА:

САД	\$ 42,-
СР НЕМАЧКА	ДМ 93,-
ШВЕДСКА	Шкр 299,-
ФРАНЦУСКА	Ффр. 285,-
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 79,-

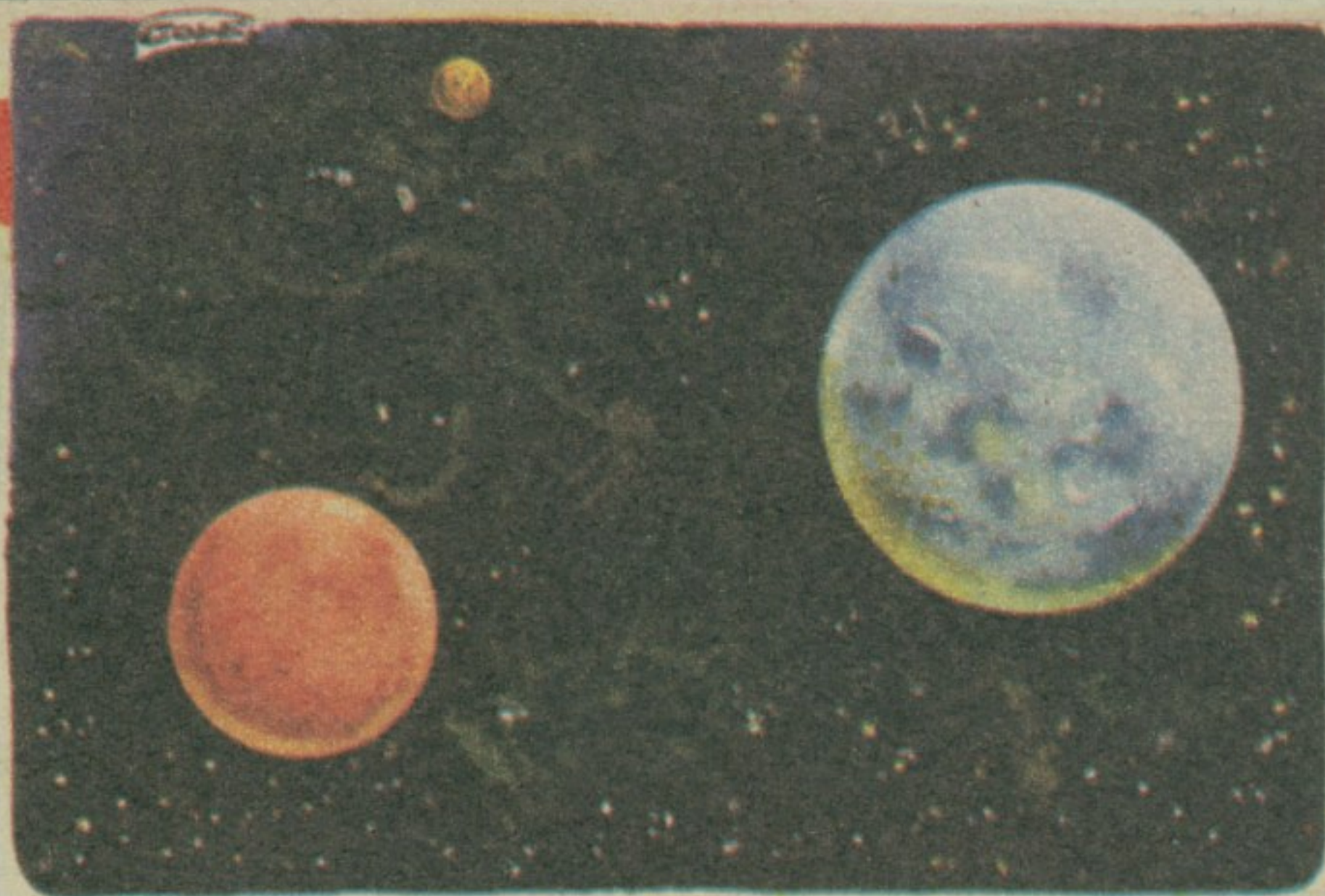
Уплате из иностранства слаати на де-
визни рачун НО „Политика“ код „ИН-
ВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун
број 60811-620-63-257300-00054 уз
обавезну назакну ПРЕТПЛАТА НА
ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

За штампање овог броја Забавника
одговорен: Миливоје Весовић, руко-
водиоца ОУР-а „Дубока штампа“

НОВА САЗНАЊА О ПЛАНЕТИ ПЛУТОН

Западнонемачки научници закључили су да је Плутон, од Земље најудаљенија планета Сунчевог система, знатно мањи и гушће масе него што се раније сматрало. Према најновијим посматрањима и мерењима, Плутонов пречник износи око 2.200 километара, или готово упола мање од ранијих процена.

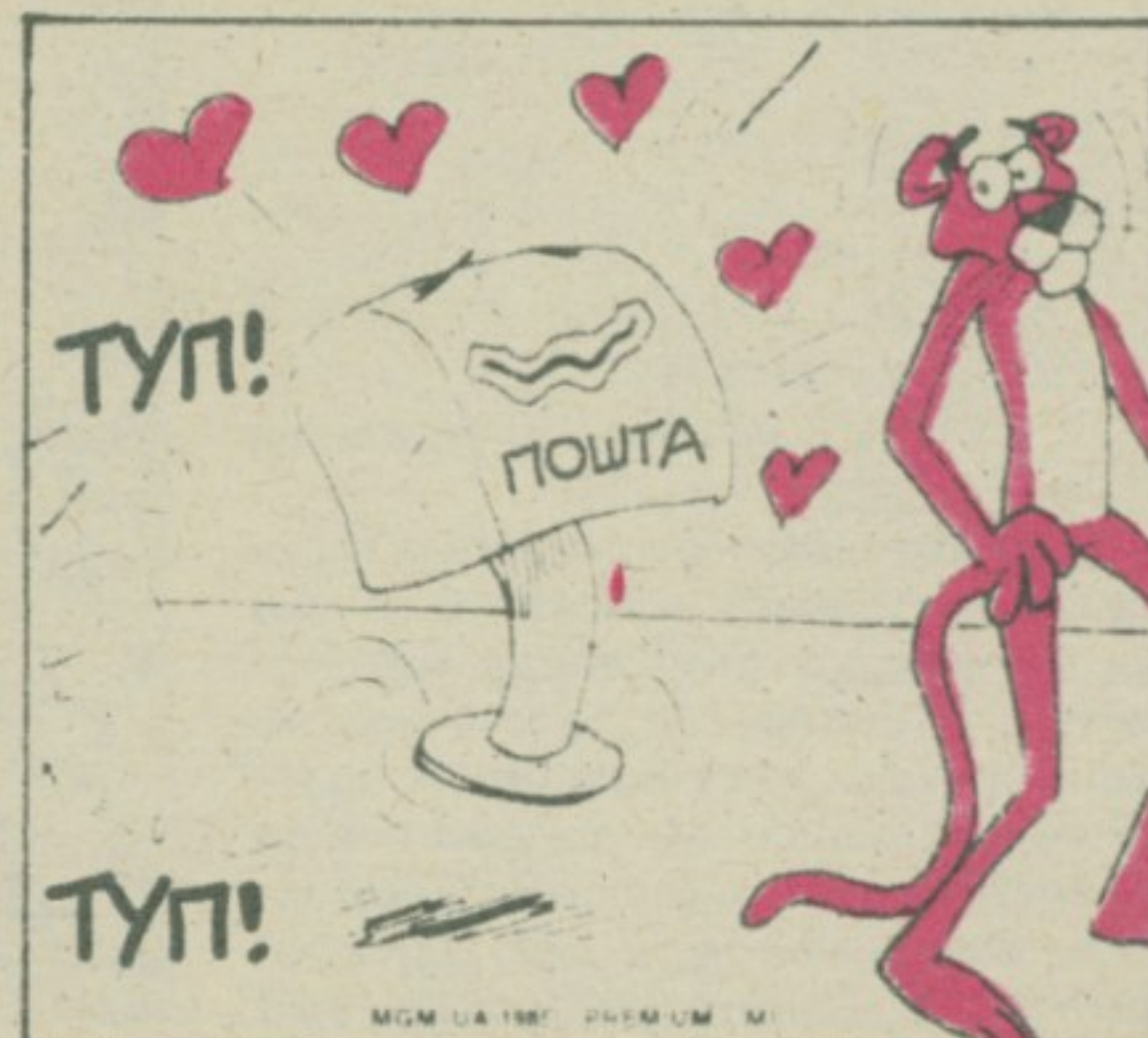
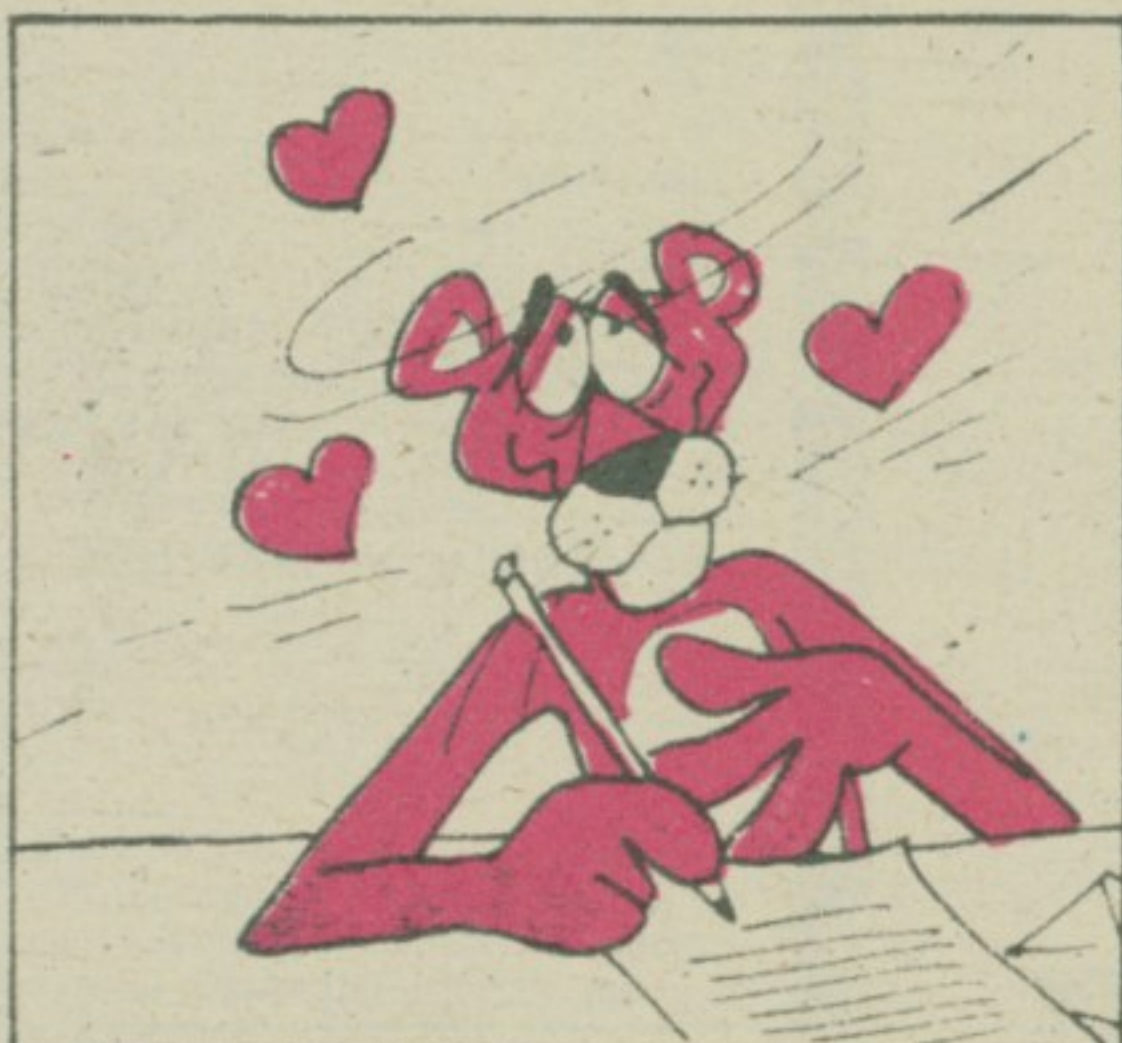
„То значи да је густина планета већа него што смо мислили, из чега следи да је грађа ове планете слична нашем Месецу“, каже Манфред Пакул са Техничког универзитета у западном Берлину. „Наши резултати иду у прилог теорији да је Плутон првобитно можда био Нептунов месец“. Нептун је, наиме, први Плутонов сусед и од њега знатно већа планета.

Илустровао: Димитрије Костић

ПАНТЕР ПАНТА

ПОЛАЈ

